

Gwo ma Musa jin 'Kwara A'di jin Ta jin Twa/a/ mo jin Yuku Gway ka Takwiin

¹ Ka mun'kup mo tani Arumgimis ukki momis dhali mony'cesh mo. ² Dhali mony'cesh a'di 'cethki'da 'thintha/ mo dhali di bwa 'te/ mo, dhali mondhurumi'd a'di wupki'da apo/ mo jin 'kula'kul mo. Dhali Shi/in ma Arumgimis a'di wukurki'd apowa ris kumma/ yi'de/ mo.

³ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki monkush piyi'd mo. Dhali monkush diki'd mo. ⁴ Dhali Arumgimis parki monkush e ki a'di 'bora'bor mo. Dhali Arumgimis ki kwa/ monkush bwa 'peni mondhurumi'd mo. ⁵ Arumgimis ki yuk monkush ki Montee mo dhali mondhurumi'd yuka a'di ki Mon'thiny mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim 'de/ mo.

⁶ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka balany di'd mo ibwaman kumma/ yi'de/ mo dhali dhalki a'di kwa/ a'da ris kumma/ yi'de/ bwa mo 'pena ris kumma/ yi'de/ mo. ⁷ Dhali Arumgimis ki uka balany mmokwa/a ris kumma/ yi'de/ bwa mo, uni kun 'kokin e bwan'kwariny ma balany 'pena ris kumma/ yi'de/ mo, uni kun 'kokina powa balany mo. Dhali uni 'kokin kan mo. ⁸ Dhali Arumgimis ki yuka balany ki Momis mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim su/ mo.

⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris kumma/ yi'de/, uni kun 'kokin e bwaj'kwariny momis mo minu tul isi montal 'de/ mo e mon 'de/ mo, dhali dhalki monkuthu'd piyi'd mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁰ Arumgimis ki yuk mo jin kuthaku'th ki Mony'cesh mo, dhali aris yi'de/ gwansan kun tulu isi montal 'de/ mo tani yukkina a'di gway ki Kumma/ Yi'de/ mo be. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo. ¹¹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka 'cesh 'ka to ale/ ki ton dhii/in mo, to kun minu si kun mini dho'th maman ki emen buni mo, dhali cwa kun mini dho'th maman ki emen buni kun cinu uni mo, uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ isi ki e jin 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, apo/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹² Mony'cesh a'di dho'thki ton dhii/in kun 'kana le/ mo, to kun sinu mo kun dhodhi maman mo isi ka ka'bany buni kun 'kona e uni ki she/ ki she/ mo, dhali cwa kun dho'thki maman ki emen buni ki she/ ki she/ kun cinu uni mo, uni 'baar ki isi e kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi kwara mo.

¹⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki monkush uni i'kon eya balany gi momis mo mmokwa/ montee bwa 'peni mon'thiny mo. Dhali dhalki uni ta jamas mii mo dhali goma yir mo dhali goma tee mo dhali gom yil mo, ¹⁵ dhali dhalki uni kushi mo mo 'pena balany gi momis mo mmoçi monkusha po/ mony'cesh mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ¹⁶ Dhali Arumgimis ki uk dhan monkush kun caaca isu/ mo, a'di jin ta dhan

monkush jin caaca mmoji mo jin yuku ki montee mo, dhali a'di jin boca is ka kamu/ mmoji mo jin yuku ki mon'thiny mo. A'di ukki'da risa cul si'da/ mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis ki dhu uni eya balany gi momis mo mmoçi monkush buni apo/ mony'cesh mo, ¹⁸ mmoji mo jin yuku ki montee mo dhali apo/ mon'thiny mo, dhali mmokwa/ monkush bwa 'peni mondhurumi'd mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ¹⁹ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cimi donon mo.

²⁰ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalka ris yi'de/ dhodhona risa waambuhany to/e kun uku mo, dhali dhalka ris 'dii pena apo/ mony'cesh mmo'cith ka 'cithan dhul apowa balany gi momis mo. ²¹ Wakan Arumgimis ki uk dhan to kun 'kon e kumma/ yi'de/ kun caaca mo dhala ris to kun 'kon ki e kun kalki ya ka bor mo, uni kun 'tu'dki yi'de/ isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo, dhala ris 'dii kun 'kan ma bi mo isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e mo ki a'di 'bora'bor mo. ²² Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, mmo/o gwo mo ki: Dhodhi maman mo, dhali mari is mo dhali 'tu'di aris yi'de/ ki piny piny mo e bwam uni kun ta kumma/ yi'de/ mo, dhali dhalka ris 'dii mar is apo/ mony'cesh mo. ²³ Dhali mom'pimpili/ diki'd mo dhali mon'thamo/ diki'd mo, a'di jin ta'da cim ma mudhe'd mo.

²⁴ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki mony'cesh dhodho'da ris to kun 'kon ki e kun uku mo isi ki em buni kun 'ko uni kuku/ mo: bip dhali to kun parana 'cesh mo dhali tombwaasho mo kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni

ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ²⁵ Dhali Arumgimis ki uk tonycuk kun 'kon e mony'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo dhali bip isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo, dhali aris to kun parana po/ mony'cesh isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki she/ kuku/ mo. Dhali Arumgimis ki par a'di e ki a'di 'bora'bor mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis ki o gwo mo ki: Dhalki ana uka wathi/ en'thi/ mo ki jamas bana mo, mmowa e ki jamas bana mo, dhali dhalki uni ta gi mom'bi'th mo apo/ yi'de/ kun 'kon e bwan kumma/ yi'de/ mo, dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apo/ bip mo, dhali apowa ris mony'ceshi 'baar mo, dhali apowa ris to/e kun parana 'cesh mo, uni kun parkin apo/ mony'cesh mo. ²⁷ Wakan Arumgimis ukki wathi/ en'thi/ mo ki jamas pitinj gana/ mo, ki jamas ma Arumgimis gana/ mo tani a'di i/ukkina a'di a'di mo. A'di jin ta wathinj gwa_h mo dhali a'di jin ta wathim 'bomi mo, uni i/ukkina a'di mo. ²⁸ Dhali Arumgimis ki 'bor uni mii mo, dhali Arumgimis ki o uni gwo mo ki: Dhodhi maman mo, dhali mari is mo, dhali 'tu'di mony'cesh mo, dhali dili a'di abora 'cesh mo, dhali tayi gi mom'bi'th apo/ to yi'de/ gi kumma/ yi'de/ mo dhali apowa ris 'dii kun pen e mis mo, dhali apowa ris to kun 'kon ki e kun kalki ya apo/ mony'cesh mo. ²⁹ Dhali Arumgimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina um aris emen to kun minu si mo kun mini dho'th mo uni kun 'kokin apo/ bwam/e gi mony'cesh 'baar mo, dhali arisa ka'bany cwa ki maman buni ki she/ ki she/ mo. Um mini bu'th uni haali/ uni mini ta tonte/ gom

um mo. ³⁰ Dhala ris tonycuk gi mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhala ris to kun parana po/ mony'cesh mo, dhali aris to kun shi/irin kun 'kon ki e mo tani aha/ cikina aris ton dhii/in kun minu si gom tonṭe/ mo. Dhali a'di waki'd kan mo. ³¹ Dhali Arungimis parki aris to/ e kun ukkina a'di mo, dhali hili mo mo ma, a'di 'bora e ki 'bor mo. Dhali mom'pimpili/ diki'd mo, dhali mon'thamo/ diki'd mo, dhali a'di ta'da cim ma pe'de/ mo.

2

¹ Wakan momis dhali mony'cesh uni 'baarkunu mo dhali aris to kun 'koni bwaman uni mo. ² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani Arungimis 'baarki miim piti jin miikina a'di mo, dhali a'di ki si is ka cim ma pesu/ 'pena ris miin tom piti kun miikina a'di mo. ³ Wakan Arungimis ki 'bora cim ma pesu/ mii mo dhali kar a'di ki she/ ki dhelel dhelel mo, haali/ eya cim ma pesu/ yan mo tani Arungimis ki si is mo 'pena ris tom piti kun miikina a'di ki uk jin ukkina a'di to mo.

⁴ Uni gwansan itana nyakum yil ki momis mo dhali mony'cesh mo me'd jin 'konu mmo/uk uni mo be.

Ka tee jin uka Tapa Arungimis mony'cesh mo dhali momis mo tani ⁵ ki to jin sinu e mombunto piyi'd e mony'cesh naskina/ mo dhali to jin miin-uwa 'tash 'koki 'ko e bunto mo mmo'ka/a le/ naskina/ mo - haali/ Tapa Arungimis diki dhal uniya sho'k bway mo mmohetha po/ mony'cesh mo, dhali wathimpa en'thi/ piyi'd mmokora 'cesh mo. ⁶ Hili jasa shile/ a'di icuki mis 'peni mony'cesh mo dhali ya'th bwam/e gi mony'cesh ki japem piti mo

– ⁷ dhali yan'ko'd Arumgimis ki 'dikil wathimpa en'thi/ 'peni bu'da'cesh mo, dhali pi shi/in e shush piti, shi/in jin di ki e mo dhali wathimpa en'thi/warki'd ki jin di ki e mo. ⁸ Dhali Tapa Arumgimis thosonki bwaagon e Idin, e mom'pesho'k mo dhali e mun mo a'di ki kar wathi/ jin ukkina a'di icine/ mo. ⁹ Dhali 'pena 'cesh mo tani Tapa Arumgimis ki kara 'cesh jin mina cwa 'ka a'diya po/ mo, aris cwa 'baar mo kun 'bora'bor kun minu hil mo dhali kun 'boron kun minu shwa maman 'peni nycine/ mo. Dhali cwa gi mondiki/e si'da/ di'd e bwaman ma gon mo dhali cwa jin minu nyith to jin 'boro'd dhali jin shiyi'd diki'd si'da/ mo.

¹⁰ Yi'de/ guski'd 'peni bwaman ma gon ma Idin mo, a'di jin wolki'd e bwaagon mo dhali a'di kwa/ kunu bwa mo mmo'ko 'kusi donon mo. ¹¹ Dhali gway gi yi'de/ jin twa/ a/ yuku gway ka Pishun mo, a'di jin guski'd mmokulum bampa/ gi Pam Hawiila isi 'baar mo e mo jin 'kokina 'dolkon gana/ mo. ¹² Dhali 'dolkon gana/ gi mony'cesh yan mo tani uni 'bora'bor mo. Dhala 'bica wasin dhela/ dhala wasin dhela/ jin ta'da jamas kush mo uni 'kokin mo. ¹³ Dhali gway kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i su/ mo tani yuku gway ka Jihun mo, a'din tal 'de/ jin guski'd mo mmo'kama 'cesh gi Pan Kush is mo. ¹⁴ Dhali kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di yuku gway ka Hiddaagil mo, a'di jin guski'd 'kupki mom'pesho'k ki Pan Ashshuur mo. Dhali yi'de/ jin 'kon ma po/i donon mo yuku gway ka Elpuraat mo.

¹⁵ Dhali Tapa Arumgimis ki bu'th wathimpa en'thi/ mo mmokar a'di e bwaagon ma Idin mmokorki a'di mo dhali mmokar a'di mo. ¹⁶ Dhali

Tapa Arungimis kanki wathimpa en'thi/ gwo mo mmo/o gwo mo ki: /E mini shwa aris cwa gi bwaman bwaagon 'bakany mo ¹⁷ hili cwa jin minu 'bi'th e ki miim 'boro'd mo dhali ki mii shiyi'd mo tani/e mini dhalki a'di ki shwa mo, haali/ ka tee jin mina /e shwa a'di mo tani /e mini wu mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd Tapa Arungimis ki o gwo mo ki: A'di diki 'bor mmokar wathimpa en'thi/ a'di 'de/ kan mo. Aha/ mina mii uk ki a'di amanwoth, a'di jin midi gam ki a'di mo. ¹⁹ Wakan 'pena 'cesh mo tani Tapa Arungimis ki uka ris tombwaasho mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo, dhali a'di ki 'doyu uni wathimpa en'thi/ mmohil mo ki a'di midi yer uni gway mo, dhali ma gway gunn kun yerkina wathi/ to/e kun ukkunu mo kun 'ko ki e mo tani a'di ita gway kun yeru uni mo. ²⁰ Wathi/ en'thi/ ki ci aris to/e gway 'baar mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris tombwaasho mo. Hili gom wathi/ en'thi/ mo tani wathi/ piyi'd jin gamkunu jin midi wothe a'di, a'di jin midi gam gom a'di mo. ²¹ Wakan Tapa Arungimis ki dhal mo jin 'ce'du e kagahara mmobita po/ wathimpa en'thi/ mo, dhali ki a'di di'di mmo/ish e mo tani a'di bu'thki'da siman gwar tal 'de/ 'peni a'di mo dhali a'di ki 'dapki bungwar is ki shuman 'twa/ mo. ²² Dhali 'pena siman gwar jin bu'thkina Tapa Arungimis 'peni wathin gwath mo tani a'di ki uk a'di mmota a'bom mo dhali गया yim e wathin gwath mo. ²³ Dhali yan'ko'd wathin gwath ki o gwo mo ki:

Hayyiye ayaase ita'da simam pema
dhali bungwar is ki shuman is pema.
Ayim minu yuk gway ka A'bom mo,

haali/ ayim a'di bu'thkunu 'peni Wathin Gwath mo.

²⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani wathin gwath midi dhal com 'pen mo dhali kum mo dhali 'dap is piti me'd ki ash mo dhali uni su/ warkina bungwar is ki isa 'de/ mo. ²⁵ Dhali wathin gwath dhali ashim piti mo tani uni 'ko ki is 'te/ mo dhali uni 'kona is ki 'theya 'the mo.

3

¹ Dhali tasha/ a'di kora e ki kor mo mmobola ris tombwaasho kun uku mo, uni gun ukkina Tapa Arumgimis mo. A'di ki owa 'bom gwo mo ki: A/ Arumgimis o gwo mo ki: Um mini mii dhalku/ cwan tal 'de/ ki shwa 'peni bwaagon 'te/o? ² Dhala 'bom ki thok tasha/ gwo mo ki: Aman dhalu bway mmoshwa aris maman cwa gi bwaagon mo. ³ Hili Arumgimis ki o gwo mo ki: Um mini mii dhalku/ ki shwa maman cwa jin di'd e bwaman gi bwaagon mo, walla dhalku/ ki ta a'di is ki me'd mo gom isi ciki/ um mini wu mo. ⁴ Hili tasha/ ki owa 'bom gwo mo ki: Um mini wu mo yisa. ⁵ Haali/ Arumgimis mishki'd ki um mini shwa a'di mo tani em bum minu ka'd mo dhali um mina e wa ka Arumgimis mo mmonyith jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. ⁶ Wakan ka 'bom ki par cwa e ki a'di 'bora'bor mmoshwa mo, dhali a'di 'kunya'kuny e jis/em piti mo, dhali cwa a'di iminu o bwa mmokar jan tal 'de/ mmoyuka yuk mo tani ayim ki bu'th maman cwa mo dhali shwa a'di, dhali ayim si'da/ ki ciki a'di ka kathim piti mo, dhali a'di shwaki'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd uni su/ ka'dkunu em buni mo, dhali uni su/ mishki mo mo ki uni 'ko ki is 'te/ mo, dhali uni

ki sho 'cemena pu/ mmontal 'de/ mo dhali uni ki uka rompa/ 'peni 'cemena pu/ gom is buni mo.

⁸ Dhali uni cikki is gi Tapa Arungimis mmoyak-ina a'di e bwam ma gonj e mom'pimpili/ jin 'thup ma tee she/ mo, dhali wathij gwa^h dhali ash uni bagki is buni 'peni bun'kus gi Tapa Arungimis mo e bwanycwa gi bwaman gi bwaagonj mo. ⁹ Hili Tapa Arungimis yukki wathi/ mo dhali o a'di gwo mo ki: /E dini mana? ¹⁰ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aha/ cika is jin gwo /e e bwaman ma gonj mo, dhali aha/ ko/kina is mo, haali/ aha/ dina is 'te/ mo, dhali aha/ bagkina is pem mo. ¹¹ A'di o gwo mo ki: Kaja itor /e gwo mo ki /e di is 'te/a? Ki / e ishwaki cwa jin kanka/ /e gwo mo ki: /E mini mii dhalku/ a'di ki shwa mo? ¹² Dhali wathi/ ki o gwo mo ki: A'bom a'di jin cikina /e mmonyak ca'b ki aha/ mo tani ayim a'di iciki aha/ maman cwa mo dhali aha/ shwakina a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd Tapa Arungimis ki owa 'bom gwo mo ki: Katinta sa/ jin miikina /e mo? Dhali a'bom ki thok gwo mo ki: Tasha/ a'di imu'thki aha/ e mo dhali aha/ shwakina a'di mo. ¹⁴ Dhali Tapa Arungimis ki o tasha/ gwo mo ki:

Haali/ gom miim pini jin miikina /e kansan tan mo tani

monyjeem pini boli'da ris to/e kun uku e ki shi/ mo dhali apowa ris to/e kun 'koni bwaasho 'baar mo.

Dhali ka bor pini mo tani /e mini para bora 'cesh mo,

dhali bu'da'cesh mina /e shwa mo

ka risa tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁵ Aha/ mina kar mo jin dupu i bwaman /e mo dhala 'bom mo,

dhali e bwaman emen pini mo dhali emen ma yim mo.

A'di midi p_wath /e 'kup pini mo

dhali /e mini t_ikina t_iŋkilam piti ka ulmany mo.

¹⁶ Eya 'bom mo tani a'di ki o gwo mo ki:

Isa nyor dho'th pini gom u_i mo tani miga/ mar is kagahara gom /e mo.

/e mini dho'th u_i ki isa nyor i e mo,

hili bwam pini mini mii o ka ka_him pini mo

dhali a'di midi ta tapa apo/ /e mo.

¹⁷ Dhali a'di ki owa Adam gwo mo ki:

Gom miim pini jin ci_ka /e 'twa/ gi ashim pini mo

dhali shwa cwa yansan jin k_anka/ /e gwo mo ki: /E mini mii dhalku/ ki shwa a'di mo tani

mony'cesh jeenu mo gom /e mo be.

Aris to kun mina /e shwa mo tani uni mina /e gam

'peni mii jin mina /e 'kosha shir shir mo ka

tee gi mondiki/em pini 'baar mo.

¹⁸ A'de/ dhala li_t uni mini 'ka gom /e mo,

dhali /e mini shwa to kun sinu 'peni bunto mo.

¹⁹ /E mini shwa tont_e/ ki jiti/ bwam/em pini mo

ntagi /e mini dok_k ki bu'da'cesh ka nyan'ko'd,

haali/ 'peni bu'da'cesh mo tani /e bu'thkunu mo be.

/E ta bu'd gana/ mo,

dhali e bu'da'cesh mo tani /e mini dok_k ki a'di ka nyan'ko'd mo.

²⁰ Dhali wathi/ ki yuk ash gway ka Hawwa mo,

a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: To jin di'd ki e mo, haali/ ayim ta'da ata'da ma ris to 'baar kun 'kon

ki e mo. ²¹ Dhali Tapa Arumgimis ki uk_k ka Adam

dhali gom ashim piti burrinye/ 'pena yi'c mo, dhali hi'thki uni i is mo.

²² Dhali yan'ko'd Tapa Arungimis ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, wathi/ a'di wakina e ki jan tal 'dem bana mo, mmomish jin 'boro'd dhali jin ta thus ki thus mo. Dhali shwane/ isi ciki/ ki a'di midi kar me'd piti dhali bu'th cwa gi mondiki/e si'da/ mo dhali shwa a'di mo dhali a'di midi ca'b ki e ki sule/ sule/ mo. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani Tapa Arungimis ki kar a'di 'pen ka pije/ 'peni bwaagon ma Idin mo, mmoya kora 'cesh ki me'd piti mo 'peni mo jin bu'thkunu a'di 'peni cine/ mo. ²⁴ A'di ki ur wathi/ ka pije/ mo dhali e mom'pesho'k gi bwaagon ma Idin mo tani a'di ki dhu karubiim kun ta iman'doyu gwo mo dhali gandal jin kaaka jin shwa'd ki o'd ki bar bar mo a'di jin tu'kki'd ki washar washar 'ban kuku/ mo, mmoji bway gi maman cwa jin di ki e mo.

4

¹ Dhala Adam mishki'da Hawwa jin ta ash mo, dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Kayiin mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ gamkina a'cingwath ki mowoth gi Tapa mo. ² Dhali dok/ e ayim dho'thki'da kam piti jin yuku gway ka Habiil mo. Dhala Habiil ta'da manhil ka'bal mo dhala Kayiin ta'da mankora 'cesh mo. ³ Dhali ki en kamu/ mo tani Kayiin a'di ki 'doyi maman to kun sinu eya 'cesh mo mmoçi ki Tapa mo, ⁴ dhala Habiil a'di ki 'doyi ushi ka'bal kun tana bwanyara/ mo 'pena ma'diny ka'bal piti mo dhali 'peni unim buni kun 'thika'thik ki tuntum tuntum mo. Dhali Tapa ki ciya hirdhe/ gom to ma Habiil jin cina a'di ki me'd mo, ⁵ hili goma Kayiin dhali tom piti kun cina a'di ki me'd mo tani a'di diki ciya hirdhe/ mo be.

Wakan a'di shwakin ma Kayiina nyor kagahara mo dhali jis/em piti bushura/ bushur mo. ⁶ Dhali Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Atinta shwana /e anyor kan mo dhali atinta 'bushurkina jis/em pini ki 'bushur kan mo? ⁷ Wakki/ /e mini mii ki 'bore/ mo tani a/e minu diki mish bu'th mowa? Dhali wakki/ /e diki mii ki 'bore/ mo tani miinthus a'di wupki'd e 'twanjal gu'b mo. A'di ona bwa ki /e mo, hili /e mini mii ta tapa apo/ a'di mo.

⁸ Kayiin ki owa Habiil gwo jin ta'da kam piti mo ki: Dhalki ana iina ka pije/ e bwam bunto mo. Dhali ki uni 'kokin e bwam bunto mo tani aKayiin cuki mis apowa kam piti jin ta'da Habiil mo dhali 'kosh a'di jwa mo. ⁹ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Kayiin gwo mo ki: Mana Habiil jin ta'da kam pini mo? A'di ki o gwo mo ki: Mishгаа? Aha/ tana manhila kam pema? ¹⁰ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Atinta miikina /e? 'Twa/ ma bas ma kam pini a'di gwoki'd 'twa/ i aha/ 'pena 'cesh mo. ¹¹ Dhali shwane/ /e jeekunu 'pena 'cesh mo, a'di jin ka'dki 'twa/ mo mmolosa bas ma kam pini 'peni me'd pini mo. ¹² Ki /e mini kora 'cesh mo tani a'di midi dok/ e dho'th to kagahara gom /e 'peni mom'bi'th is piti mo yisa. /E mini ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'ceshi 'baar mo. ¹³ Kayiin ki o Tapa gwo mo ki: Miim pem jin di aha/ 'ba/ a'di caaca gom aha/ mmokal mo. ¹⁴ Hili mo mo ma, /e urki aha/ ka pije/ ka cim yansan mo 'pena 'cesh mo. Dhali 'peni jis/em pini mo tani aha/ minu bag mo, dhali aha/ mina ta jwa ki jwa mo dhali ya yany ca/ e mony'cesh mo dhali ma a'diyin jin midi gam aha/ mo tani midi 'kosh aha/ jwa mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Tapa ki o a'di gwo mo ki: Midi wakan yisa. Wakki/

jan tal 'deŋ kamu/ midi 'kosha Kayiin jwa mo tani mori'c midi di apo/ a'di me'di pesu/ mo. Dhali Tapa ki ciya Kayiin jamas mo, isi ciki/ ki a'din 'de/ yin jin midi ya apo/ a'di midi diki 'kosh a'di jwa mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da Kayiin yaki'd ka pije/ 'peni buŋ'kus gi Tapa mo dhali ca'b e mony'cesh gi Pa Nud mo, e mom'pesho'k ma Idin mo.

¹⁷ Dhala Kayiin mishki'da 'bom piti mo dhali ayim bwaaki'd mo dhali dhodha Hanuuk mo. Dhali a'di nyanŋi dhan 'penkuman bampa/ mo dhali yuŋ 'penkuman bampa/ gway mmobath gway gi ya/m piti ka Hanuuk i'ko'd mo. ¹⁸ Dhali Hanuuk dho'th ya/ jin yuŋu ka Irad mo. Dhala Irad ta'da baba ma Mahuya/iil mo dhala Mahuya/iil ta'da baba ma Matusha/iil mo dhala Matusha/iil ta'da baba ma Laamak mo. ¹⁹ Dhala Laamak ki mash upi su/ mmota i/ash mo. Dhali gway jan 'de/ mo tani yuŋu ka Aadah dhali gway ka kamu/ yuŋu ka Sillah mo. ²⁰ Aadah a'di dho'thki'da Yabal mo. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun 'kon e gu'b burriye/ dhali ta gi to/e mo. ²¹ Dhali gway ma kam piti yuŋu gway ka Yubal. A'di ta'da baba gi uni gwansan kun pikina dhen'dhenye/ kun 'kon ma shu/i pesu/ mo dhala baraŋku/ mo. ²² Dhala Sillah dho'thki'da Tubalkayiin mo. A'di ta'da mandor to kun kaaka mo dhali gurany mo dhali tonŋkuthu'd mo. Dhali 'bwaham ma Tubalkayiin yuŋu gway ka Naama mo.

²³ Dhala Laamak ki o up gwo mo ki:

Aadah dhala Sillah, ciki gwo 'peni 'twam pem mo.

Um kun ta up ma Laamak mo tani ciki gwo jin miga/ o mo:

Aha/ 'koshkina wathi/ jin 'koshki aha/ mmotak
jama/ mo,

wathi/ jin ta dhuru'c jin 'koshki aha/ mo.

²⁴ Wakka Kayiin ri'ckunu me'di pesu/ mo tani
ka jinj gana/ si'da/ Laamak minu ri'c me'di iss
'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka
pesu/ mo.

²⁵ Dhala Adam mishki'da 'bom piti dok/ e mo,
dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta ya/ mo dhali yuk
a'di gway ka Shiit mo, haala yim o gwo mo ki:
Arumgimis karki aha/ 'pen ka pije/ mmodhodha
'cinj kamu/ mmodhalka Habiil e i is mo, haala
Kayiin 'koshki a'di jwa mo. ²⁶ Dhala Shiit si'da/
ta'dki ya/ jin dho'thkina a'di mo dhali a'di ki yuk
a'di gway ka Anuush mo. Dhali ka tee caan mo
tani 'kwani telki mii 'pen mo mmoko 'twa/ apo/
Tapa mo.

5

¹ A'di ta'da warka/ ma nyakum yil gi uci ma
Adam mo. Ka Arumgimis ki uk wathimpa en'thi/
mo tani a'di ki uk a'di mmowa e ka Arumgimis
mo. ² Wathinj gwaht dhali wathim 'bomi a'di ki uk
uni mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo dhali a'di ki
yuk uni gway ki 'kwani en'thi/ mo me'd jin ukkina
a'di uni mo. ³ Ka Adam ca'bki'd ki e ki yili iss
'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di
warki'd ka baba gom ya/m piti jin wakina e ki a'di
mo, mmobu'thkina a'di isi jamas piti mo, dhali
yuk a'di gway ka Shiit mo. ⁴ Atee kun din ma
Adam 'ko'di a'di taki'da baba goma Shiit mo tani
a'di 'kokina yili iss 'kwanimpa i/iss su/ mo, dhali
a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

⁵ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Aadam ki e mo tani a'di ta yil kun ta iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁶ Dhala Shiit ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Anuush mo. ⁷ Dhala Shiit ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Anuush mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ⁸ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Shiit ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

⁹ Ka Anuush ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Kinan mo. ¹⁰ Anuush ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Kinan mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka karpa'c mo dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹¹ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Anuush ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka mudhe'd apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

¹² Ka Kinan ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Mahlal/iil mo. ¹³ Dhala Kinan ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Mahlal/iil mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ¹⁴ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Kinan ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

15 Ka Mahlal/iil ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Yarid mo. 16 Dhala Mahlal/iil ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Yarid mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dka iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'da apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. 17 Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Mahlal/iil ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa idonjon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

18 Ka Yarid ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Aknuuk mo. 19 Dhala Yarid ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aknuuk mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. 20 Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Yarid ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka su/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

21 Ka Aknuuk ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Matushaalalah mo. 22 Aknuuk nyak ya ka Arumgimis mo 'ko'di dho'th ma Matushaalalah mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. 23 Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Aknuuk ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dki iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka mudhe'd apo/ mo. 24 Aknuuk a'di nyakki ya ka Arumgimis mo, dhali a'di dinuki gam mo haali/ Arumgimis suski a'di mo be.

25 Ka Matushaalalah ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedonjon i'ce'dka pesu/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Laamak mo. 26 Dhala Matushaalalah

ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Laamak mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss su/ ath 'de/ i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo. ²⁷ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Matushaalah ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipekwara i'ce'dka pedoŋon apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

²⁸ Ka Laamak ca'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipedoŋon i'ce'dka su/ mo tani a'di warki'd ka baba gi ya/ mo ²⁹ dhali a'di ki yuk a'di gway ka Nuuh mo mmo/o gwo mo ki: 'Pena 'cesh jin jeekina Tapa mo tani jan 'de/ yansansan a'di midu kal ana mo jin minu rak ana is ka 'cesh mo 'peni miin tom bana mo dhali 'peni miin tom bana jin 'kosha ana ki me'd bana ki tu/ul tu/ul ki is jin wu ana e mo.

³⁰ Dhala Laamak ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nuuh mo ka yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipedoŋon i'ce'dka karpa'c apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

³¹ Dhali wakan arisa tee kun ca'bkin ma Laamak ki e mo tani 'kona yili iss 'kwanimpa i/iss su/ ath iss su/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

³² Ka Nuuh taki'd ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Saam dhala Haam dhala Yapath mo.

6

¹ Ki 'kwani telki mii 'pen mmomar is mo apo/ bwam/ e ga 'cesh mo dhali 'bwa/ m buni dho'thkunu uni mo tani ² iya/ ma Arumgimis mo uni parki i'bwa/ gi 'kwani e mo ki uni 'bora'bor mo

dhali uni ki mash uni mo mmota i/ash mo me'd jin kwanykina uni uni wakan mo. ³ Dhali yan'ko'd Tapa ki o gwo mo ki: Shi/in pem midi diki malas 'kwani ki sule/ sule/ mo haali/ a'di ta bungwar is mo, hili ateem piti midi ta yili iss 'kwanimpa ipe'de/ mo. ⁴ Dhan k_{ampar} 'kwani uni 'kokin e mony'cesh ka tee gwansan mo dhali uni 'koni 'ko'd si'da/ mo me'd jin pu'dkina iya/ ma Arumgimis e i'bwa/ gi 'kwani mo dhali uni dho'thki uni uci mo. Uni gwansan ita 'kwani kun ca'bki dem dem 'peni kadhamo/ mo dhali kun tora gway karash mo.

⁵ Tapa parki tonthus e kun miikina 'kwani caaca kagahara e mony'cesh mo dhali misha ris gwalal buni kun kulumkina uni eya dum buni mo ta jasi tonthus ki sule/ sule/ mo. ⁶ Dhali Tapa k_{alki} bwani diti'd mo ki a'di ukki 'kwani e mony'cesh mo dhali a'di jwakatki a'di adum piti mo. ⁷ Wakan Tapa a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dhi'th 'kwani sho'k mo uni kun ukka/ 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwanimpa en'thi/ dhali tombwaasho dhali to kun parana 'cesh dhali 'dii kun pen e mis mo haali/ aha/ dita bwa mo ki aha/ i/ukkina uni mo. ⁸ Hili Nuuh gamki'da 'the e e gi Tapa mo.

⁹ Uni gwansan itana nyakum yil ma Nuuh mo. Nuuh a'di ita wathin kar/e mo, dar gi mii 'ba/ e nyakum yil gi 'kwanim piti mo. Nuuh nyak ya ka Arumgimis mo. ¹⁰ Dhala Nuuh ta gi iya/ ikwara mo: Saam dhala Haam dhala Yapath mo.

¹¹ Hili mony'cesh a'di pu/ki'd e bwam/e ma Arumgimis mo dhali mony'cesh 'tu'dkunu ki piny piny ki mo jin bujurkunuwa bujur mo. ¹² Dhali Arumgimis mishki mony'cesh mo dhali hili mo mo ma, a'di pu/ki'd mo haali/ aris bungwar isi

'baar pu/ki uni isiny cine/ mo e bway buni jin iina uni apo/ mony'cesh mo. ¹³ Dhali Arungimis ki owa Nuuh gwo mo ki: Aha/ kara/ dina gwo ibwa mo ba/ mmodaka ris bungwar is 'kup mo haali/ mony'cesh a'di 'tu'dkunu ki piny piny ki mo ma bujur gi uni mo. Hili mo mo ma, aha/ mina 'ce'd uni sho'k nyakki mony'ceshi lu/ mo. ¹⁴ Uki /e is pini adhana kur yi'de/ 'pena cwa jin wana e ki tu'b mo dhali /e mini thoson bwan gu'b e bwaman ma kur mo dhali /e mini gwa'c a'di bwaman dhali 'ko'd gwar ka 'cesh jin dekadek jin ta'da jillo mo. ¹⁵ Mii a'dihe/ be jin mina /e uk a'di mo. Aluc ma kur midi ta gula iss 'kwanimpa karpa'c mo dhali beem piti midi ta iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo dhali tur piti midi ta iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo ki gulam piti mo. ¹⁶ Nyarja kur 'kupan mo dhali 'baari a'di mo ntagi gulam piti 'kup mo dhali /e mini kar 'twanjal goma kur si'da/ e em bwaman piti mo dhali uki a'di ki dhunya/ dhunya/ ka makampo/ mo ka po/i kwara mo. ¹⁷ Haali/ hili mo mo ma aha/ mina hasha gannu/ yi'de/ apo/ mony'ceshi 'baar mo mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo uni gun shi/ irin mon'koki/e 'peni bwan'kwariny momis mo. Aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo tani mini wu mo. ¹⁸ Hili aha/ mina tel gwom pem jin gamka/ me'd nyakki /e sho'k mo dhali /e mini cic bwaa kur mo /e dhali iya/m pini dhali ashin dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁹ Dhali 'peni aris to kun 'ko ki e kun ta shuman is mo tani /e mini 'doyi uni ka susu/ susu/ aris uni kun 'kona e ki she/ ki she/ mo e bwaa kur mo mmodhu uni ki e nyakki /e mo uni gun ta gwasan dhali kuman mo.

20 'Pena ris 'dii isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, dhali 'pena ris to/e mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, 'pena ris to kun parana 'cesh mo isi ki em buni kun 'ko uni ki she/ ki e kuku/ mo, ka susu/ susu/ uni mini nyak ii ki / e mo ki /e mini dhu uni ki e mo. 21 Wakan /e mini kala ris tonte/ 'baar kun 'kona e ki she/ ki she/ uni kun shwanu mo, dhali dhuyi uni themes mo, dhali a'di midi ta tonte/ jin minu mii ki /e mmoshwa mo dhali gom uni mo. 22 Nuuh miiki mii yansan mo. A'di miiki'da ris gwo kun kankin ma Arumgimis a'di mo be.

7

1 Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Nuuh gwo mo ki: Yaku/ bwaa kur mo, /e dhala risa wak gi gu'b pini mo, haali/ aha/ misha ki /e ta wathin kar/e ibwam- bori aha/ ki nyakum yil gi 'kwani gwansan mo. 2 Susi nyakki /e to/e kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun mishu shum 'ka mo, kun ta gwasan dhali kuman buni mo, dhali to/enj kamu/ si'da/ kun molu shum 'ka mo, arasan dhali kuman mo, 3 dhali 'dii kun 'koni pesu/ ka pesu/ pesu/ mo kun pen e mis si'da/ mo, rasan dhali kuman mo, mmodhu uni ki e ki jamas buni ki she/ ki she/ e bwam/ e gi mony'ceshi 'baar mo. 4 Haali/ ka cim pesu/ mo tani aha/ mina hasha sho'k apo/ mony'cesh mo acim ma iss su/ montee mo dhali acim ma iss su/ mon'thiny mo. Dhali aris to/e 'baar mo kun 'kon ki e mo kun ukka/ mo tani aha/ mina kal uni sho'k ka pije/ 'peni bwam/ e ga 'cesh mo. 5 Dhala Nuuh a'di mii'da ris to kun kana Tapa a'di mo.

6 Dhala Nuuh 'koni yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd mo me'd jin

pu'dkin ma gannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo.
⁷ Dhala Nuuh dhali iya/m piti dhali ash dhali i/
 ash gi iya/m piti nyakki a'di mo tani uni iikin e
 bwaa kur mo mmoye 'pena gannu/ yi'de/ mo. ⁸ To/
 e kun mishu shum 'ka mo dhali to/e kun molu
 shum 'ka mo, dhali 'dii mo dhala ris to kun parana
 'cesh mo ⁹ ka susu/ susu/ mo, gwasan dhali kuman
 mo, iikin e bwam ma kur nyakka Nuuh mo me'd
 gwo jin kankin ma Arumgimisa Nuuh mo. ¹⁰ Dhali
 'ko'da cim pesu/ thimkin mo tani agannu/ yi'de/
 pu'dki'da po/ mony'cesh mo.

¹¹ Ka yil iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss
 'kwanimpa i'kume'd jin ta yil mondiki/e ma Nuuh
 mo tani, ka ppe jin 'ko'd mo jin ta'da cim 'kume'd
 i'ce'dka pesu/ ma appe mo, dhali ka cim caan
 mo tani aris yi'de/ kun kasha e 'peni jisa 'kulga/
 uni 'twakkin mo dhali campur gi momis a'di
 ka'dkunu 'twa/ mo. ¹² Dhala sho'k wolki 'twa/a
 po/ mony'cesh ka cim iss su/ montee mo dhali ka
 cim iss su/ mon'thiny mo. ¹³ Dhali ka tenten gana/
 yan mo tani Nuuh dhali iya/m piti jin ta'da Saam
 dhala Haam dhala Yapaḥ dhali asha Nuuh dhali
 up gi iya/m piti kun 'koni kwara nyakki ciç ki uni
 e bwam ma kur mo, ¹⁴ uni dhali aris tombwaasho
 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali
 aris bip mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo,
 dhali aris to jin parkin mo kun parana 'cesh mo
 isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, dhali aris 'dii
 'baar mo isi ki jamas buni ki she/ ki she/ mo, aris
 'dii ka warom buni ki she/ ki she/ mo. ¹⁵ Uni iikin
 nyakka Nuuh e bwam ma kur mo, ka susu/ susu/
 mo, aris to kun ta ga shuman is mo e uni kun pinu
 shush buni mmo'ko ki e mo. ¹⁶ Dhali uni gwansan

kun ta gwasan mo dhali kuman mo kun ta shuman isi 'baar mo, uni cickin mo me'd gwo jin kankin ma Arumgimis a'di mo. Dhali Arumgimis ki mu'thki a'diya campur mo.

¹⁷ Agannu/ yi'de/ a'di tikirki'd ka cim iss su/ apo/ mony'cesh mo dhali yi'de/ marki is mo dhali a'di ki 'deka kur mo dhali a'di ki cu mo mmobola 'cesh ka po/ mo. ¹⁸ Dhali yi'de/ a'di piki mii e mo dhali mar is kagahara apo/ mony'cesh mo dhali akur a'di hashki'd e 'kupan yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali yi'de/ a'di piki mii e ki mo ma dem dem mo apo/ mony'cesh wakan mo, dhali aris wosha turga/ kun 'kokin e bwan'kwariny momis mo tani uni hačkina yi'de/ ki 'peny 'ce i e mo. ²⁰ Dhali yi'de/ piki mii e mo apowa ris wosha turga/ mo mmolos uni mo ki engula kun 'koni karpa'c ki 'kul piti mo. ²¹ Dhali aris buɗɗwar is wukin mo dhali to kun 'koni mmokal ya apo/ mony'cesh mo, 'dii dhali bip dhali tomb-waasho, dhali aris to kun tana ris kun yan ka ɗul 'kup kun 'kona po/ mony'cesh mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²² aris to kun 'kon eya 'cesh jin kuthaku'th mo kun pinu shush buni mmo'ko ki e mo tani uni wukin mo be. ²³ A'di kalki'da ris to 'baar mo sho'k ka pije/ mo kun 'kon ki e 'peni bwam/e ga 'cesh mo, 'kwani dhali to/e dhali to kun parana 'cesh mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ikalkina a'di sho'k ka pije/ 'peni mony'cesh mo. Jasa Nuuh a'di 'de/ idhalkunu mo dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di eya kur mo. ²⁴ Dhali yi'de/ piki mii e apo/ mony'cesh mo ka tee iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd mo.

8

¹ Hili Arumgimis kaki'da Nuuh e mo dhala ris tombwaasho mo dhala ris to/e mo kun nyak 'ko ki a'di e bwam ma kur mo. Dhali Arumgimis ki uk dhan 'tham mmoposha po/ mony'cesh mo dhali yi'de/ a'di guki'da wuuy mo. ² Yi'de/ kun kasha e 'peni mo kun 'kula'kul mo dhala campur gi momis mo tani uni mu'thkunu mo dhala sho'k 'peni momis a'di guki 'twa/ mo, ³ dhali yi'de/ cun-ycumki'd ka 'cesh mo 'pena 'cesh ki sule/ sule/ mo. Dhali ka cim iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd thimin mo tani yi'de/ a'di mara'd ma apo/ mo. ⁴ Dhali ka appe 'kupi pesu/ mo dhali ka cim 'kume'd i'ce'dka pesu/ jin ta jama/ appe mo tani akur a'di pu'dki'da po/ 'kuwosha turga/ kun yuku gway ka Ararath dhali rep mo. ⁵ Dhali yi'de/ di'di mmotikir mmomara'd is mo ntaga ppe 'koni 'kupi 'kume'd mo, dhali ka appe 'koni 'kupi 'kume'd mo tani a'di jin ta'da tee jin twa/a/ ka appe mo tani 'kupan dhan wosha turga/ uni parkunu e mo.

⁶ Dhali 'ko'da cim iss 'kwanimpa su/ 'baarki'd mo tani Nuuh 'ce'dki'da shubbaak ma kur mo a'di jin ukkina a'di mo. ⁷ Dhali a'di ki hasha warangwak mo, dhali a'di wukurki'd ntagi yi'de/ ku'thki'd 'peni mony'cesh mo. ⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki hasha gurko/ 'peni a'di mo mmopar mo e mo wakki/ yi'de/ midi gu ka wuuy 'peni bwam/ e ga 'cesh mo. ⁹ Hili gurko/ diki gam monkamu/ jin mina a'di kar sho'k piti icine/ mo, dhala yim dokki'd ka nyan'ko'd e a'di e bwam ma kur mo haali/ yi'de/ di'd naskina/ e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. Wakan a'di ki kar me'd piti mo dhali budha yim mo dhali susa yim bway bwam ma kur

nyakki a'di mo. ¹⁰ A'di corksida cim pesun kamu/ dok/e mo dhali a'di ki hash gurko/ ka pije/ 'peni bwam ma kur dok/e mo. ¹¹ Dhali gurko/ pu'dki'd ka nyan'ko'd i a'di mom'pimpili/ mo dhali hili mo mo ma, ayim kalki'd e 'twam piti 'cemen jipi/ cwa setuun jin ta'da go'd go'd mo jin daka 'cithkunu ki she/ mo. Wakana Nuuh a'di mishki mo mo ki yi'de/ a'di guki'da wuuy 'peni mony'cesh mo. ¹² Dhali yan'ko'd a'di corksida cim pesun kamu/ mo, dhali a'di hash gurko/ mo, dhala yim yaki'd mo dhali diki doku/ ka nyan'ko'd i a'di mo.

¹³ Ka yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka 'de/ mo, dhali ka appe jin twa/a/ dhali ka cim 'de/ ka appe mo, yi'de/ a'di ku'thki'd 'peni mony'cesh mo dhala Nuuh a'di 'ceeki'da kur 'kup mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma, bwam/e ga 'cesh a'di pupura/ pupur mo. ¹⁴ Dhali ka appe kun 'kon ma po/i su/ mo ka cim iss 'de/ i'ce'dka pesu/ ka appe mo tani mony'cesh a'di pupuri'di 'baar mo. ¹⁵ Dhali yan'ko'd Arungimis ki owa Nuuh gwo mo ki: ¹⁶ Yaku/ ka pije/ 'peni bwam ma kur mo, /e dhali ashin mo dhali iya/m pini mo dhali up gi iya/m pini nyakki /e mo. ¹⁷ 'Doyi aris to kun 'kon ki e nyakki /e mo uni gun ta to ki shuman isi 'baar mo, aris 'dii dhali to/e dhali aris to kun paran mo kun paran e mony'cesh mo ki uni mini cis ka enthus apo/ mony'cesh mo ki uni mini dho'th maman dhali mar is apo/ mony'cesh mo. ¹⁸ Wakana Nuuh yaki'd ka pije/ mo dhali iya/m piti mo dhali ash mo dhali up gi iya/ nyakki a'di mo. ¹⁹ Dhali aris tombwaasho mo dhali aris to kun parana 'cesh mo

dhali aris 'dii mo dhali aris to kun kalki ya apo/ mony'cesh mo, iikin ka pije/ ka wak buni ki she/ ki she/ 'peni bwam ma kur mo.

²⁰ Dhali yan'ko'da Nuuh ki nyaṅa gwata/ mmomiiya bas gom Tapa mo dhali a'di ki bu'th to/e kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali 'dii kun dheleladhelel mo 'pena ris tiya mo dhali a'di ki ci to kun 'ciṅu/ 'kus mmomiiya bas eya gwata/ mo. ²¹ Dhali ki Tapa cicki'da shim jin ciyi mo ki cii jin 'bor a'di bwa mo tani Tapa o gwo eya dum piti mo ki: Aha/ mina diki dok/e jee a'cesh mo gom 'kwani ki sule/ mo haali/ gwalal buni kun kulumkina uni gwo ibwa ta thus ki thus 'peni dhuru'c buni mo. Aha/ si'dayi mina diki 'ce'da ris to sho'k dok/e ki sule/ mo kun 'kon ki e kun uku mo me'd jin miikika/ mo. ²² Ki mony'cesh diki'd mo tani mo jin sinu aka'bany to dhali mo jin 'ciṅu/ to uni 'kokin mo, dhali mon'thupu'd dhali mom'batha'd, dhali moyurantee dhali mondit mo, dhali montee dhali mon'thiny uni mol dak ki sule/ sule/ mo.

9

¹ Dhali Arumgimis ki 'bora Nuuh mii mo dhali iya/m piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhodhi man mo dhali mari is mo dhali 'tu'di mony'cesh mo. ² Dhali um mina to/e ko/ mo dhali um mina to/e dee ki bir bir mmo'cuki 'kup mo, aris to/e kun 'kon e mony'cesh mo dhali aris 'dii kun pen e momis mo dhali aris to kun parana 'cesh mo dhali aris to yi'de/ kun 'koni bwaṅ kumma/ yi'de/ mo. E me'd bum mo tani uni cikunu um mo. ³ Aris to kun jockin kun 'kon ki e mo tani uni mini ta tonte/

gom um mo, dhali me'd jin cika/ um ton dhii/i'd mmosi mo tani aha/ mina ci um aris to 'baar mo. ⁴ Hili um mini mii dhalku/ ki 'ka to ka basi e mo, haala bas a'di ta mondiki/em piti mo. ⁵ Goma bas bum jin 'kona um ki e mo tani aha/ ka jin gana/ aha/ mina 'theḵ gwo mo mmokara kar mo. 'Pena ris tombwaasho mo aha/ mina 'theḵ gwo mo dhali 'peni 'kwani mo. Dhali 'peni aris 'kwani kun ta ikam mo tani aha/ mina 'theḵ gwo gom mondiki/ e gi wathi/ mo. ⁶ A'diyin jin midi 'kosh wathi/ jwa mo mmogaça bas piti a'cesh mo tani abas piti gara/ mina 'kwani gaça 'cesh mo, haali/ Arungimis ki uḵ wathi/ ki jamas pitiḡ gana/ mo. ⁷ Dhali um mini dho'th maman dhali mar is mo, ki um mini kala dho'th ka enthus mo dhali mara mar is kagahara i mony'cesh nycine/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Arungimis ki owa Nuuh dhali iya/ kun nyak 'ko ki a'di gwo mo ki: ⁹ Hili mo mo ma, aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo dhali emen bum kun mini bath um 'ko'd mo ¹⁰ dhali aris to/e kun 'kon ki e kun uku mo kun nyak 'ko ki um mo, 'dii dhali tonkal, dhali tombwaasho kun nyak 'ko ki um e mony'cesh me'd jin tana uni aris ka ris mmo/iyyu/ 'peni bwam ma kur mo. ¹¹ Aha/ telkina gwom pem jin gamka/ me'd nyakki um mo ki aris buḡgwar is gi 'kwani minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ dhali mony'cesh yisa minu 'ce'd sho'k ka gannu/ yi'de/ dok/e yisa ki sule/ mo. ¹² Dhali Arungimis ki o gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwom pem jin gamka/ me'd a'dihe/ mo, a'di jin miga/ gam me'd nyakki um mo dhali aris to/e kun uku mo kun nyak 'ko ki um mo gom yilan kamu/ ma nyakum yil buni

'baar mo. ¹³ Aha/ karkina bwaam pem e bwam ma rak mo, dhali a'di midi ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd ibwaman aha/ dhali mony'cesh mo.

¹⁴ Ki aha/ mina dhala rak mmo'ka apo/ mony'cesh mo dhali 'kwani ki para bwaa e e bwam ma rak mo tani ¹⁵ aha/ mina ka gwom pem jin gamka/ me'd e mo jin karka/ ibwaman aha/ mo dhali um mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo kun ta shuman isi 'baar mo, dhali yi'de/ midi dok/e war ka gannu/ mmo'ce'da ris bungwar is sho'k mo yisa ki sule/.

¹⁶ Ka bwaa midi di e bwaman ma rak mo tani aha/ mina hil apo/ a'di mo dhali ka gwo jin gamu me'd e jin di'd ki sule/ sule/ mo e bwaman ma Arumgimis mo dhali aris to/e kun 'kon ki e mo dhali aris bungwar is kun 'kon apo/ mony'cesh mo.

¹⁷ Arumgimis ki owa Nuuh gwo mo ki: A'di ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo, a'di jin miga/ tel sho'k ibwaman aha/ mo dhali aris bungwar is kun 'kon e mony'cesh mo.

¹⁸ Iya/ ma Nuuh kun iikin ka pije/ 'peni bwaman ma kur mo tani jan 'de/ yuku gway ka Saam mo, dhali jan kamu/ yuku gway ka Haam mo dhali jan kamu/ yuku gway ka Yapath mo. Haam a'di ta'da baba ma Kanaan mo. ¹⁹ Unin kwaran gwansan mo tani ita iya/ ma Nuuh mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani mony'cesh taki'd gi 'kwani mo.

²⁰ Nuuh a'di ta wathin tal 'de/ jin twa/ a/ jin korki'da 'cesh mo. A'di siki'da mura'th mo. ²¹ Dhali a'di ki pi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo, dhali a'di 'koshkunu ki a'di me'da su mo, dhali a'di ishki e gu'b burrinyem piti ki dar gi ton kamu/ mmokum is mo. ²² Dhala Haam jin ta'da ababa ma Kanaan mishki com mmodi is 'te/ mo dhali

a'di ki tor ikam piti isu/ gwo mo uni kun 'kona pije/ mo. ²³ Dhali yan'ko'd Saam dhala Yapath uni ki bu'th burrinye/ mo, uni ki hi'th a'di 'kupa bim buni mmonta' de/ mo dhali ii ka cin'ko'd mo dhali kumki ababam buni is piti jin dina a'di is 'te/ mo, dhali bwam/em buni tu'kkina uni mo dhali uni 'koki par com e mmodina a'di is 'te/ mo. ²⁴ Ka Nuuh merki e mo 'peni mom piti jin 'kosha yimana mura'th a'di mo dhali mish to jin miina a'di ya/ jin gwa'da'd a'di wakan mo tani ²⁵ a'di o gwo mo ki: Monyjee midi di goma Kanaan mo.

Cin'kina/ jin tanu mmota cin'kina/ mo tani a'di imidi wakan gom ikam piti mo.

²⁶ A'di si'da/ o gwo mo ki:

Mom'bor mii gi Tapa Arumgimis pem midi di goma Saam mo,

dhali dhalka Kanaan ta cin'kinam piti mo.

²⁷ Arumgimis dwa'ka Yapath mo ma

dhali dhalki a'di ca'ba'd e gu'b burrinye/ ma Saam mo,

dhali dhalka Kanaan ta cin'kinam piti mo.

²⁸ Dhali 'ko'da gannu/ yi'de/ 'baarki'd mo tani Nuuh ca'bki'd ki e mo ki yili iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo. ²⁹ Dhali arisa tee ma Nuuh kun ca'bkina a'di ki e mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa i/iss su/ i'ce'dki iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, dhali a'di wuki'd mo.

10

¹ Uni gwansan itana nyakum yil gi iya/ ma Nuuh mo uni gun ta Saam dhala Haam dhala Yapath mo. Iya/ dho'thkunu uni mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

² Iya/ ma Yapath: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Jumar mo, dhala Majuuj mo dhala Maday mo dhala Yawan mo dhala Tubal mo dhala Maashik mo dhala Tiras mo. ³ Dhali iya/ ma Jumar: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Ashkanaas mo, dhala Ripath mo dhala Tujarmah mo. ⁴ Dhali iya/ ma Yawan: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Aliishah mo, dhala Tarshiish mo dhala Kittiiim mo dhala Dudaniim mo. ⁵ 'Peni uni 'kwani gwansan kun 'kokin e yana gap mo tani uni a'di ipeperkin mo be. Uni gwansan kun ta iya/ ma Yapath mo kun 'kon e mony'cesh buni mo, uni ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam buni gun wala uni mo ka waḵ buni i'pen mo dhali ki kal buni ilu/ mo.

⁶ Iya/ ma Haam: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Kush mo, dhala Masir mo dhala Puth mo dhala Kanaan mo. ⁷ Dhali iya/ ma Kush: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Saba mo, dhala Hawiila mo dhala Sabtah mo dhala Raamah mo dhala Sabtaka mo. Dhali iya/ ma Raamah: a'di jin t̄wa/a/ yuḵu gway ka Shaba mo, dhala Dadaan mo. ⁸ Kush a'di warki'd ka baba ma Nimruud mo. A'di ta wathi/ en'thi/ jin t̄wa/a/ jin ɕa'bki dem dem e mony'cesh mo. ⁹ A'di ta wathi/ jin ɕa'bki dem dem mmopar ka yempa/ ibwambori Tapa mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di onu gwo mo ki: Wathi/ jin waga Nimruud jin ɕa'bki dem dem ibwambori Tapa mo. ¹⁰ Dhali montel 'pen gi 'penkuman bampam piti mo ta Pam Baabil mo dhali Pan Arak mo dhali Pa Akkad mo, aris uni 'baar mo 'kon e mony'cesh gi Pan Shinaar mo. ¹¹ 'Peni mony'cesh ɕaan mo tani a'di yaki'd mo e Pa Ashshuur mo dhali nyan Pa Ninawa mo dhali Pa Rahubuteer mo

dhali Paṅ Kaalah mo ¹² Dhali Pa Rasan ibwaman gi Pa Ninawa mo dhali gi Paṅ Kaalah mo, a'di jin ta 'penkuman bampa/ jin caaca mo. ¹³ Masir warki'd ka baba ma Ludim mo dhala Anamiim mo dhala Lahabiim mo dhala Naptuhiim mo ¹⁴ dhala Patrusiim mo dhala Kasluhiim mo (uni i/iiyina 'Kwani gi Pa Pilisthiin 'peni cine/ mo) dhali Paṅ Kapturiim mo.

¹⁵ Kanaan warki'd ka baba ma Sidun mo a'di jin ta ya/m piti jin t̄wa/a/ mo, dhala Hiṯh mo ¹⁶ dhali 'Kwani gi Pa Yabuus mo dhali 'Kwani gi Pa Amuur mo dhali 'Kwani gi Pa Jirjaash mo ¹⁷ dhali 'Kwani gi Pa Hiwwi mo dhali 'Kwani gi Pa Argi mo dhali 'Kwani gi Pan Siin mo ¹⁸ dhali 'Kwani gi Pa Arwaad mo dhali 'Kwani gi Pan Samaar mo dhali 'Kwani gi Pa Hamaat mo. Dhali yan'ko'd mo tani awak gi 'Kwani gi Paṅ Kanaan uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo. ¹⁹ Dhali mo gi 'Kwani gi Paṅ Kanaan par 'twa/ ki ribi/ ribi/ 'peni Pan Sidun e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pany Jaraar ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Paṅ Ghassa mo dhali 'peni mo jin cutha a'di bway 'kup ki bway Pan Saduum mo dhali Paṅ Gamuura mo dhali Pa Admah mo dhali Pa Sabuyiim ki si'd piti jin si'da a'di ntagi Pan Laasha/ mo. ²⁰ Uni gwansan uni ta iya/ ma Haam mo ka wak buni i'pen mo dhali ki 'twam buni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

²¹ Dhali uci dho'thkunu eya Saam si'da/ a'di jin taki'da baba gom uci ma Aabir 'baar mo, a'di jin ta'da kam ma Yapaṯh jin ca'd mo. ²² Iya/ ma Saam: a'di jin t̄wa/a/ yuku gway ka Iilaam mo, dhala Ashshuur mo dhala Arpakshaad mo dhala Lud mo

dhala Araam mo. ²³ Dhali iya/ ma Araam: a'di jin twa/a/ yuku gway ka Uus mo, dhala Hul mo dhala Jaathar mo dhala Mash mo. ²⁴ Dhala Arpakshaad warki'd ka baba ma Shaalah mo dhala Shaalah warki'd ka baba ma Aabir mo. ²⁵ Eya Aabir mo tani iya/ su/ dho'thkunu mo. Dhali jan 'de/ yuku gway ka Paalaj mo haali/ ka teem piti mo tani mony'cesh kwa/kunu bwa mo, dhala kam jin ta 'ko'd piti mo tani yuku gway ka Yagthaan mo. ²⁶ Yagthaan warki'd ka baba ma Almudad mo dhala Shaalap mo dhala Hadharmoot mo dhala Yaarah mo ²⁷ dhala Haduraam mo dhala Usal mo dhala Diglah mo ²⁸ dhala Uubal mo dhala Abimaayil mo dhala Shaba mo ²⁹ dhala Upir mo dhala Hawiila mo dhala Yubab mo. Aris uni gwansani 'baar mo tani uni ta iya/ ma Yagthaan mo. ³⁰ Dhali mony'cesh jin 'kokina uni nycine/ mo tani a'di parki 'twa/ ki ribi/ ribi/ mo 'peni Pa Misha mo e mo jin ta bway jin cu'thki 'twa/ ki Pan Sapaar ibampa/ ki paṅ 'kuwosh gi mom'pesho'k mo. ³¹ Uni gwansan ita iya/ ma Saam mo ka wak buni i'pen mo dhali ki 'twam buni gun wala uni ilu/ mo dhali ki mony'cesh buni ilu/ mo dhali ki kal buni ilu/ mo be.

³² Uni gwansan itana wak gi iya/ ma Nuuh mo isi gi gwom buni jin bele'thkunu mo dhali gom kal buni mo, dhali 'peni uni gwansan mo tani kal gi 'kwani uni ihagaski mony'cesh ki lala'th mo 'ko'da gannu/ yi'de/ mo be.

11

¹ Dhali aris 'kwani 'baar mo kun 'koni mony'cesh mo tani uni ta gi jasi 'twan 'de/ jin wala uni kadhamo/ mo dhali 'twa/ yisa misha uni

ki thatha/ thatha/ yisa. ² Dhali me'd jin borkina 'kwani is mo e mom'pesho'k mo tani uni gamki mony'cesh jin ta'da thithin thith mo e Pan Shinaar mo dhali uni ki 'ko nycine/ mo. ³ Dhali uni ki o gwo ka rem 'kup mo ki: Iiyu/ bala dhalki ana uka je mo dhali 'thos uni mo ki til til mo. Dhali uni tan ga jej gu'b 'peni wosh mo dhala dena ma sipti mmorus to mo. ⁴ Dhali yan'ko'd uni ki o gwo mo ki: Iiyu/ mo dhalki ana nyaṅa dhan 'penkuman bampa/ gom is bana mo dhali gu'b jin turatur, a'di jin midi gu 'kup piti gamki mis mo dhali dhalki ana 'kwara gwo gom is bana mo isi ciki/ ki ana 'konuki ceke**r** bwa e bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo. ⁵ Dhali Tapa a'di thulki'd ka 'cesh mo mmopar 'penkuman bampa/ e mo dhali gu'ba turga/ yan mo a'di jin nyaṅkina iya/ gi 'kwani mo. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, uni ta 'kwani jin tala en 'de/ mo dhali uni 'baar mo wal 'twan tal 'de/ mo, dhali a'di ta jasi montel 'pen jin twa/a/ mo a'di jin mina uni mii mo, dhali ma to yin jin mina uni o bwa mmomii mo tani a'di midi diki ta to jin midi pi uni e mo. ⁷ Iiyu/ mo dhali dhalki ana iina ka 'cesh mo dhali tunkur uni 'twa/ is mo ki uni mini 'koki mish cik gwo ka gam 'kup mo jin wala uni mo. ⁸ Wakan Tapa ki ceke**r** uni bwa e mo 'baar mo 'peni mun ntagi bwam/e gi mony'ceshi 'baar mo, dhali uni dhalki 'penkuman bampa/ 'pen ki dar gi mo jin 'kona uni ki 'ka a'di 'kup mo. ⁹ Wakan gway piti yuku gway ka Baabil mo haali/ Tapa tunkurki 'twa/ gi mony'ceshi 'baar mo is mo, dhali 'peni mun mo tani Tapa ki ceke**r** uni bwa eya ris bwam/ e gi mony'ceshi 'baar mo.

¹⁰ Uni gwansan uni ita emen ma Saam mo. Ka

Saam 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani a'di warki'd ka baba ma Arpakshaad mo 'ko'di yili su/ mo i'ko'di gannu/ yi'de/ mo. ¹¹ Dhala Saam ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Arpakshaad mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹² Ka Arpakshaad ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka karpa'c mo tani a'di warki'd ka baba ma Shaalah mo. ¹³ Dhala Arpakshaad ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Shaalah mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁴ Ka Shaalah ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Aabir mo. ¹⁵ Dhala Shaalah ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Aabir mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dka kwara mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁶ Ka Aabir ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka doṇon apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Paalaj mo. ¹⁷ Dhala Aabir ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Paalaj mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

¹⁸ Ka Paalaj ca'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Ra/u mo. ¹⁹ Dhala Paalaj ca'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Ra/u mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pedoṇon mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁰ Ka Ra/u ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo tani a'di warki'd ka baba ma Saruuj mo. ²¹ Dhala Ra/u ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Saruuj mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka pesu/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²² Ka Saruuj ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Nahur mo. ²³ Dhala Saruuj ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Nahur mo ki yili iss 'kwanimpa i'kume'd mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁴ Ka Nahur ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'de/ i'ce'dka pedonon mo tani a'di warki'd ka baba ma Taarah mo. ²⁵ Dhala Nahur ɕa'bki'd ki e mo 'ko'di dho'th ma Taarah mo ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i/aṭh 'de/ mo, dhali a'di ta'dki iya/a tiya mo dhali i'bwa/a tiya mo.

²⁶ Ka Taarah ɕa'bki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo tani a'di warki'd ka baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo.

²⁷ Dhali uni gwansan mo tani uni ita emen ma Taarah mo. Taarah a'di ta'da baba ma Abraam mo dhala Nahur mo dhala Haraan mo, dhala Haraan ta'da baba ma Luuth mo. ²⁸ Haraan wuki'di ṭwa/a/ mo ki com ga Taarah mo eya 'cesh jin dho'thkunu a'di mo e Pa Ur ma Kaldaan mo. ²⁹ Dhala Abraam dhala Nahur mashkin mo. Dhali asha Abraam yuku gway ka Saray, dhali gway gi asha Nahur yuku ka Milkah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Haraan mo a'di jin ta com ga Milkah dhala Yiskah mo. ³⁰ Dhala Saray a'di ta'da burum mo. Ayim ta ga 'cin kamuwa?

³¹ Taarah ki susa Abraam jin ta ya/m piti mo dhala Luuth jin ta'da 'ci ma Haraan mo, jin tana a'di adhancom mo, dhala Saray jin ta'da mar piti mo, a'di jin ta ash gi ya/m piti jin ta'da Abraam mo, dhali uni iikin mo mmonta' de/ mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mmo/ii e bampa/ gi Pan Kanaan mo. Hili ki uni pu'dkin e Pan Haraan mo tani uni ki 'ko mo be. ³² Yil ma Taarah jin ca'bkina a'di ki e mo tani a'di ta yili iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka mudhe'd mo, dhala Taarah wuki'd mo e Pan Haraan mo be.

12

¹ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'peni 'kwani ma bas pini mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b gi cim mo e mony'cesh jin miga/ tor /e mo. ² Dhali aha/ mina kar /e mmota dhan kal caaca mo, dhali aha/ mina 'bor /e mii mo dhali kar gway pini ki ca mo, wakan ki/e mini 'bora 'bor mii mo be. ³ Aha/ mina 'bor uni gwansan mii gun 'bor /e mii mo dhali a'di jin midi jee /e mo tani aha/ si'da/ mina jee a'di mo, dhali gom /e mo tani arisa wak gi 'kwaniny'cesh mo tani minu 'bor mii mo be.

⁴ Wakan Abraam yaki'd mo, me'd gwo jin torkina Tapa a'di mo dhala Luuth yaki'd nyakki a'di mo. Dhala Abraam 'kokini yili issi kwara i'ce'dka karpa'c mo me'd jin yakina a'di 'peni Pan Haraan mo. ⁵ Dhala Abraam ki susa Saray jin ta ashim piti ilu/ mo dhali a'di ki susa Luuth jin ta'da 'ci ma kam mo, dhali aris tom buni kun tana uni mo uni gun tulkina uni is mo, dhali 'kwani kun gamkina uni e Pan Haraan. Dhali uni 'kakin ka ji sho'k ki bway Pan Kanaan mo. Ki uni pu'dkin e

bampa/ gi Pan Kanaan mo tani ⁶ Abraam yaki'd ki tur mo e mony'cesh gi bampa/ gi Pan Shakiim mo e dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Murah mo. Ka cim caan mo tani 'Kwani Kanaan uni 'kokin e mony'cesh caan mo. ⁷ Dhali yan'ko'd Tapa ki piya Abraam i is mo mmo/o gwo mo ki: E emen pini mo tani aha/ mina ci uni mony'cesh yansan mo. Wakan a'di ki nyan agwata/ jin miinuwa bas gom Tapa mo a'di jin piki a'di i is mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki thoṭṭ mo e 'kuwosha turga/ gi mom'pesho'k ki Pam Beet/iil mo dhali a'di ki tel gu'b burrinyem piti mo. Pam Beet/iil di'd ka bora lungu'b mo dhali Pa Aay di'd ki 'ban gi mom'pesho'k mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyan gwaṭa/ jin miinuwa bas gom Tapa mo dhali a'di ki yuk gway gi Tapa mo. ⁹ Dhala Abraam yaki'd mo mmoya naskina/ 'kup ki bway ma Januub mo.

¹⁰ Dhali te/ 'koshki'd kagahara mo e bampa/ mo. Wakan Abraam yaki'd ka lungu'b e Pam Masir mo ki ya yilkina/ mo e mun mo, haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ mo. ¹¹ Ki a'di 'dishu 'twa/ mmocic Pam Masir mo tani a'di ki owa Saray gwo mo, a'di jin ta ash mo ki: Aha/ misha ki /e tana 'bom jin ta jaro/ ki jaro/ jin teru/ mo. ¹² Dhali ki 'Kwani gi Pam Masir mini par /e e mo tani uni mini o gwo mo ki: A'di yansan ta ashim piti mo. Dhali yan'ko'd uni mini 'kosh aha/ jwa mo, hili /e minu dhalku/ ki e mo. ¹³ /E mini o gwo mo ki /e ta 'bwah pem mo, ma a'di mina to ya ki 'bore/ gom aha/ gom /e mo, dhali mondiki/em pem minu 'tash 'twa/ 'peni jwa gom miim pini mo. ¹⁴ Ka Abraam cikki'd e Pam Masir mo tani 'Kwani gi Pam Masir parki'da

'bom e jin shina jaro/i me'd mo. ¹⁵ Dhali ki iya/ ma P̄irawn parki'da yim e mo tani uni maṅkina yim eya P̄irawn mo. Dhala 'bom suskunu mo e gu'b ma P̄irawn mo. ¹⁶ Dhali gom gway ma yim mo tani a'di mii'd ki 'bore/ goma Abraam mo. Dhali a'di ta'dki ka'bal mo dhala morbip mo dhali gwasin thuluny mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali ciṅkina/ nyara/ mo dhali kuman thuluny mo dhali kalman mo.

¹⁷ Hili Tapa 'koshki'da P̄irawn dhali kuṅ gu'b piti ka dhan 'ba'th jin wo'cki is she/ mo goma Saray, a'di jin ta asha Abraam mo. ¹⁸ Wakana P̄irawn yukki'da Abraam mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta tan jin miina /e aha/ kan mo? Atinta dina /e ki tor aha/ gwo ka yim ta ashin mo? ¹⁹ Dhali /e ki 'cur gwo o ka yim ta 'bwahan mo. Wakan aha/ de budha yim mo mmo'taki ta ashim pem mo. Shwane/, ashim pini a'dan mo. Susi a'di mo, dhali iiyi mo. ²⁰ Dhala P̄irawn ki ci gwith gwoṅkan mo isi gom a'di mo. Dhali uni ki kar ki a'di 'pen mo nyakki ashim piti mo dhali aris to kun tana a'di mo be.

13

¹ Wakan Abraam yaki'd ka gagamis 'peni Pam Masir mo a'di uni ki ashim piti nyakki a'di mo dhali aris to kun tana a'di mo dhala Luuth si'da/ nyakki uni mo eya Januub mo.

² Dhala Abraam ta pa ki pa mo e to/e mo dhali e 'dolkon kush mo dhali e 'dolkon gana/ mo. ³ Dhali a'di yaki'd 'pena Januub mo ntagi Pam Beet/ iil mo e mo jin dikina gu'b burrinyem piti ki montel 'pen mo, mo jin diki'di bwaman gi Pam Beet/ iil

mo dhali gi Pa Ayy mo, ⁴ e mo jin nyanƙina a'diya gwata/ jin miinuwa bas mo itwa/a/ mo. Dhali e mun mo tani a/Abraam a'di yukki gway gi Tapa mo. ⁵ Dhala Luuth, a'di jin yaki'd nyakka Abraam mo tani a'di si'da/ ta'dki ma'diny ka'bal ka ris mo dhali ma'diny mi ka ris mo dhali to/e ka ris mo dhali gu'b burrinye/ ka ris mo. ⁶ Ki a'di wakan mo tani bampa/ mol uni thip mo uni su/ mmonyak uni 'ko mo mmonƙal 'de/ mo, haali/ tom buni kun takina uni mo tani uni tana ris ka ris kagahara mo. Wakan uni moli nyak 'ko mo mmonƙal 'de/ mo. ⁷ Dhali mo jin biruwa bir diki'di bwaman imanhil to/e ma Abraam mo dhali imanhil to/e ma Luuth mo. Dhali ka tee caan mo tani 'Kwani gi Pan Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Paaris 'kokin mo e bampa/ mo.

⁸ Dhali yan'ko'd Abraam ki owa Luuth gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal mo jin biruwa bir bway mo mmodi ibwaman ana mo, aha/ dhali /e mo, dhali ibwaman imanhil to/em pini mo dhali imanhil to/em pem mo haali/ ana tana ikam mo. ⁹ Dina bampa/ isi 'baar mo ki di ibwambori /e mo 'taa? Kwa/ki is pini bwa mo 'peni aha/ mo ma. Wakki/ /e mini bu'th 'ban ma biny cam mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma bim poros mo, walla wakki/ /e mini bu'th 'ban ma bim poros mo tani wakan aha/ mina ya ki 'ban ma biny cam moyi. ¹⁰ Dhala Luuth 'de'kki em piti ki mis mo dhali mishki mo mo ki embul ma Uurdun a'di ya'thkunu ki 'bore/ eya ris mo 'baar mo me'd bwaagon jin ta monsinu gi Tapa mo, me'd bampa/ gi Pam Masir si'da/ e mo jin cutha a'di bway 'kup ki Pan Suugar mo. Yansan diki'di twa/a/ mo ki Pan Saduum

dhali Paṅ Gamuura 'konuki 'ce'd sho'k mo ki Tapa mo. ¹¹ Wakan mo Luuth kwanyki'd gom is piti aris mo 'baar mo jin ta embul ma Uurdun mo, dhala Luuth yaki'd mo 'kup ki mom'pesho'k mo. Wakan uni kwa/ki is buni bwa mo ka rem 'kup mo. ¹² Abraam ca'bki'd mo e bampa/ gi Paṅ Kanaan mo, ka Luuth ca'bki'd mo e bwaṅ 'kwani eya ris 'peṅkuman bampa/ gi embul mo dhali a'di ijoḱi gu'b burrinyem piti ntagi Pan Saduum mo be. ¹³ Dhali 'Kwani gi Pan Saduum mo tani uni ta uni gun ta thus ki thus mo dhali gun ta imanmii miinthus kun shi/ashi/ apo/ Tapa mo.

¹⁴ Dhali Tapa ki owa Abraam gwo mo 'ko'da Luuth kwa/ki is piti bwa mo 'pena Abraam mo ki: 'Deki em pini imis mo ma, dhali hili mo mo ma, 'peni mo jin dina /e nycine/ mo 'kup ki moṅ'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'kup ki moṅ'ko'd gwar ma biny cam mo dhali 'kup ki mom'pesho'k mo dhali 'kup ki bora lunḡu'b mo, ¹⁵ haali/ aris mony'cesh 'baar mo jin misha /e mo tani a'di miga/ ci gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni /e mo ki sule/ sule/ mo be. ¹⁶ Aha/ mina dhu emen pini kun mini pi 'peni /e mo mmota aris me'd emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh mo. Wakan mo tani waḱki/ wathiṅ kamu/ mishi emen gi bu'da'cesh gi mony'cesh deṅ e mo tani emen pini kun mini pi 'peni /e mo si'da/ minu mish deṅ e mo be. ¹⁷ Cuyi mis mo ma, dhali ya ki sho'k ki tur mo e mony'cesh yan mo ka luḱ piti mo dhali ki beem piti mo haali/ aha/ mina ci a'di ki /e mo be. ¹⁸ Wakan Abraam ijoḱi gu'b burrinyem piti mo dhali a'di pu'dki'd mo dhali ca'bki'd mo e

'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra kun 'kon e Pa Habruun mo. Dhali e mun mo tani a'di ki nyanja gwata/ jin miinuwa bas gom Tapa mo be.

14

¹ Ka tee ma Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo dhala Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Ilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pa Juyim mo tani ² imalik gwansan miiki mo/as apowa Baara/ jin ta'da malik gi Pan Saduum mo dhala Birshaa/ jin ta'da malik gi Pan Gamuura mo dhala Shin/aab jin ta'da malik gi Pa Admah mo dhala Shim/iibar jin ta'da malik gi Pan Sabuyiim mo dhali a'di jin ta'da malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo). ³ Dhali aris 'kwani ma mee gwansan gamki 'twa/ 'kup mmontal 'de/ mo e Embul ma Siddiim mo (yansan ita a'di jin ta Al* 'Donkoro/ mo). ⁴ Dhali yil 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun miikina uni to mo goma Kadarla/oomar mo, hili ki yil 'koni 'kupi 'kume'd i'ce'dka kwara mo tani uni pishki is ka le'd mo. ⁵ Dhali ki yil 'koni 'kupi karpa'c ath 'de/ mo tani Kadarla/oomar dhali imalik kun nyak 'ko ki a'di mo pu'dkin mo dhali 'dapki uni e bwan'kwariny buni mo uni gun ta 'Kwani Rapa e Pa Ashtaruthgarnaayim mo dhali 'Kwani Suus e Pa Haam mo dhali 'Kwani Iim e Pan Shawagiryataayim mo ⁶ dhali 'Kwani Hur e Wosh Si/iir buni mo ntagi Pam Paran mo e mo jin di'd e gwayu/ gi mombwaasho mo. ⁷ Dhali yan'ko'd mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pa

* 14:3 Al Wu

Eenmishpaath (yansan ita Paṅ Kaadish mo), dhali uni 'dapki aris bampa/ gi 'Kwani gi Pa Amaliik e bwan'kwariny buni mo ki 'Kwani gi Pa Amuur ilu/ mo uni gun 'kokin mo e Pa Hassuun Tamar mo. ⁸ Dhali yan'ko'd mo tani malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Paṅ Gamuura mo dhala malik gi Pa Admah mo dhala malik gi Pan Sabuyiim mo dhala malik gi Pam Baala/ mo (yansan ita Pan Suugar mo), uni iikin ka pije/ mo dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo e mo ma mee mo e Embul ma Siddiim mo ⁹ uni nyakka Kadarla/oomar jin ta'da malik gi Pa Iilaam mo dhala Tid/aal jin ta'da malik gi Pany Juyim mo dhala Amraapal jin ta'da malik gi Pan Shinaar mo, dhala Aryuuk jin ta'da malik gi Pa Allasar mo, uni gun ta imalik kun 'koni doṅon mo apo/ imalik kun 'koni mudhe'd mo be. ¹⁰ Dhali Embul ma Siddiim mo tani a'di i'tu'dkunu ki jis ma dena ma sipti mo, dhali me'd jin soyina malik gi Pan Saduum mo dhala malik gi Paṅ Gamuura mo tani kun tiya ta'kkin e uni mo, dhali kun tiya sokin mo e 'kuwosh mo. ¹¹ Wakan mo tani uni kun ta 'kup gi uni mo tani uni ki budha ris to kun tana 'Kwani gi Pan Saduum mo dhali 'Kwani gi Paṅ Gamuura mo dhali aris tontem buni gom bway mo, dhali uni iikini bway buni mo. ¹² Dhala Luuth si'da/ ibu'thkina uni mo, a'di jin ta ya/ ma kam ma Abraam mo, a'di jin ca'bki'd mo e Pan Saduum mo dhali aris tom piti bu'thkina uni mo dhali uni iikin mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd jan 'de/ jin yeki'd mo tani a'di pu'dki'd mo dhali a'di ki tora Abraam, a'di jin ta

ji Ibraani[†] gwo mo, a'di jin diki'd mmoça'b mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa jin wana e ka 'kwattan ma Mamra mo, a'di jin ta wathi/ gi Pa Amuur mo, jin ta'da kam ma Ashkuul mo dhala Anir mo. Uni ta imangam gwo me'd mo nyakka Abraam mo. ¹⁴ Dhali ka Abraam cikki gwo mo ki a'di jin ta'da bas piti ibu'thkunu mo mmota habuus mo tani a'di ki shu 'kwanim piti kun ye'thkunu sho'k ka pije/ mo uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo, uni kun 'kon ki iss 'kwanimpa karpa'c i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka pekwara apo/ mo dhali uni iikin mo mmo/ ur uni isho'k mo ntagi Pan Daan mo. ¹⁵ Dhali a'di ki k_wa/ 'kwani ma meem piti gun gamki 'twa/ 'kup bwa mo apo/ uni ki mon'thiny mo, dhali a'di uni ki icin_{kin}am piti ilu/ mo 'koshki uni mo dhali urki uni isho'k mo ntagi Pan Hubah mo jin di'd ki 'ban ma bim poros gi Pan Dimashk mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki 'doyu aris to ka nyan'ko'd mo, dhali a'di si'da/ ki sus abas piti ka Luuth ka nyan'ko'd mo nyakki tom piti mo ki upi lu/ mo dhali 'kwani ma mee gara/ mo be.

¹⁷ Dhali 'ko'di modok piti ka nyan'ko'd mo 'peni mo jin pinuwa Kadarla/oomar e mo dhali itapa kun nyak 'ko ki a'di mo tani tapa gi Pan Saduum mo yaki'd ka pije/ mmogam a'di 'kup mo e Embul ma Shawa (a'di jin onu mo ki, Embul ma Malik mo). ¹⁸ Dhala Malkisaadag si'da/ jin ta'da malik gi Pan Saliim mo a'di ki 'doyu tonte/ ka pije/ mo dhali yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo. A'di ta'da gasiis ma Arungimis jin Cayaa/ e ki Ca mo. ¹⁹ Dhali

[†] **14:13** Ibraani jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: Jan 'de/ jin pu'dki'd 'peni bwampo/ Yi'den K_{um}ma/ Elpuraat mo.

a'di 'borki a'di mii mo dhali oki gwo mo ki:
 Mom'bor mii midi di goma Abraam mo ka
 Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo,
 a'di jin ukki momis dhali mony'cesh mo.

²⁰ Dhali mom'bor mii midi di si'da/ goma
 Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo,
 a'di jin ciki uni kun ta 'kup ki /e mo e me'd pini mo.
 Dhala Abraam ki ci a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/
 ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo. ²¹ Dhala
 malik gi Pan Saduum oki'da Abraam gwo mo ki:
 Ciyi aha/ 'kwani mo ma, hili budha ris to gom is
 piniñ gana/ ma. ²² Hili Abraam oki'da malik gi Pan
 Saduum gwo mo ki: Aha/ thulkina gwo me'da po/
 gom Tapa Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo, a'di jin
 ukki momis dhali mony'cesh mo, ²³ ki aha/ mina
 'taki diki budha thus mo walla wackana appa/ mo
 walla ma toñ kamu/ jin ta jim pini moyi, isi ciki/ ki/
 e mini o gwo mo ki: Aha/ de aha/ ikarkina Abraam
 mmota pa ki pa mo. ²⁴ Toñ kamu/ miga/ bu'th
 yisa, hili jasi a'di jin shwakina 'kwanin dhuru'c
 mo dhali to jin pwakkunu bwa mo gom 'kwanin
 gwas kun nyak ii ki aha/ mo. Dhalka Aanir mo
 dhala Ashkuul mo dhala Mamra mo bu'th to kun
 pwakkunu bwa mo gom uni mo ma.

15

¹ Ko'di to gwansan mo tani gwo gi Tapa pu'dki'd
 mo eya Abraam mo ki tonyjan mo mmo/o gwo
 mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Abraam. Aha/
 tana gongorom pini mo. Adhan to jin ish kumma/
 jin caaca kagahara mo tani a'di midi ta jim pini
 mo. ² Hili Abraam oki gwo mo ki: Ayy Tapa
 Arumgimisa ki to jin ta'da ta imina /e ciyaa/ mo?

haali/ aha/ t̄ikirkina di mo ki dar gi ūci mo dhali a'di jin midi kal mal gom gu'b pem mo tani a'di ita Eli/ aasar gi Pan Dimashk mo. ³ Dhala Abraam oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, emena kamu/ yisa c̄ikina / e aha/ mo, dhali c̄iṅkina/ jin dho'th̄kunu mo e gu'b pem mo tani a'di midi ta a'di jin midi kal mal pem mo. ⁴ Dhali hili mo mo ma, gwo gi Tapa pu'dki'd mo e a'di mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan midi ta amankal mal pini mo yisa. Ya/m piniṅ gana/ a'di imidi ta amankal mal pini mo be. ⁵ Dhali a'di suski a'di mo ka pije/ mo dhali oki gwo mo ki: Hilki /e mo 'kupki momis mo, dhali denji arisa cul e mo wak̄ki/ /e mini mish uni den e mo. Dhali yan'ko'd a'di oki a'di gwo mo ki: Wakan be, emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni imini 'ko mo be. ⁶ Dhali a'di gamki Tapa gwo is mo dhali a'di karki a'di gom a'di mo ki mo ma kar/e mo.

⁷ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa mo, a'di jin suski /e mo 'peni Pa Ur ma Kaldaan mo mmoci /e mony'cesh yan mmobu'th mo be. ⁸ Hili a'di oki a'di gwo mo ki: Ayy Tapa Arungimisa, ki tonta imiga/ mish mo mo ki aha/ mina bu'th a'diya? ⁹ A'di oki a'di gwo mo ki: 'Doyu/i aha/ anas bip jin ta'd gi yili kwara mo ma dhali kuman mi jin ta'd gi yili kwara si'da/ mo dhali arasiṅ ka'bal jin ta'd gi yili kwara gara/ dhali bimbir gurko/ mo dhali gurko/ jin bapki'd mo. ¹⁰ Dhali a'di 'doyi'da ris to gwansan e a'di mo dhali 'ciṅki uni bwa mo ka 'ban su/ mo dhali 'bwanu'ba kanu/ 'thikina a'di mo ka par 'bana kamu/ mo ka 'deṅe/ 'deṅe/ mo. Hili 'dii gwansan 'ciṅkina a'di bwa mo ki 'ban su/ mo yisa. ¹¹ Dhali me'd jin pu'dkina 'dii kun 'kwar to ka gwapi/ mo ka 'cesh mo apo/ buṅgwar isa goṅgoro/

mo tani Abraam ki ur uni asho mo be.

¹² Me'd jin din ma tente/ mmoyul mo tani mo jin 'ce'du e kagahara biṭki'da powa Abraam mo. Dhali hili mo mo ma, dhan mondhurumi'd jin deenu ki bir bir biṭki'da apo/ a'di mo. ¹³ Dhali yan'ko'd Tapa oki'da Abraam gwo mo ki: Mishi gwo 'ban mo ma me'd to jin 'tashu 'twa/ mo ki emen pini kun mini pi 'peni /e mo tani uni mini ta uni kun iiki iinj 'kus e bampa/ jin diki ta jim buni mo, dhali uni mini ta cinjina/ e mun mo, dhali uni minu siri'c ki sho'k mo ki yili iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. ¹⁴ Hili aha/ mina dhu uni e mo jin dwallu gwo mo, kal gi 'kwani gwansan jin mina uni mii to mo, dhali n'ko'd mo tani uni mini pu'du/ ka pije/ mo mmota gi to kun ish ka enthus mo. ¹⁵ Dhali hili gom is pini mo tani /e mini ya e icim mo e monku'th is mo. /E minu kan mo ki /e mini ta adhan mo ki 'bore/ mo, e mo jin canu ki yil mo. ¹⁶ Dhali uni mini doku/ mmahan ka nyan'ko'd mo e bwan 'kwani ma nyakum yil kun min ma apo/i 'ko/i donon mo, haali/ miinthus gi 'Kwani Amuur mo a'di ithimkunu mo yisa naskina/ moyi.

¹⁷ Ka tente/ yulki'd mo dhali mo di'd ki mond-
hurum mo tani hili mo mo ma, 'ku'kus gwansan pekunu 'kup mbwaman mo ka nos jin 'thanu o'd nycine/ mo jin diki'd mo mmoya aku'd mo dhali ki dhantho/ o'd si'da/ jin diki'd mmoshwa ka le'dan mo. ¹⁸ Ka tee yin mo tani Tapa gamki gwo me'd mo nyakka Abraam mo mmo/o gwo mo ki: E emen kun mini pi mo 'peni /e mo tani aha/ mina ci bampa/ yan mo 'peni yi'dej kumma/ ma Masir mo ntagi dhan yi'dej kumma/ ma Elpuraat mo ¹⁹ a'di jin ta bampa/ gi 'Kwani Giin mo, dhali 'Kwani

Genissi mo, dhali 'Kwani Gadmuun mo, ²⁰ dhali 'Kwani Hiththa mo, dhali 'Kwani Paaris mo, dhali 'Kwani Rapa mo, ²¹ dhali 'Kwani Amuur mo, dhali 'Kwani Kanaan mo, dhali 'Kwani Jirjaash mo, dhali 'Kwani Yabuus mo.

16

¹ Dhala Saray, a'di jin ta asha Abraam mo tani ayim dho'thki a'di a'ciñ kamu/ yisa. Dhala yim ta'dki nyarany c̣iñkina/ gi Pam Masir jin yuku gway ka Haagar mo. ² Dhala Saray oki'da Abraam gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di ki non aha/ mo mmodho'th uci mo. Mashi nyarany c̣iñkinam pem mo ma, ma a'di miga/ gam uci ki a'di moyi. Dhala Abraam cikki 'twa/ ma Saray mo be. ³ Wakan 'ko'di Abraam ca'bki'd mo e Pañ Kanaan mo ki yili 'kume'd mo tani Saray jin ta asha Abraam mo tani bu'thki'da Haagar jin ta ji gi Pam Masir mo dhali jin ta nyarany c̣iñkina/ ma yim mo dhali c̣iki a'di ka Abraam jin ta'da kaḥim piti mo mmota ash mo. ⁴ Dhali a'di mashki'da Haagar mo dhala yim bwaaki'd mo. Dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim hilki'da 'bom jin karu mmohil nyarany c̣iñkina/ yin ka waḵ mo. ⁵ Dhala Saray ki owa Abraam gwo mo ki: Dhalki to jin ḥuthu mii apo/ aha/ mo di /e 'ba/ mo ma. Aha/ de c̣ikina /e nyarany c̣iñkinam pem mmokoḥ e me'd pini mo dhali ka yim mishki'd mo ka yim bwaaki'd mo tani ayim ki hil aha/ ka waḵ mo. Dhalki Tapa a'di idwall gwo ibwaman /e mo dhali aha/ mo ma. ⁶ Hili Abraam ki owa Saray gwo mo ki: Hili mo mo ma, nyarany c̣iñkinam pini di'd e mom'bi'th pini mo. Miiyi to ka

yim me'd jin o /e bwa mo ma. Yan'ko'd Saray ki us mii is mo ki gwony 'cwar goma yim mo dhala ayim ki gus ya ṅwaṅa/ mo 'peni a'di mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo gi Tapa gamki'da yim e yi'de/ jin kasha e mo e mombwaasho mo. A'di ta yi'de/ jin kasha e jin di'd e bway gi Pan Shur mo. ⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haagar nyarany cɪŋkina/ ma Saray, /e pu'dkin mo 'peni mana mo dhali /e yani ya mana mo? Ayim oki gwo mo ki: Aha/ guskina ka ṅwaṅa/ mo 'pena 'bom jin karu mmohil aha/ jin tana nyarany cɪŋkina/ mo, ayim jin yuku gway ka Saray mo. ⁹ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Doḳu/ mo eya 'bom pini jin karu mmohil nyarany cɪŋkina/ mo dhali 'dapi 'twa/a 'cesh eya yim mo. ¹⁰ Aman'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina mar emen pini kun mini pi 'peni /e mo is kagahara mo wakansan ki uni minu mol deŋ e gom uni mini ta adhana buhany wathimpa caaca kan mo. ¹¹ Dhala man'doyu gwo gi Tapa ki owa yim gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e bwaakin mo dhali /e mini dho'th ya/ mo. /E mini yer a'di gway ka Isma/ iil mo haali/ Tapa ciki'da hirdhe/ gom monṭo'c bwam pini mo. ¹² A'di midi ta wathiŋ gwaṭh me'd thuluny bwaasho mo, dhali me'd piti midi di apo/ aris 'kwani 'baar mo dhali me'd ga ris 'kwani 'baar si'da/ mini 'ko apo/ a'di mo dhali a'di midi ca'b apo/ aris uni ma bas piti mo be. ¹³ Dhala yim yerki gway gi Tapa jin ṭorki a'di gwo mo ki: /E tana Arumgimis jin mishi mo mo, haali/ ayim ki o gwo mo ki: A/ aha/ ka jin gana/ mishkina Arumgimis mo dhali aha/ dina ki e mo naskina/ 'ko'di aha/ mishkina a'di mo 'taa? ¹⁴ Haali/ a'di wakan mo tani jis yi'de/

yan yuḱkunu gway ka Birlahayru/i mo. A'di di'di bwaman ma Kaadish dhala Baara'd mo.

¹⁵ Dhala Haagar dho'thki ya/ gom Abraam mo dhala Abraam ki yer gway gi ya/ m piti jin dho'thkin ma Haagar mo ka Isma/iil mo. ¹⁶ Dhala Abraam 'kokini yili iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka pe'de/ mo me'dyin Haagar ki dho'th Isma/iil eya Abraam mo be.

17

¹ Dhali ka Abraam 'koni yili iss 'kwanimpa imudhe'd aṭṭka 'de/ mo tani Tapa piki Abraam i is mo dhali oki a'di gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis jin Eka/ e ki Ek mo. Yayi ki sho'k ibwambori aha/ mo ma dhali tayi ki dar gi mii i'ba/ mo. ² Dhali gwom pem miga/ gam me'd nyakki /e mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali aha/ mina mar /e amar is kagahara mo be. ³ Yan'ko'd Abraam biṭki bwam/em piti a'cesh mo dhali Arumgimis oki a'di gwo mo ki: ⁴ Hili mo mo ma, gwom pem jin gamka/ me'd mo a'di di'd e /e mo dhali /e mini ta ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Gway pini minu dok/e yuḱ ka Abraam* mo yisa, hili gway pini minu yuḱ ka Ibrahiim† mo, haali/ aha/ karkina /e mo mmota ababa goma waambuhany kal gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Aha/ mina kar /e jin mina /e dho'th maman mmokala dho'th ka enthus mo dhali 'peni /e mo tani miga/ dhu kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali imalik mini pu'du/ mo 'peni /e mo be. ⁷ Dhali gwom pem jin gamka/ me'd mo a'di imiga/ tel sho'k mo ibwaman

* **17:5** 'pemen piti jin o'd ka ababa jin karu ki ca mo † **17:5** 'pemen piti jin o'd ka baba goma waambuhany 'kwani mo

aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim buni mo, mmota gwo jin gamu me'd mo jin di'd ki sule/ sule/ mo be, mmota Arungimis gom /e mo dhali gom emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo be. ⁸ Dhali e /e mo dhali e emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo tani aha/ mina ci um mony'cesh gi mo/ii ki iinj 'kus bum mo dhali aris mony'cesh gi Paṅ Kanaan mo mmota mom bum jin mina um ibu'th ki sule/ sule/ mo dhali aha/ mina ta Arungimis buni mo be.

⁹ Dhali Arungimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Dhali gom /e mo tani /e mini mii dhu gwom pem jin gamu me'd mo, /e dhali emen pini kun mini pi 'peni /e mo 'ko'di /e mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim buni mo be. ¹⁰ A'di ta gwom pem jin gamu me'd mo jin mina /e imii dhu mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo dhali emen pini kun mini pi mo 'peni /e mo 'ko'di /e mo. Aris gwasan kun 'koni bwaman um mo tani uni minu mii i'ciṭha/ munyjal yis buni mo. ¹¹ Um minu mii i'ciṭha/ munyjal yis bum mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis jin 'kučkunu is mo, dhali a'di midi ta jamas mii gi gwo jin gamka/ me'd mo ibwaman aha/ mo dhali /e mo. ¹² Dhali a'diyin jin di'di bwaman um mo jin ta'd ga cim pekwarra mo tani a'di iminu mii 'ciṭha/ munyjal yis piti mo, aris gwasani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo eya ris nyakum yil gi 'kwanim bum mo wakki/ a'di dho'thkunu mo e gu'b pini mo walla a'di yolkuunu mo ka guurush pini mo 'peni 'kwanin tiya kun 'koki ta ji gi emen pini mo. ¹³ A'di jin dho'thkunu mo e gu'b pini mo dhali a'di jin yolkuunu mo ka guurush pini mo tani

a'di iminu mii i'ciḥa/ munyjal yis mo be. Wakan gwom pem jin gamka/ me'd mo tani a'di midi di e shuman is pini mo gwo jin gamu me'd mo jin midi di ki sule/ sule/ mo be. ¹⁴ Jan tal 'deḅ kamu/ 'peni gwasan kun 'konuki 'ciḥa/ munyjal yis mo jin diki 'ciḥa/ munyjal yis piti mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis jin 'kuḅkunu is mo tani a'di iminu mii 'ciḥ 'twa/ mo 'peni 'kwanim piti mo be. A'di 'ce'dki gwom pem jin gamka/ me'd mo.

¹⁵ Dhali Arumgimis oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Dhali goma Saray jin ta ashim pini mo tani /e mini yuk a'di ki gway ma yim ka Saray yisa. Hili gway ma yim minu mii iyuk ka Saarah mo be. ¹⁶ Aha/ mina 'bora yim mii mo dhali bahili aha/ mina ci /e ya/m ka yim mo. Aha/ mina 'bora yim mii mo dhala yim midi ta kum gi kal gi 'kwaniny'cesh mo, dhali imalik gi 'kwaniny'cesh mini pu'du/ mo 'pena yim mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a/Ibrahiim biḥki bwam/em piti a'cesh mo dhali a'di ki pe'th mo dhali o gwo ki is piti mo ki: A/dhali ya/ minu dho'th e wathiḅ gwaḥ jin 'koni yili iss 'kwanimpa imudhe'd mowa? A/dhali Saarah si da/ jin 'koni yil iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka 'kume'd mo ayim midi dhodha 'ciya? ¹⁸ Dhala Ibrahiim oki'da Arumgimis gwo mo ki: Ayy, dhalka Isma/iil ca'b ki e mo e jis/em pini mo. ¹⁹ Dhali Arumgimis oki gwo mo ki: Yisa. Hili Saarah jin ta ashim pini mo midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Is/hak mo. Gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/ tel sho'k mo nyakki a'di mo mmota gwo jin gamu me'd mo jin di'd ki sule/ sule/ mo gom emen piti kun mini pi 'peni a'di mo 'ko'di a'di mo be. ²⁰ Dhali goma Isma/iil mo tani /e cikga/ mo. Hili

mo mo ma, aha/ mina 'bor a'di mii mo dhali kar a'di mmodho'th maman mo dhali mar a'di amar is mo kagahara mo. A'di midi ta ababa gom uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ ma malik mo dhali aha/ mina kar a'di mmota kal jin caaca mo. ²¹ Hili gwom pem jin gamka/ me'd mo tani miga/ tel sho'k mo nyakka Is/hak mo jin min ma Saarah dho'th /e mo ka yir yan ka yil jin 'ko'd mo.

²² Ki a'di thimki'da tor jin torcina a'di nyakki a'di mo tani Arumgimis yaki'd ki mis mo 'pena Ibrahiim mo. ²³ Yan'ko'd a/Ibrahiim bu'thki'da Isma/iil jin ta ya/m piti mo dhali aris cinjina/ kun yolu mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b piti mo walla uni kun yolunu mo ka guurush piti mo, aris gwasani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'koni bwaman 'kwanij gwas gi gu'b ma Ibrahiim mo, dhali a'di ki 'cith uni amunyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis buni kun 'kuçkunu is mo ka tee yin gana/ mo, me'd jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ²⁴ Dhala Ibrahiim 'kona yili iss 'kwanimpa imudhe'd i/ath 'de/ mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kuçkunu is mo. ²⁵ Dhala Isma/iil jin ta ya/m piti mo tani a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka kwara mo me'dyin a'di 'cithkunuwa munyjal yis mo e shuman is ma yi'c ma munyjal yis piti jin 'kuçkunu is mo. ²⁶ Ka tee yin gana/ mo tani Ibrahiim dhali ya/m piti ka Isma/iil mo uni i'cithkunuwa munyjal yis mo. ²⁷ Dhali aris 'kwanij gwas gi gu'b piti mo, uni kun dho'thkunu mo e gu'b mo dhali uni kun yolunu mo ka guurush 'peni wathij kamu/ mo tani uni i'cithkunuwa munyjal

yis nyakki a'di mo be.

18

¹ Dhali Tapa piki a'di i is mo e 'ko'd gwar gi dhan cwa kun wana e ka 'kwattan ma Mamra mo me'd jin ca'bkina a'di eya campur gi gu'b burrinyem piti mo e mo jin ta mom'batha'd jin 'koshki to montee mo. ² Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali hilki mo mo, dhali hili mo mo ma, 'kwaniḡ gwasi kwara doshkin mo ibwambori a'di mo. Dhali ki a'di parki uni e mo tani a'di guski'd 'pena campur gi gu'b burrinye/ mmorak uni ibway mo dhali a'di kumki is piti 'twa/a 'cesh mo ³ dhali oki gwo mo ki: Tapam pema, wakki/ aha/ gamkina 'the e jis/em pini mo tani dhalku/ ki ya ciḡkinam pini pe mo. ⁴ Dhalki ari yi'de/ ha'bkunu mo mo ma dhali lami sho'k bum mo ma dhali siyi is bum mo eya lany cwa mo ⁵ ki aha/ ki ya guwa gabul maanḡkuthu'd mo ki um mini ye is bum 'ba/ mo dhali ḡ'ko'd mo tani um mini mish iim pe mo - haali/ um pu'dkin mo e ciḡkinam bum mo. Wakan uni oki gwo mo ki: Miiyi me'd jin okina /e mo mo ma. ⁶ Dhala Ibrahiim miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmopu'd e gu'b burrinye/ eya Saarah mo dhali oki gwo mo ki: Thosoni to ki jahanne/ mo ma, to jin ta'da dipany jin 'tiya'ti jin baru ka ucaḡi kwara mo. Na'th a'di mo ma dhali miiya guraasa mo ma. ⁷ Dhala Ibrahiim guski'd mo eya ma'diny bip mo dhali a'di ki bu'th ari bip jin 'ta'dama'ta'dam mo dhali jin 'bora'bor mo dhali ci a'di ki ciḡkina/ mo a'di jin miiki is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmothoson a'di mo. ⁸ Yan'ko'd a'di ki guwa kontanḡka/ mo dhala ko mo dhali ari bip jin thosonkina a'di mo dhali dhuki uni ibwambori

uni mo. Dhali a'di doshki'd ki 'dishe/ i uni mo e bwan'kwariny gi cwa mo ki uni shwaki to mo.

⁹ Uni oki a'di gwo mo ki: Mane Saarah jin ta ashim pini mo mane? Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di di'di gu'b burrinye/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di oki gwo mo ki: Ka jin gana aha/ mina mii doku/ e /e mo ki yil midi ta jin this mo, dhala Saarah jin ta ashim pini midi dho'th ya/ mo be. Dhala Saarah di'd mmocik gwo mo eya campur gi gu'b burrinye/ jin di'di bwampo/ a'di mo. ¹¹ Hili Ibrahiim dhala Saarah uni itakina dhan mo dhali cakin ki yil mo dhali goma Saarah mo tani mo jin bathu mii gi up dakki'd mo. ¹² Haali/ a'di wakan mo tani Saarah pe'thki'd ki is piti mo mmo/o gwo mo ki: 'Ko'di aha/ takina dhan mo dhala kathim pem si'da/ ta'da dhan mo tani miga/ ta gi 'cej kamu/ jin midi 'kol aha/ mowa? ¹³ Dhala Tapa oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Ata pe'thkin ma Saarah kan mo dhali ata on ma yim gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina dhodha 'ciya ki aha/ shwane/ cakina yil mo? ¹⁴ Ton tal den kamu/ di'da jin mola Tapa mii mo 'taa? Ka tenten kar/e mo tani miga/ doku/ e /e mo e mo jin tana yil this mo dhala Saarah midi dho'th ya/ mo be. ¹⁵ Hili Saarah watki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki pe'th mo, haali/ ayim ko/ki is mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Yisa wakana, hili /e pe'thkin mo ka jin gana/ mo.

¹⁶ Yan'ko'd 'kwaniḡ gwas gwansan 'kakin ka ji sho'k 'peni mattan mo, dhali uni hilkin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Dhala Ibrahiim suski uni 'pen mbway buni mo. ¹⁷ Dhali Tapa oki gwo mo ki: A/ dhali a'di jin murka/ mii mo tani miga/ bag 'pena Ibrahiim mo 'taa? ¹⁸ Haali/ Ibrahiim

midi war mo ki kal gi 'kwaniny'cesh jin caaca mo dhali jin eka/ ek mo dhali e a'di mo tani aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu 'bor mii mo be. ¹⁹ Yisa, haali/ a'di kwanykika/ mo ki a'di midi kan ucim piti gwo mo dhali uni gi gu'b piti kun mini 'ko mo ŋ'ko'di a'di mo ki uni mini dhu bway gi Tapa mo mmo'ko mmomii mii ma kar/ e mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo. Ki a'di wakan mo tani a'di mina Tapa 'taki gu eya Ibrahiim mo a'di jin okina Tapa gwo is mo. ²⁰ Yan'ko'd Tapa oki gwo mo ki: Haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo maru is mo dhali miinthus buni caaca kagahara mo tani ²¹ aha/ mina ya ka 'cesh mo mmopar e mo wakki/ uni miiki mii mo isi gi cuuwa/ jin 'theru e aha/ ki 'bil kan mo, dhali wakki/ a'di yisa wakan mo tani aha/ mina mish mo mo.

²² Wakan mo tani 'kwaniŋ gwas gwansan tu'kkin mo 'peni mattaan mo dhali iikin mo 'kup ki Pan Saduum mo. Hili Ibrahiim doshki'd mo naskina/ ibwambori Tapa mo. ²³ Yan'ko'd Ibrahiim 'dishki is mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ /e mini 'ce'd uni sho'k mowa uni gun mii miin_{kar}/e mo nyakki uni gun mii tonthus mowa? ²⁴ Wakki/ uni gun mii miin_{kar}/e mo mini 'taki 'ko iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman 'penkuman bampa/ mo tani wakan mina /e 'taki 'ce'd mo sho'k mo dhali diki 'taki 'tash a'di 'twa/ mo gom uni gun mii miin_{kar}/e mo kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman a'di mo 'taa? ²⁵ Dhalka mii gi wakan midi mii diki thoth /e is mo ma mmo'kosh uni gun mii miin_{kar}/e mo nyakki uni gun mii tonthus mo, wakan ki

uni gun mii miin̄kar/e mina e wa gi uni gun mii tonthus mo. Dhalka mii yan midi mii diki thoṭh/e is mo ma. A/min ma Mandwall aris mony'cesh gwo mo diki mii miim 'boro'da? ²⁶ Dhali Tapa oki gwo mo ki: Waḱki/ aha/ mina 'taki gam e Pan Saduum mo uni gun mii miin̄kar/e mo kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo ibwaman 'penkuman bampa/ mo tani aha/ mina 'tash aris mo yani 'baar mo 'twa/ mo gom gway buni mo be. ²⁷ Dhala Ibrahiim thoḱki 'twa/ mo ki: Hili mo mo ma, aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmoṭor gwo e Tapa mo, aha/ be jin ta jasi bu'da'cesh mo dhali 'piny mo. ²⁸ Waḱki/ uni imudhe'd 'peni uni kun 'koni iss 'kwanimpa isu/ i'ce'dka 'kume'd mo kun mii miin̄kar/e mo tani mini 'taki aṭh mo, a/mina /e 'ce'd 'penkuman bampa/ sho'k mo ka 'bimbil mo mmo/ aṭha 'kwani imudhe'd mowa? Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo waḱki/ aha/ mina 'taki gam uni kun 'koni iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka mudhe'd mo mmun mo be. ²⁹ Dhali dok/e a'di ki ṭor a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Waḱki/ uni 'koni iss 'kwanimpa isu/ kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thoḱki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni iss 'kwanimpa isu/ mo tani aha/ mina diki mii a'di mo. ³⁰ Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina ṭor gwo mo. Waḱki/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di thoḱki gwo mo ki: Aha/ mina diki mii a'di mo tani waḱki/ aha/ mina 'taki gam uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka 'kume'd mmun mo. ³¹ A'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma,

aha/ bu'thkina a'di apo/ is pem mo mmo_{tor} gwo e Tapa mo. Wa_kki/ uni 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di tho_kki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni iss 'kwanimpa 'de/ mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³² Yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Ayy Tapa dhalku/ anyor ki shwa mo ma, dhali aha/ mina gwo _{tor} do_k/e mo jasi me'd 'den gana/ mo. Wa_kki/ uni 'koni 'kume'd mo kun minu 'taki gam mmun mowa? Dhali a'di tho_kki gwo mo ki: Gom gway gi uni kun 'koni 'kume'd mo tani aha/ mina diki 'ce'd a'di sho'k mo. ³³ Dhali Tapa yaki bway piti mo me'd jin thimkina a'di gwo _{tor} ka Ibrahiim mo. Dhala Ibrahiim do_kki'd ka nyan'ko'd mo e mom piti mo be.

19

¹ Iman'doyu gwo su/ gwansan pu'dkin mo e Pan Saduum mo e mom'pimpili/ mo. Dhala Luuth diki'd mo mmoca'b 'pena 'cesh e 'twa_nkal gi Pan Saduum mo. Ki Luuth parki uni e mo tani a'di cuki mis mo mmogam uni 'kup mo dhali a'di kumki is piti mo ki bwam/em piti eya 'cesh mo. ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Itapam pema, aha/ do_tkina um mo. Tu_ki mo ma 'peni bway bum mo e gu'b gi ci_nkinam bum mo dhali 'baari mon'thiny mo dhali lami sho'k bum mo. Yan'ko'd um mini mish cu mis mo ki jahanne/ mon'thamo/ mo dhali ii ki bway bum mo. Uni oki gwo mo ki: Yisa. Am mina i'baar mon'thiny mo e bway tur mo. ³ Hili a'di tirrishki uni ki gwom 'bi'thga/ mo. Wakan uni tu'kki mo 'peni bway buni e a'di mo dhali ci_cki gu'b piti mo. Dhali a'di miiki uni dhan mo jin shwanu

to mo dhali shunki maanꞑkuthu'd jin miinu ki dar ka cumat mo dhali uni ishwakin mo be. ⁴ Hili ki uni 'koki ish 'ko'da 'cesh naskina/ mo tani 'kwaninꞑ gwas gi 'penꞑkuman bampa/ yan mo, 'kwaninꞑ gwas gi Pan Saduum mo, uni kun ta dhuru'c mo dhali uni kun tana dhani lu/ mo, aris 'kwani 'baar mo ntagi wathinꞑ gwaꞑh jin 'ko'd mo tani uni 'kamki gu'b mo. ⁵ Dhali uni yukki 'twa/ eya Luuth mo ki: Mane 'kwaninꞑ gwas kun pu'dkin e /e mon'thiny yan mo mane? Susi uni ka pije/ e aman mo ma ki aman mina mish uni mo. ⁶ Dhala Luuth yaki'd ka pije/ ki campur mo e 'kwaninꞑ gwas mo dhali mu'thki campur i'ko'di a'di mo, ⁷ dhali oki gwo mo ki: Aha/ dotkina um mo ikam pema, dhalku/ tonthus ki mii wakan mo ma. ⁸ Hili mo mo ma, aha/takina gi i'bwa/i su/ mo kun 'koki mish wathinꞑ kamu/ mo. Dhalki aha/ bway mo mmosus uni ka pije/ e um mo dhali miyi um e uni mo me'd jin o um bwa mo. Hili dhalku/ tonꞑ kamu/ ki mii e 'kwaninꞑ gwas gwansan mo ma haali/ uni pu'dkin mo ibwanꞑ'kwariny ma darha'da/ ma galgin gu'b pem mo. ⁹ Hili uni oki gwo mo ki: Doshi ka cinꞑ'ko'd mo ma. Dhali uni oki gwo mo ki: Cim yan pu'dki'd mo mmoꞑa'b yilkina/ mo dhali a'di midi'taki lo'b mo jin tanuwa mandwall gwo moyi. Shwane/ aman mina tu/ul /e mo ki mii kun warkin ki shi/ kagahara mo mmobol kun minu mii gom uni e mo. Yan'ko'd uni yapki apo/ wathinꞑ gwaꞑh jin yuku ka Luuth ki is kagahara mo dhali 'dishki is mo mmo'ce'da campur mo. ¹⁰ Hili 'kwaninꞑ gwas dhuki me'd buni mo dhali susa Luuth bway bwanꞑ gu'b e uni mo, dhali mu'thki'da campur mo. ¹¹ 'Kwaninꞑ gwas kun 'kokin mo eya campur gu'b

mo tani dha'bkina uni em buni ki ja'da/ mo, uni kun gwa'da is mo dhali kun caaca mo, wakan ki uni wukina is buni e mo mmotopuwa campur mo.

¹² Yan'ko'd 'kwanin gwas okina Luuth gwo mo ki: Tal 'deñ kamu/ takina /e imahana? Iya/ kun ta imar mo 'taa? Iya/ mo 'taa? I'bwa/ mo 'taa? Walla ma a'din kamu/ jin takina /e mo e 'penkuman bampa/ yan mo tani susi uni ka pije/ mo 'peni mo yan mo ¹³ haali/ am mura 'ce'd mo yan sho'k mo haali/ cuuwa/ jin 'theru apo/ 'kwanim piti mo tani a'di warki'd mmomaru is mo ibwambori Tapa mo dhali aman hashkina Tapa mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali wakan mo tani Luuth yaki'd ka pije/ mo dhali oki iya/ kun ta imar mo uni kun mini 'taki mash i'bwa/ piti gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Iiku/ ka pije/ mo 'peni mo yan mo, haali/ Tapa muru'di 'ce'd 'penkuman bampa/ yan sho'k mo. Hili a'di wakina e ga man/o gwo ki maḡ mo e iya/ kun ta imar piti mo.

¹⁵ Ki e ma tente/ kasha'd mo tani aLuuth miikina iman'doyu gwo is ki 'kasa/ 'kasa/ mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma mmosus ashim pini dhali i'bwa/m pini isu/ mo, uni kun 'koyin mmahan mo, isi ciki/ ki /e minu diki 'ce'd sho'k mo e mo jin doruwa dor mo gi 'penkuman bampa/ mo. ¹⁶ Dhali ki a'di di'd mmocora/ cor naskina/ mo tani 'kwanin gwas gwansan bu'thki a'di i is apo/ me'd piti mo dhali apo/ me'd gi ashim piti mo dhali apo/ me'd gi i'bwa/m piti isu/ ilu/ mo. Tapa si'da/ a'di di'd mmomiimii apo/ a'di mo. Dhali uni isuski a'di ka pije/ mo dhali karki a'di ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo be. ¹⁷ Dhali ki uni suskina uni ka pije/ mo tani uni ki o gwo mo ki: Yeyi /e mo

ma gom mondiki/em pini mo. Dhalku/ /e ki hil ka c̣in'ko'd η'ko'di /e mo ma walla dhalku/ /e ki ca'b e mo isi 'baar mo jin ta'da mom'ba'da'd mo. Yeyi /e mo ma 'kup ki wosh mo isi ciki/ ki /e minu diki kup ki 'ci'd'da/ mo be. ¹⁸ Dhala Luuth oki uni gwo mo ki: Ayy tapam pema, dhalku/ a'di ki di wakan mo ma. ¹⁹ Hili mo mo ma, shwane/ c̣in'kinam pini gamki'da 'the e jis/em pini mo, dhali momiimiim pini eḱkina /e mo, a'di jin ṭorkina /e i aha/ mo e mo jin woṭṭuwa woṭṭ gom mondiki/em pem mo. Dhali mmoye mo e 'kup ki wosh mo molga/ mii mo isi ciki/ ki tonthus yan midi 'taki ka' aha/ ka 'cesh mo dhali aha/ mina 'taki wu mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, shwane/ 'peṅkuman bampa/ yaase a'di 'disha'dish mo mmoye nycine/ mo, dhali a'di si'da/ gwa'dagwa'd mo. Ayy, dhalki aha/ mmoye mo imun mo ma - a'di diki ta ari gwa'dga/ mo 'taa? - Dhali mondiki/em pem minu woṭṭ mo be. ²¹ Dhali a'di oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ mina mii mii ma 'the si'da/ mmomiga/ diki kum 'peṅkuman bampa/ yaase 'twa/a 'cesh mo, a'di jin doṭkina /e mo. ²² Layu/ /e ki jahanne/ mo ma mmoye imun mo haali/ aha/ mola toṅ kamu/ mii mo ntagi /e mini pu'du/ mo e mun mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di iyukkunu 'peṅkuman bampa/ yan gway ka Suugar mo. ²³ Atente/ sulki'd mo hila/ apo/ mony'cesh mo me'd jin ciḱkin ma Luuth e Pan Suugar mo.

²⁴ Dhali yan'ko'd mo tani Tapa a'di he'thki'da po/ Pan Saduum mo dhali apo/ Pan Gamuura mo to jin si'du/ mo dhala kapany o'd 'peni Tapa mo 'peni bwaman momis mo. ²⁵ Dhali a'di kumki 'peṅkuman bampa/ gwansan 'twa/a 'cesh mo dhala

ris mom'ba'da'd si'da/ mo dhali aris uni gun 'kokin mo e 'penkuman bampa/ gwansan mo dhali to jin caki'd mo apo/ mony'cesh mo. ²⁶ Hili ashim piti jin diki'di 'ko'd mo ibwampo/ a'di mo tani a'di hilki mo ka cin'ko'd mo dhali a'di warki'd mo ki wosh 'donkoro/ mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim la cuki mis mo mon'thamo/ mo e mo jin doshkina a'diya dosh mo ibwambori Tapa mo. ²⁸ Dhali a'di hilki'da 'cesh mo 'kup ki Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo dhali 'kup ki aris bampa/ jin ta mom'ba'da'd mo dhali a'di hilki mo mo. Dhali hili mo mo ma, aku'd 'peni bampa/ cuki mis mo me'da ku'd 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo.

²⁹ Dhali a'di warki'd mo ka Arumgimis 'ce'dki 'penkuman bampa/ kun 'koni bwaman mom'ba'da'd sho'k mo tani Arumgimis kaki'da Ibrahiim e mo dhali karki'da Luuth ki ya mo 'peni bwaman mo jin kumkunu 'twa/a 'cesh mo me'd jin kumkina a'di 'penkuman bampa/ gwansan 'twa/ a 'cesh mo uni kun ca'bkin ma Luuth nycine/ mo be.

³⁰ Dhala Luuth yaki'di ya ki mis ka pije/ mo 'peni Pan Suugar mo dhali ca'bki'd mo e 'kuwosha turga/ mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. Haali/ a'di ko/ki'da ko/ is mo mmo'ko e Pan Suugar mo. Dhali a'di ca'bki'd mo ibwamana jurum wosh mo dhali i'bwa/m piti isu/ nyakki a'di mo. ³¹ Dhali a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jin 'ko'd gwo mo ki: Ababam bana ta'da dhan mo dhali wathin gwaḥa kamu/ yisa di'da e mony'cesh mo mmoy-ayu/ bway bwaman ana mo me'd mii jin bathu imii mo isi mony'ceshi 'baar mo. ³² Yayu/ /e mo dhali dhalki ana tuca babam bana mo mmopiya yimana

mura'th jin ka/u ki nah nah mo, dhali ana mina nyak ish ki a'di mo ki ana mina 'taki dhuwa dhu mo gom emen ma babam bana mo be. ³³ Dhali uni tu'ckina babam buni mo mmopi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo ki mon'thiny yin gana/mo. Dhali a'di jin ta bwanyara/ yaki'd mo dhali nyak ish ki com piti mo. Dhala Luuth a'di diki mish mo mo, atente/ jin ishkina a'diya yim 'ko'da 'cesh mo walla atente/ jin cukina a'di ki mis mo. ³⁴ Dhali a'di waki'd mo ka cim jin 'ko'd mo tani a'di jin ta bwanyara/ ki o a'di jin ta jin 'ko'd mo ki: Hili mo mo ma katili/ ki mon'thiny mo tani aha/ nyakkina ish ka babam pem mo. Dhalki ana ki tu'c a'di mo mmopi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah ki mon'thiny shwane/si'da/ mo. Dhali yayi /e mo dhali ish nyakki a'di mo ki ana mina 'taki dhuwa dhu mo gom emen ma babam bana mo. ³⁵ Dhali uni tu'ckina babam buni mo mmopi yimana mura'th jin ka/u ki nah nah mo ki mon'thiny dok/e mo. Dhali a'di jin ta jin 'ko'd cuki mis mo dhali ishki nyakki a'di mo. Dhali dok/e aLuuth diki mish mo mo, atente/ jin ishkin ma yim 'ko'da 'cesh mo walla atente/ jin cukin ma yim ki mis mo. ³⁶ Wakan be uni su/ kun ta i'bwa/ ma Luuth mo uni 'kokin mo ki uci ibwa mo ki com buni mo be. ³⁷ Dhali ayim jin ta bwanyara/ dho'thki ya/ mo dhali a'di yerkuu gway mo ka Muwab mo. A'di yaase ita com gom 'Kwani gi Pa Muwab mo ntagi shwanesan mo be. ³⁸ Dhali ayim jin ta jin 'ko'd mo a'di si'da/ idho'thki ya/ mo dhali gway piti yerkuu mo ka Ben/ammi mo. A'di yaase ita com gom uci ma Ammuun mo ntagi shwanesan mo be.

20

¹ Dhali 'peni mattaan mo tani Ibrahiim yaki'di yam pe mo 'kup ki bampa/ jin di'd e 'ko'd gwar ga biny jam mo dhali a'di ca'bki'd mo ibwaman gi Pan Kaadish mo dhali gi Pan Shur mo dhali a'di pu'dki'd ki yan'kus e Pan Jaraar mo. ² Dhala Ibrahiim oki gwo mo goma Saarah jin ta ashim piti mo ki: Ayim ita 'bwah pem mo. Dhala Abimaalik jin ta malik gi Pan Jaraar mo karki'da kar 'pen mo dhali bu'thki'da Saarah mo. ³ Hili Arumgimis pu'dki'd eya Abimaalik gi tony jan ki mon'thiny mo dhali oki a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, /e ta wathin gwath jin wana e gi wathi/ jin wu'd mo goma 'bom jin bu'thkina /e mo haali/ ayim ita ash gi wathin kamu/ mo. ⁴ Hili Abimaalik a'di i'dishkin ma yimi is yisa dhali a'di oki gwo mo ki: Tapa a/ mina /e i'kosh kal gi 'kwaniny'cesh gun daran gi mii m'ba/ si'da/ moyi? ⁵ Dina a'di ki o gwo mo ki is pitin gana/ ki aha/ mo ki: Ayim ita 'bwah pem mowa? Dhala yim si'da/ ayim ki is pitin gana/ o gwo mo ki: A'di ita'da kam pem mo. E mo jin dika/ ki mii ki nadhun eya dum pem mo dhali e mo jin dika/ ka po/ gi me'd pem mo tani a'di imiikika/ mii yan mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Arumgimis oki a'di gwo mo ki tony jan mo ki: Nye, a'di imishka/ mo ki mii yan a'di imiikina /e mo ki mii jin miikunu mo ki dar gi nadhun eya dum pini mo. Dhali a'di ita aha/ si'da/ jin nonkina /e mo 'peni mo jin miikunu miinthus apo/ aha/ mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani a'di dika/ ki dhal /e bway mo mmota ayim is ki me'd moyi. ⁷ Hili shwane/ mo tani dokki/ / e e wathin gwath ashim piti ka nyan'ko'd mo ma, haali/ a'di ita aman/o gwo mo dhali a'di midi 'tho

gom /e mo, dhali /e mini di ki e mo. Hili wakki/ /e mini diki doka ayim ka nyan'ko'd mo tani mishi /e mo mo ma ki /e mini mii wu mo ka jin gana/ mo, /e dhala ris uni 'baar mo gun ta kum pini mo be.

⁸ Wakan be Abimaalik la cuki mis mo mon'thamo/ mo dhali a'di yukki imanmiiya tu'c piti i'baar mo dhala ris to gwansani 'baar mo itorkina a'di mo e 'cem buni mo. Dhali 'kwanin gwas gwansan uni ko/kina ko/ is kagahara mo.

⁹ Dhali yan'ko'd Abimaalik yukki'da Ibrahiim mo dhali oki a'di gwo mo ki: To gi wakatinta imiikina /e mo apo/ aman mo? Dhali ton shigga/ gi wakata si'da/ imiikika/ apo/ /e mo mmo'doyina /e dhan miinthus caaca apo/ aha/ mo dhali apo/ bampam pem si'da/ mo. /E be imiiki to apo/ aha/ mo kun ka ba/ iminu 'koki mii mii mo be. ¹⁰ Dhala

Abimaalik ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Atinta caan jin kulumkina /e ibwa mo mmomiikina /e mii yan mo? ¹¹ Dhala Ibrahiim ki o gwo mo ki: A'di imiikika/ kan haali/ a'di itoshkika/ mo mmo/ o gwo mo ki: Ka jin gana/ monko/ isa kamu/ yisa di'da goma Arungimis e mo yansan mo dhali uni mini 'kosh aha/ jwa mo gom gway gi ashim pem mo. ¹² Dhali bahili ayim ka jin gana/ ita

'bwah pem mo, a'di jin ta 'bwa/ ma babam pem mo, hili ayim diki ta 'bwa/ ma ta'dam pem mo. Dhali ayim warki'd ki ashim pem mo. ¹³ Dhali ki aha/ rakkin ma Arungimis mo mmo/ii ki ii ma ca/ mo 'peni gu'b ma babam pem mo tani aha/ okina yim gwo mo ki: A'di yansan ta miim pini jin mina /e ikar bwa jin kushakush gom aha/ mo. Eya ris mo i'baar mo jin mina ana ipu'du/ mo tani oyi gwo gom aha/ mo ki: A'di ita'da kam pem

mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Abimaalik bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali 'kwani kun miina tu'c mo dhali up kun miina tu'c mo dhali ciki uni ka Ibrahiim mo dhali warki a'di aSaarah i is mo, ayim jin ta ashim piti mo be. ¹⁵ Dhala Abimaalik ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, bampam pem di'di bwambori /e mo. Ca'bi /e mo mo ma e mo jin midi 'bor /e bwa mo. ¹⁶ Dhali eya Saarah a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikina akam pini gabul 'dolkon kushi alip mo. A'di ita mom pini jin yenuwa ye mo e jis/e gi uni 'baar mo kun nyak 'ko ki /e mo. Dhali ibwambori aris 'kwani 'baar mo tani /e minu kar ki mo ma kar/e mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd Ibrahiim 'thoki'd ka Arumgimis mo. Dhali Arumgimis ki waça Abimaalik mo dhali ashim piti si'da/ waçkunu mo dhali aris up kun miina tu'c mo ki uni ki dho'thki uci mo be. ¹⁸ Haali/ aris bwa gi gu'b ma Abimaalik molona dho'th mo mmomu'thkina Tapa uni mo gom gway ma Saarah mo a'di jin ta ash ma Ibrahiim mo.

21

¹ Dhali Tapa a'di yayi'd mo mmobuça Saarah me'd jin okina a'di mo, dhali Tapa a'di miiki eya Saarah mo me'd jin okina a'di gwo is mo be. ² Dhala Saarah bwaaki'd mo dhali ayim ki dhodha 'ci jin ta ya/ goma Ibrahiim mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo ka tee caan mo a'di jin okin ma Arumgimis a'di mo be. ³ Dhala Ibrahiim yukki gway gi ya/m piti jin dho'thkunu gom a'di mo tani, a'di jin dho'thkin ma Saarah mo gom a'di mo tani ka Is/hak mo be. ⁴ Dhali me'd jin kankin ma Arumgimis a'di mo tani Ibrahiim 'cihki'da Is/haka

munyal yis mo ki ya/m piti ka Is/hak 'kon ma cimi pekwara mo. ⁵ Dhala Ibrahiim 'kokina yil iss 'kwanimpa imudhe'd ka dhan piti mo tani me'd jin dho'thkunu ya/m piti ka Is/hak gom a'di mo. ⁶ Dhala Saarah oki gwo mo ki: Arumgimis a'di ciki mo gi mompe'th gom aha/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/'dete/ kun mini cik gwo mo mini pe'th gom aha/ mo. ⁷ Dhali ayim ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin midi 'taki o ka Ibrahiim gwo mo ka Saarah midi 'taki ci uci ako mmopi moyi? Hili aha/ be ki dho'th a'di ya/ mo ki yil jin cana a'di mmota dhan mo be.

⁸ Dhali a'di ca'd mo dhali a'di dhalkunuwa kon kum 'pen mo dhala Ibrahiim miiki'da dhan mo jin yukunuwa yuk mo ka cim jin dhalkunuwa kon kum 'pen mo goma Is/hak mo. ⁹ Hili Saarah parki ya/ ma Haagar jin ta ji gi Pam Masir e mo, a'di jin dho'thkin ma yim goma Ibrahiim mo, dhali a'di ki mii a'di ka mak mo. ¹⁰ Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Uri a'bom cinkina/ yan ka pije/ mo nyakka 'cim piti mo haali/ ya/ ma 'bom cinkina/ yan mo tani midi diki pwak mal bwa nyakki ya/m pem mo, isi a'di jin ta'da Is/hak mo. ¹¹ Dhali gwo yan jwakatki'da Ibrahima du e jis/em piti mo gom gway gi ya/ mo be. ¹² Dhala Arumgimis ki owa Ibrahiim gwo mo ki: Dhalku/ gwo yan ki kar mmojwagat /eya du e jis/em pini mo goma 'ci yan mo, dhali gom gwo gi ashin jin ta'da 'bom cinkina/ mo. Dhali eya ris gwo kun on ma Saarah /e mo tani ciki 'twa/ ma yim mo ma haala Is/hak a'di midi ta emen pini jin minu yuk gway i'ko'd mo be. ¹³ Dhali gom ya/ ma 'bom cinkina/ si'da/ mo tani aha/ mina kar

a'di mmota kal mo haali/ a'di ta emen pini mo be.
 14 Dhala Ibrahiim cu mis mo mon'thamo/ ka'tum
 mo dhali bu'th maan̄kuthu'd mo dhali kucan̄ yi'de/
 mo dhali a'di ki ci ka Haagar mo mmokar ki a'di e
 'kupa bi ma yim mo dhali a'di ki ci ka yima 'ci mo
 dhali karka ayim 'pen mo dhala ayim a'di yaki'd
 mo dhali yaki yany ca/ mo e mombwaasho e Pam
 Birsaba mo.

15 Dhali yi'de/ jin di'di bwa kucan̄ mo tani a'di
 ku'thki'd mo dhala yim ki bita 'ci me'd e bwaman
 ma bwaabuuy mo. 16 Dhala yim yaki'd mo dhali
 a'di ki ca'ba 'cesh mo mmoci a'di 'ko'di is mo ari
 is 'ko'd mo kantaan me'd mo jin shiinu aththa mo
 kantaan, haala ayim oki gwo mo ki: Aha/ mina mii
 dhalku/ ki par jwa ma 'ci e mo. Dhala ayim ki ca'b
 mmoci a'di 'ko'di is mo dhali a'di ki 'de'k 'twam
 piti mo dhali ko mo. 17 Dhali Arungimis cik̄ki 'twa/
 ma ara 'ci mo dhala man'doyu gwo ma Arungimis
 yuk̄ki'da Haagar mo 'peni momis mo dhali owa
 yim gwo mo ki: Ata mii /e mo, Haagar? Dhalku/
 is ki ko/ mo haali/ Arungimis cik̄ki 'twa/ ma ara 'ci
 e mo jin dina a'di mo. 18 Cuyi mis mo dhali 'deka 'ci
 mo dhali susi a'di ki me'd pini mo haali/ aha/ mina
 kar a'di ki dhan kala caaga/ mo. 19 Dhali yan'ko'd
 Arungimis ki ka'd e ma ayim mo dhala yim ki par
 jis yi'de/ e mo. Dhala yim yaki'd mo dhali 'tu'd
 kucan̄ ki yi'de/ mo dhali a'di ki ci ka 'ci mmopi mo
 be. 20 Dhali Arungimis nyak̄ di ka 'ci mo dhali a'di
 caki'd mo dhali a'di ca'bki'd e mombwaasho mo
 dhali warki'd ki wathi/ jin yuk̄ayuk̄ mo mmoshiina
 aththa mo. 21 Dhali a'di ca'bki'd e mombwaasho gi
 Pam Paaraan mo dhali kum ki n̄apki a'di a'bom mo
 'peni Pa Masir mo.

²² Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo ka tee caan mo ka Abimaalik dhala Pikul jin ta tapa gi 'kwani ma mee mo oki'da Ibrahiim gwo mo ki: Arumgimis nyaḡ di e /e eya ris to kun miikina /e mo be. ²³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani thuli / e me'da po/ mmahan ki gway ma Arumgimis mo gom aha/ mo ki /e mini diki mii to shiyi'da po/ aha/ mo walla apo/ ya/m pem mo walla apo/ iya/m pem kun mini dho'th iya/ i'ko'd mo, hili gom mii kun miiga/ ki bwanḡkush gom /e mo tani /e si'da/ mini mii a'di gom aha/ mo be, dhali e mony'cesh a'di jin mina /e ya ki yan'kus mo. ²⁴ Dhala Ibrahiim oki gwo mo ki: Aha/ mina thul gwo me'da po/ mo be.

²⁵ Dhala Ibrahiim nyo/ki'da Abimaalik ki gwo mo gom jis yi'de/ mo a'di jin bu'thkina ciṅkina/ ma Abimaalik ki 'bi'th mo. ²⁶ Dhala Abimaalik ki o ki gwo mo ki: Aha/ yisa misha wathi/ jin thami to mii kansan mo yisa. /E si'da/ diki tor aha/ gwo mo. Dhali kan si'da/ aha/ si'da/ dinaki cik gwonḡ kamu/, hili jasi ki 'dishe/ ishunsan mo. ²⁷ Dhala Ibrahiim bu'thki ka'bal mo dhala morbip mo dhali a'di ki ci ki uni ka Abimaalik mo dhali uni su/ miiki gwo jin gamu me'd mo be. ²⁸ Dhala Ibrahiim ki dhu ushi nas ka'bali pesu/ 'pen ka pije/ mo 'pena ma'diny piti mo uni 'cena mo. ²⁹ Dhala Abimaalik ki owa Ibrahiim gwo mo ki: 'Pemen gwo yan ta'da ta mo mmodhuna /e ushi nas ka'bali pesu/ 'pen ka pije/ mo mmo'ko uni 'cena mo? ³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ushi nas ka'bali pesu/ gwansan mina / e ibu'th ki me'd pini mo ki uni mini ta iman/o gwo gom aha/ mo ki aha/ cwanykina jis yi'de/ yansan mo be. ³¹ Gom gwo gi wakan mo a'di iyukḡkunu mo yansan gway ka Birsaba mo, haali/ uni su/ thulki

gwo me'da po/ mo be. ³² Dhali gom gwo gi wakan mo tani uni gamki gwo me'd mo e Pam Birsaba mo. Dhala Abimaalik cuki mis mo dhala Pikul mo a'di jin ta wathi/ gom 'kwani ma meem piti mo dhali uni dokkin ka nyar'ko'd mo eya 'cesh gi Pam Pilisthiin mo. ³³ Dhala Ibrahiim siki cwa jin wana e ka 'kwattan e Pam Birsaba mo dhali a'di ki yuk gway gi Tapa mo a'di jin ta'da Arungimis jin di'd ki e ki sule/ sule/ mo be. ³⁴ Dhala Ibrahiim yaki'd ki yan'kus e Bampa/ gi Pam Pilisthiin yil ka ris mo be.

22

¹ Dhali ki a'di warki'd ki mo jin pekin ma ris to gwansan mo tani Arungimis nyo/ki'da Ibrahiim mo dhali o a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Dhali a'di ki thok a'di 'twa/ mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Susi ya/m pini shwane/ a'di jin ta jim piniŋ gana/ mo, a'di jin ena /e, isi a'di jin ta'da Is/hak mo dhali iyyi mo eya 'cesh gi Pa Muriyya dhali /e mini 'cih a'di 'kus mmomiiya roroço/ e 'kuwosh mo e mo jin miga/ tor /e mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo mon'thamo/ ka'tum mo dhali a'di ki shi'd thuluny piti akakasha apo/ mo dhali a'di ki sus dhuru'c washan piti isu/ dhala Is/hak jin ta ya/m piti mo. Dhali a'di ki 'ce'd cin'kira/ mo goma roroço/ mo dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo e mo jin tor ma Arungimis a'di mo. ⁴ Dhali ka cim 'koni kwara mo tani Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e isa dhana/ mo be. ⁵ Dhala Ibrahiim ki o dhuru'c 'kwanim piti gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo nyakki thuluny mo. Dhali aha/ dhali a'ci mina ii i mattaan ari is 'ko'd mo dhali aman mina luŋ mo dhali doku/ ka

nyañ'ko'di um mo be. ⁶ Dhala Ibrahiim ki bu'th c̣iñkira/ jin minu miiya roroço/ mo dhali 'thik a'di mo e 'kupa bi ma Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali a'di ki kal o'di me'd piti mo dhali gandal mo. Dhali uni ki ii 'kupki misi montal 'de/ mo be. ⁷ Dhala Is/hak oki'da Ibrahiim jin ta com mo dhali o gwo mo ki: Ababam pema! Dhali a'di ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. Hili mo mo ma. O'd jin shwa'd di'di mmahan dhali c̣iñkira/ mo. Hili mane ka'bal jin mina ana i'ciṭh 'kus mmomiiya roroço/ mo? ⁸ Dhala Ibrahiim ki o gwo mo ki: Arumgimis ki is piti midi thoson ana ka'bal jin mina ana 'ciṭh mmomiiya basa 'cesh mo, ya/m pem mo. Dhali uni su/ iikin ki misi montal 'de/ mo be.

⁹ Dhali uni pu'dkin e mo jin tor ma Arumgimis a'di mo. Dhala Ibrahiim ki ka'ba gwata/ mo dhali su'k c̣iñkira/ mo dhali deka Is/hak jin ta ya/m piti mo dhali 'thi a'di apo/ 'kupa gwata/ apo/ c̣iñkira/ mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Ibrahiim he'thki me'd piti mo dhali bu'th gandal mo mmomuri 'taki 'kosh ya/m piti mo be. ¹¹ Hili aman'doyu gwo gi Tapa yukki a'di mo 'peni momis mo dhali oki a'di gwo mo ki: Ibrahiim. Ibrahiim. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina mmahan mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki kar me'd pini apowa 'ci mo, walla dhalku/ ki mii toṅ kamu/ gom a'di mo. Haali/ aha/ misha mo shwane/ ki /e ko/kina Arumgimis mo mmomishka/ ki /e diki non ya/m pini mo a'di jin ta ya/in gana/ 'peni aha/ mo be. ¹³ Dhala Ibrahiim 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali a'di ki par mo e mo dhali hili mo mo ma e bwampo/ a'di mo tani arasiñ ka'bal di'd jin bu'th

ma 'de/ i'cem piti mo. Dhala Ibrahiim yaki'd mo dhali bu'th arasin̄ ka'bal mo dhali a'di ki ci a'di mo mmo'ciṯh̄ 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo mmodhal ya/m piti e i is mo. ¹⁴ Dhala Ibrahiim ki yuk mo yan gway ka Yahwah Yir/ah mo, me'd jin okunu gwo ka tee yan mo ntagi shwane/ mo ki: E 'kuwosh gi Tapa mo tani a'di iminu thoson to mo be.

¹⁵ Dhala man'doyu gwo gi Tapa yukki Ibrahiim mo me'di su/ 'peni momis mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ ki is pem mo tani thulkina gwo me'da po/ mo a'di ita gwo jin ona Tapa gom to yan jin miikina /e mo dhali mmodina /e ki non ya/ m pini a'di jin ta ya/m piniṅ gana/ mo. ¹⁷ Gom mom'bor mii tani aha/ mina mar 'bor /e mii mo dhali gom mo jin maruwa mar is mo tani aha/ mara emen pini is mo mmowa e ka cul gi momis mo dhali mmowa e ka si'b kun 'koni bwaman ma gap mo. Dhali emen pini mini dila ris to 'pena goṅ gi 'kwani gun ta 'kup pini mo, ¹⁸ dhali e emen pini mo tani aris kal gi 'kwaniny'cesh minu 'bor mii mo haali/ /e haki gwo gi 'twam pem e mo. ¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Ibrahiim dokki'd mo nyakki 'kwanin dhuru'c piti mo dhali uni ki cu mis mo dhali ii mo i montal 'de/ mo e Pam Birsaba mo. Dhala Ibrahiim ca'bki'd e Pam Birsaba mo be.

²⁰ Dhali a'di warki'd ki mo jin peki'd mo 'ko'da ris to gwansan gun ṯorkunu Ibrahiim mo mmo/o ki: Hili mo mo ma, aMilkah a'di dho'thki uci mo ka kan ka Nahur mo, ²¹ Jin ṯwa/a/ yuku gway ka Uus mo dhali jin 'ko'd yuku gway ka Buus dhali jin 'kon ma po/ ikwara yuku gway ka Gamu/iil mo a'di jin ta'da baba ma Araam mo ²² dhali Kaasad mo dhala

Hasu mo dhala Pildaash mo dhala Yidlaap mo dhala Batu/iil mo be. ²³ Dhala Batu/iil dho'thki'da Ripka mo. Uci ipekwara gwansan idho'thkin ma Milkah goma Nahur mo jin ta'da kam ma Ibrahiim mo be. ²⁴ Dhala 'boma 'bwaash piti jin yuku gway ka Ra/uumah mo ayim si'da/ dho'thki'da Thaabah mo dhala Jaaham mo dhala Taahash mo dhala Maakah mo be.

23

¹ Dhala Saarah diki'd ki e ki yili iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo. Uni ta yil kun din ma Saarah ki e mo be. ² Dhala Saarah a'di wuki'd mo e Paṅ Giryat/arba (a'di jin ta Habruun) e bampa/ gi Paṅ Kanaan mo dhala Ibrahiim yaki'd mo mmoko goma Saarah dhali ko ki gwony jabu'th goma yim mo be. ³ Dhala Ibrahiim cuki mis mo ibwambor a'di jin wuki'd mo dhali o 'Kwani gi Pa Hiṭṭḥa gwo mo ki: ⁴ Aha/ tana wathi/ yilkina/ dhali aha/ yana yany ca/ ibwaman um mo. Ciyaa/ mo mbwam um jin miga/ kana kan mo ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo. ⁵ 'Kwani gi Pa Hiṭṭḥa thokkina Ibrahiim gwo mo ki: ⁶ Ciki aman gwo mo ma. Tapam pem /e ta wathi/ jin ca'bki dem dem ibwaman aman mo. Kani jwam pini e mo jin mina /e ikwany mo e mo gi jis jwam bam mo. Wathiṅ kamu/ yisa midi non /e 'peni mo gi jis jwam piti yisa, walla midi non /e 'peni mmokan jwam pini yisa. ⁷ Dhala Ibrahiim cuki mis mo dhali luṅ is piti mbwambori 'Kwani gi Pa Hiṭṭḥa uni kun ta 'kwani gi bampa/ caan mo. ⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ um ona bwa ki aha/ mina kan jwam pem 'peni jis/em pem mo

tani ciki aha/ gwo mo dhali 'thoyi Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar mo ⁹ ki a'di midi ci aha/ jurum wosh gi Pa Makpiilah mo a'di jin ta jim piti mo, a'di jin di'di shemen buntom piti mo. Ka thaman gana/ mo tani dhalki a'di ci a'di aha/ e bwambori um mo ki a'di midi ta mo jin miga/ bu'th mmokana/ kan mo be. ¹⁰ Dhala Ipruun a'di diki'di bwaman 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali a'di ki thokki Ibrahiim gwo mo ki gwo jin cikina 'Kwani gi Pa Hiththa mo 'pena ris 'kwani kun iiyin ka piye/ gi 'twankala gon gi 'penkuman bampam piti mo. ¹¹ Yisa, tapam pem cik aha/ gwo mo. Aha/ cikina /e bwam bunto dhali aha/ cikina /e jurum wosh dhali to jin di'di bwaman a'di mo. E bwambori jis/e iya/ gi 'kwanim pem mo tani aha/ cikina /e a'di mmokan jwam pini mo be. ¹² Dhali yan'ko'd Ibrahiim a'di lunji is piti ibwambori 'kwani gi bampa/ yan mo be. ¹³ Dhali a'di ki owa Ipruun e mo jin cika 'kwani gi bampa/ gwo mo ki: Hili wakki/ /e mini cik aha/ gwo mo tani aha/ mina ci /e thaman gi bunto mo. Buthi a'di 'peni aha/ mo ki aha/ mina kan jwam pem imun mo. ¹⁴ Ipruun thokki'da Ibrahiim gwo mo mmo/ o gwo mo ki: ¹⁵ Tapam pem, ciki gwo 'peni aha/ mo ma. Mony'cesh jin yolka/ tani a'di ta iss 'kwanimpa i/iss 'de/ jin ta'da guurush gi 'dolkon kush mo. To yan midi ta atinta ibwaman /e dhali aha/ mo? Kani jwam pini mo ma. ¹⁶ Ibrahiim gamki gwo me'd nyakka Ipruun mo dhala Ibrahiim ki bara guurush 'dolkon kush mo goma Ipruun mo a'di jin yerkina a'di gway e gwo jin cikina 'Kwani gi Pa Hiththa jin ta'da guurush iss 'kwanimpa i/iss 'de/ 'peni 'dolkon kush mo me'd isi mii jin barkunu a'di ibwaman 'kwani kun ta imanyol to mo.

17 Gom gwo gi wakan mo tani bunto ma Ipruun e Pa Makpiilah a'di jin di'd 'kup ka bor ki mis gi Pa Mamra mo, e bunto jin dina jurum wosh a'di jin di'di bwaman mo dhala ris cwa kun 'koni bunto mo ntagi shemen piti 'baar mo tani a'di i'kwarkunu mo 18 ga Ibrahiim mo a'di ta mom piti mo ibwambori 'Kwani gi Pa Hiththa mo dhali ibwambora ris uni kun iin bway bwamana gon gi 'penkuman bampam piti mo. 19 N'ko'd mii yan mo tani Ibrahiim kanki'da Saarah jin ta ash mo e jurum wosh gi mom bunto jin ta Makpiilah mo jin di'd 'kupki mis ki Pa Mamra mo (a'di jin ta Pa Habruun) jin ta bampa/ gi Pañ Kanaan mo. 20 Mombunto dhali jurum wosh jin di'di bwaman mo tani uni i'kwarkunu mo ga Ibrahiim mo mmota jim piti mo gom mo jin minu kana kan ki 'Kwani gi Pa Hiththa mo be.

24

1 Dhala Ibrahiim ta'da dhan mo, a'di ta dhana dhan gana/ ki yil piti mo. Dhali Tapa a'di 'borki'da Ibrahiim mii ka ris to 'baar mo be. 2 Dhala Ibrahiim oki cin'kinam piti gwo mo ki, a'di jin caki'd jin hilki gu'b piti mo, a'di jin ta tapa apowa ris tom piti kun tana a'di mo, ki: Kari me'd pini awum pem mo. 3 Dhali aha/ mina kar /e mmothul gwo me'da apo/ ki Tapa mo ka Arungimis jin di'di momis mo dhali a'di jin di'di mony'cesh mo ki /e mini diki gama 'bom gom ya/m pem 'peni i'bwa/ gi 'Kwani gi Pañ Kanaan mo e bwaman uni kun ca'bka/ mo. 4 Hili /e mini ya mo e bampam pem mo dhali e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/m pem ka Is/hak mo be. 5 Dhali

c̣iŋkina/ ki o a'di gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi
 diki hayaa/ gwo e mmobatḥaa/ e bampa/ yan mo.
 Wakki/ wakan mo tani ya/m pini miga/ mii sus mo
 ka nyan'ko'd e bampam pini jin yayina /e 'peni
 nycine/ mo? ⁶ Ibrahiim ki thok a'di gwo mo ki: A/
 e mini mii dhalku/ ki sus ya/m pem ka nyan'ko'd
 e bampa/ caan mo. ⁷ Tapa jin ta'da Arumgimis
 gi momis mo a'di jin suski aha/ mo 'peni gu'b ma
 babam pem mo dhali 'pena 'cesh jin dho'thkunu
 aha/ mo dhali a'di jin oki aha/ gwo mo dhali thulki
 aha/ gwo me'da apo/ mo gom emen pem mo mmo/
 o ki: Aha/ mina ci emen pini a'cesh yan mo. Dhali
 a'di midi hasha man'doyu gwom piti ibwambori
 jis/em pini mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/
 m pem 'peni mun mo be. ⁸ Hili wakka 'bom dina
 bwa ki oyu/ mmobatḥ /e mo tani yan'ko'd /e din
 ki 'kus 'peni gwo yan jin gama ana me'd mo haali/
 /e yisa mini sus ya/m pem imuna. ⁹ Dhali gom
 gwo gi wakan mo tani c̣iŋkinam piti karki me'd piti
 eya wum ma Ibrahiim mo a'di jin ta tapam piti mo
 dhali thul gwo me'd apo/ gom a'di isi gom gwo gi
 to yan mo be.

¹⁰ Dhali yan'ko'd c̣iŋkina/ a'di suski kalmani
 'kume'd jin ta ji gi tapam piti mo dhali bu'th
 moyam piti mo. Dhali a'di ki kala ris to kun
 c̣inu ki me'd e kugu 'peni tapam piti mo. Dhali
 a'di cuki mis mo dhali ya mo e uka 'cesh jin
 tana dhan yi'deya kara'b e 'penkuman bampa/ ma
 Nahur mo be. ¹¹ Dhali a'di ki kana ris kalman mo
 mmo'ko ki jin 'kupa'dupuna 'cesh ka pije/ 'peni
 'penkuman bampa/ mo e yany jis yi'de/ ka tee caan
 mom'pimpili/ mo ka tente/ jin 'cetha up ka pije/
 mmo/ii ha'b yi'de/ mo be. ¹² Dhali a'di ki o gwo

mo ki: Ayy Tapa Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, nyoŋi aha/ ki 'bore/ mo jin miga/ gam mii adu is mo, aha/ 'thona /e mo. /E ki tor aha/ mmodhal mii e is ki mo/en gi tapam pem ka Ibrahiim mo. ¹³ Hili mo mo ma, aha/ doshkina e shemen jis yi'de/ jin kasha e mo dhali i'bwa/ gi 'kwani gi 'penkuman bampa/ uni iikin ka piye/ mmoha'b yi'de/ mo be. ¹⁴ Dhalki nyara/ jin miga/ o gwo ki: Aha/ 'thona /e ki /e mini dhal dhur yi'dem pini mo ki aha/ mina 'taki pi yi'de/ mo, dhali jin midi oyaa/ gwo mo ki: Piyi ma tani dhali aha/ mina ciki kalman pini mmopi mo, dhalka yim midi mii ta a'di jin mina /e mii kar 'pen ka piye/ gom cinjinam pini ka Is/hak mo be. Dhali gom mii yan kan mo tani aha/ mina mish ki /e tor ki aha/ mo/en gi tapam pem mo be.

¹⁵ Ntwa/a/ ki a'di ki 'baarki gwom piti mmo/o mo tani hili mo mo ma, Ripka a'di jin dho'thkunu ka Baŋu/iil jin ta ya/ ma Milkah jin ta ash ma Nahur jin ta'da kam ma Ibrahiim mo tani a'di yayi'd ka piye/ ka dhur yi'dem piti me'd e 'kupa bi ma yim mo be. ¹⁶ Ayim nyara/ ta jaro/ ki jaro/ mo, a'di jin di'd ki nyaraŋ gana/ a'di jin dina wathiŋ kamu/ ki mash mo. Ayim yaki'd ka lunŋu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali 'tu'd dhur ma yim mo dhali a'di pu'dki'd mo be. ¹⁷ Yan'ko'd a'di jin ta cinkina/ guski'd mo mmogama ayim 'kup mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'thona /e mmoçiyaa/ ari yi'de/ 'peni dhur pini mo. ¹⁸ Dhala yim ki o gwo mo ki: Piyi ma, tapam pem mo, dhala yim ki jahanne/ ki dhal dhur piti me'd 'peni me'd ma yim mo dhali a'di ki ci a'di yi'de/ mmopi mo. ¹⁹ Dhali ka yim 'baarki yi'de/ mmoçi a'di mmopi mo tani ayim ki o gwo mo

ki: Aha/ si'da/ mina mush ki kalman pini yi'de/ mo ntagi uni mini pi ikap mo be. ²⁰ Dhali ki jahanne/ ayim ki gac yi'dem piti eya kur mo dhali gus ka nyan'ko'd bway jis yi'de/ mo mmomush yi'de/ mo dhala yim mushki yi'de/ goma ris kalman piti mo be. ²¹ Wathi/ ki guwa yim ki e ki e ma 'thime/ ki shwamm mo mmoda/ar gwo wakki/ Tapa thoson moyam piti mo walla yisa.

²² Ki kalman kapki yi'de/ mmopi mo tani wathi/ ki bu'th 'dolkon jin hidhu i me'd jin baru ka nusa guurush mo dhali gurany 'peri su/ mo goma yim ki hidha bi mo jin baru ki 'dolkoni 'kume'd ka guurush mo. ²³ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Toraa/ gwo mo ma ki /e ta 'bwa/ maja mo? A/ mo jin ishu di'di gu'b gi cima jin mina aman i/ishi cineya? ²⁴ Ayim ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Baṭu/iil jin ta ya/ ma Milkah mo a'di jin dho'thkin ma yim ka Nahur mo be. ²⁵ Dhala yim ki mar gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Am tana ka wusha/ dhali tonte/ mmo'kosh jwa mo dhali gu'b mmo/ishi cine/ mo be. ²⁶ Wathi/ ki goṇ 'kup piti ka luṅgu'b mo dhali luṅ Tapa mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mom'bor mii gom Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin diki dhal mo/en piti 'pen mo dhali mii ma isin gana/ 'kup ki tapam pem mo. Dhali gom aha/ tani Tapa ki shu aha/ bway gu'b gi ibas gi itapam pem mo.

²⁸ Dhali yan'ko'd nyara/ a'di guski'd mo dhali ṭor 'kwani gi gu'b gi kum gwo mo goma ris to gwansan mo be. ²⁹ Dhala Ripka ta'd ka kam jin yuku gway ka Laabaan mo. Dhala Laabaan ki gus ka pije/ e

wathi/ mo e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³⁰ Dhali a'di ki par tome'd e mo dhali gurany 'per eya bi gi 'bwaham mo dhali me'd jin cikina a'di gwo gi 'bwaham ga Ripka mo ki: Wathi/ tor ki'da tor ki aha/ mo tani a'di yaki'd mo e wathi/ mo. Dhali hili mo mo ma, a'di doshki'd nyakka kalman e jis yi'de/ jin kasha e mo be. ³¹ A'di ki o gwo mo ki: Yayi mo. Ayy mom'bor mii gi Tapa mo. Atinta dosha /eya piye/ kan mo? Haali/ aha/ thosonkina /e gu'b mo dhali mo gom kalman mo be. ³² Gom gwo gi wakan mo tani wathi/ pu'dki'd e gu'b mo. Dhala Laabaan 'cukki kalman ashi/ mo dhali a'di ki ci uni awusha/ mo dhali tonte/ gom kalman mmoshwa mo dhali yi'de/ mmolam sho'k piti mo dhali sho'k gi 'kwani kun nyak iiyu/ ki a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd mo tani tonte/ karu ibwambori a'di mmoshwa mo. Hili a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina diki shwa tonte/ naskina/ ntagi aha/ mina tor 'pemen 'kup yam pem yan. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tori gwo mo ma.

³⁴ Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana cinkina/ ma Ibrahiim mo be. ³⁵ Tapa a'di 'borki tapam pem mii kagahara mo dhali a'di caki'd mo. Dhali Arumgimis ciki a'di tonkal mo dhali bip mo dhali 'dolkon kush dhali 'dolkon gana/ dhala ris cinkina/ kun miina tu'c mo kun ta gwaht mo dhala ris cinkina/ kun miina tu'c kun ta nyara/ mo dhala ris kalman dhala ris thuluny mo be. ³⁶ Dhala Saarah jin ta ash gi tapam pem mo tani a'di dho'thki ya/ mo gom tapam pem mo ka yim ta'da dhan mo dhali ki a'di mo tani a'di ciki'da ris to 'baar mo kun tana a'di ki a'di mo. ³⁷ Tapam pem ki kar aha/ mmothul gwo me'da po/

mo mmo/o gwo mo ki: /E mini mii diki dhal ya/ m pem bway mmogam nyara/ 'peni 'Kwani gi Pan Kanaan mo e mony'cesh jin dika/ mo. ³⁸ Hili /e mini ya mo e gu'b ma babam pem mo e 'kwani ma bas pem mo dhali gama 'bom gom ya/m pem mo be. ³⁹ Dhali aha/ ki o tapam pem gwo mo ki: Wariba/ a'bom midi ushu mmoyayu/ nyakki aha/ mo. ⁴⁰ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: Tapa a'di jin yaka/ ibwambor midi hasha man'doyu gwom piti nyakki /e mo mmoshu /e bway mo dhali /e mini gama 'bom gom ya/m pem 'peni 'kwani ma bas pem mo dhali 'peni 'kwani gi gu'b ma baba mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd /e mini di ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo, me'd jin mina /e ya mo e 'kwani ma bas pem mo. Dhali wakki/ uni mini 'koki ci ayim ki /e mo tani /e din ki 'kus mo 'peni gwo jin thulka/ me'da po/ mo be.

⁴² Aha/ pu'dkina mo shwane/ e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa /e jin tana Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, wakki/ /e shwane/ mini shu/aa/ bway e bway jin miga/ ya mo tani ⁴³ hili mo mo ma aha/ doshkina e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali dhalki nyara/ jin pu'du'd mmoya mush yi'de/ mo a'di jin miga/ o gwo mo ki: Ciya/ ari yi'de/ 'pena dhur mo ma tani ⁴⁴ dhali a'di midi oyaa/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina mush gom kalman pini si'da/ mo. Dhalki a'di ta'da yim jin mina Tapa kar 'pen ka pije/ gom ya/ gi tapam pem mo be.

⁴⁵ Ntwa/a/ ki aha/ daka gwom pem o mo eya du mo tani hili mo mo ma, aRipka a'di ayim pu'dki'd mo nyakki dhur yi'de/ e 'kupa bi ma yim mo dhala

yim yaki'd ka lunḡu'b e jis yi'de/ jin kasha e mo dhali mush yi'de/ mo dhali aha/ ki owa yim gwo mo ki: Ciyaa/ dhalki aha/ pina ma. ⁴⁶ Dhali ki jahanne/ ayim ki dhal dhur yi'de/ me'd 'peni 'kupa bi ma yim mo dhali o aha/ gwo mo ki: Piyi ma dhali aha/ mina ci ki kalman pini si'da/ mmopi mo. ⁴⁷ Gom gwo gi wakan mo tani aha/ pikina mo dhala yim ki ci ki kalman mmopi si'da/ mo be. Dhali yan'ko'd mo tani aha/ ki doṭa yim gwo mo mmo/o ki: /E ta 'bwa/ maja si'da/? Ayim ki thok aha/ gwo mo ki: Aha/ tana 'bwa/ ma Baṭu/iil jin ta ya/ ma Nahur mo, a'di jin dho'thkin ma Milkah a'di mo. Gom gwo gi wakan mo tani aha/ ki kar dhirriny 'dolkon e shush ma yim dhali gurany 'per eya bi ma yim mo be. ⁴⁸ Dhali yan'ko'd aha/ ki luṅ 'kup pem mo dhali luṅ Tapa mo, dhali 'bor Tapa mii mo a'di jin ta'da Arumgimis gi tapam pem ka Ibrahiim mo, a'di jin shu aha/ bway, ki bwaya 'borgan gana/ mmosus 'bwa/ gi 'kwani ma bas gi tapam pem gom ya/m piti mo be. ⁴⁹ Dhali shwane/ waḡki/ /e mini tu/ul gi mii ma tete/ mo dhali gi miin gana/ gi tapam pem mo tani tori /e aha/ gwo mo dhali waḡki/ diki ta gwoṅ gana/ mo tani tori aha/ gwo mo ki aha/ mina tu'k mo ki me'da bim poros mo walla ki me'da biny cam mo.

⁵⁰ Dhali yan'ko'd mo tani Laabaan dhala Baṭu/iil thokki gwo mo ki: To gwan pu'dkin 'peni Tapa mo dhali aman mola gwo shiyi'di o i /e walla jim 'boro'd mo. ⁵¹ Hili mo mo ma, aRipka a'di di'di bori /e mo. Susa yim mo dhali iiyi mo me'd gwo jin okina Tapa mo be.

⁵² Dhali ki ciṅkina/ ma Ibrahiim cikki gwo jin

ona uni mo tani a'di gonki is piti mo ka 'cesh
 ibwambori Tapa mo be. ⁵³ Dhali c̣iŋkina/ a'di
 ḳalki'da ris tonyjaro/ kun ta 'dolkon kush mo dhali
 'dolkon gana/ mo dhali burrinnye/ dhali c̣iki uni ka
 Ripka mo dhali a'di ki c̣i ki uni ka kam nyara/ mo
 dhali ki kum nyara/ mo to gi 'bitha yol she/ ki 'bi'th
 mo. ⁵⁴ Dhali a'di dhali 'kwani kun nyaḳ ii ki a'di
 mo tani uni shwaki to mo dhali p̣iki to mo dhali
 uni ki isha cim 'deŋ gana/ imun mo. Ki uni cuki
 mis mon'thamo/ mo tani a'di ki o gwo mo ki: Hashi
 aha/ ka nyan'ko'd e tapam pem mo. ⁵⁵ Akam gi
 nyara/ dhali kum nyara/ ki o gwo mo ki: Ayim midi
 ca'b naskina/ ka cimi 'kume'd mo. 'Ko'da cim caan
 mo tani ayim midi ya beseene/. ⁵⁶ Hili a'di ki o
 uni gwo mo ki: Dhalku/ ki mii aha/ mii ka diite/
 mo. Me'd jin 'borkina Tapa aha/ mii e bway pem
 mo tani dhalki aha/ yana mo ki aha/ mina ya mo
 e tapam pem mo. ⁵⁷ Uni ki o gwo mo ki: Am mina
 yuḳ nyara/ mo dhali doṭa yim mo be. ⁵⁸ Dhali uni
 yuḳkina aRipka mo dhali owa ayim gwo mo ki: A/e
 mini ya nyaḳki wathi/ yan mo? Ayim ki o gwo mo
 ki: Aha/ mina ya mo be. ⁵⁹ Gom gwo gi wakan mo
 tani uni hashkina Ripka jin ta 'bwaham mo dhala
 yim jin midi nyaḳ di ki a'di mo dhali c̣iŋkina/ ma
 Ibrahiim mo dhali 'kwanim piti mo be. ⁶⁰ Dhali
 uni 'borkina Ripka mii mo dhali owa yim gwo mo
 ki: 'Bwah bama, tayi ata'da gi 'kwani ma alaap
 ka ris kun maru is ka alaapi 'kume'd mo dhali
 dhalki emen pini dil to 'peni 'twaman ma gon gi
 uni gwansan kun shi/ uni i e mo. ⁶¹ Dhali yan'ko'd
 aRipka dhali nyara/ kun nyaḳ ii ki a'di cuki mis mo
 dhali mer kalmana po/ mo dhali batḥ wathi/ mo.
 Dhali kan c̣iŋkina/ suski'da Ripka dhali ya e bway

piti mo be.

⁶² Dhala Is/hak a'di yayi'd 'peni Pam Birlahayru/i dhali a'di ca'bki'd mo eya Januub mo.

⁶³ Dhala Is/hak yaki'd ka pije/ mmo'thowa pije/ mo e mom'pimpili/ mo. Dhali a'di 'de'kki em piti 'kupki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, kalman uni pu'dkin mo be.

⁶⁴ Dhala Ripka 'de'kki em piti 'kup ki mis mo dhali ka yim parki'da Is/hak e mo tani ayim ki thul ka 'cesh 'peni kalman mo

⁶⁵ dhali o c̣iŋkina/ gwo mo ki: Wathi/ jana idi'di mattaan mo a'di jin yayi'd mmogam ana 'kup mo?

C̣iŋkina/ ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta tapam pem mo. Wakan ayim ki bu'th burrinyeŋ 'kup piti dhali kum is piti mo be.

⁶⁶ Dhali c̣iŋkina/ ki tor Is/hak gwo goma ris to kun miikina a'di mo be.

⁶⁷ Dhali yan'ko'd Is/hak ki susa yim e gu'b burrinye/ mo dhali a'di ki butha Ripka dhali ayim warki'd ki ash mo dhali a'di enki'da yim mo. Dhala Is/hak a'di malaskunuwa du mo 'ko'di jwa gi kum mo be.

25

¹ Ibrahiim a'di bu'thki'da 'boma kamu/ mo a'di jin yuku gway ka Gathuurah mo be.

² Ayim dho'thki a'di aSimraan mo dhala Yagshaan mo dhala Madaan mo dhala Midyaan mo dhala Yishbaag mo dhala Shuha mo be.

³ Yagshaan si'da/ a'di ita'da baba ma Shaba mo dhala Dadaan mo. Dhali iya/ ma Dadaan uni si'da/ annihe/ mo: Ashshuriim dhala Lathushiim dhala La/ummiim mo be.

⁴ Dhali iya/ ma Midyaan uni si'da/ annihe/ mo: Epah dhala Ipir mo dhala Hanuuk mo dhala Abiidaa/ mo dhala Elda/ ah mo be. Aris uci gwansan uni ta kuma Gathuurah mo be.

⁵ Ibrahiim ciki'da ris tom piti kun tana a'di ka Is/hak i'baar mo be. ⁶ Hili e iya/ gi up laçam piti yan mo tani Ibrahiim ki ci uni to kun cinu ki me'd mo, dhali ki a'di di'd ki e naskina/ mo tani a'di ki dhuki uni 'pen mo 'peni ya/m pitiŋ gana/ ka Is/hak mo mmo/iiku/ mmo'koku/ 'kupki mom'pesho'k isa dhana/ imun mo jin ta bampa/ gi mom'pesho'k mo be.

⁷ Hili atee yil jin din ma Ibrahiim ki e an-nihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipekwarra i'ce'dka karpa'c apo/ mo be. ⁸ Ibrahiim a'di ciki shi/ in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dhana dhan gana/ mo mmotana a'di dhan gumpān dhan ki yil piti mo dhali a'di gamkunu me'd nyaŋki 'kwanim piti mo be. ⁹ Is/hak dhala Isma/iil uni kun ta iya/m piti mo tani uni kanki a'di e jurum wosh ma Makpiilah mo e bwam bunto ma Ipruun jin ta ya/ ma Suuhar jin ta wathi/ Hiththa jin di'd 'kup ka bor ki mis ki Pa Mamra mo be. ¹⁰ Bwam bunto yan yolkin ma Ibrahiim 'peni 'Kwani Hiththa mo tani a'di ikankunu a'di nycine/ uni ka ashim piti ka Saarah mo be. ¹¹ 'Ko'di jwa ma Ibrahiim mo tani Arungimis 'borki'da Is/hak mii mo a'di jin ta ya/m piti mo. Dhala Is/hak a'di ca'bki'd mo e pam Birlahayru/i mo be.

¹² Uni kun ta emen ma Isma/iil kun yerkuu gwayi 'ko'd mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo ka Haagar jin ta ji Masir mo a'di jin ta cinŋkina/ nyara/ ma Saarah a'di jin dho'thkina a'di ka Ibrahiim mo be. ¹³ Gway gi iya/ ma Isma/iil mo tani uni annihe/ mo, a'di jin yerkuu ka bath 'pen ka dho'th buni mo: Nabayuut a'di ita'da bwanyara/ ma Isma/iil mo dhala Gidar mo dhala Adab/iil mo dhala Mib-

saam mo, ¹⁴ dhala Mishmaa/ mo dhala Duumah mo dhala Massa mo ¹⁵ dhala Hadaar mo dhala Teema mo dhala Yathuur mo dhala Napish mo dhala Gidmah mo be. ¹⁶ Uni gwansan uni ita iya/ ma Isma/iil mo dhali gway buni si'da/ uni anann mo be. Dhali gway bampam buni dhali ata/ kun 'kona uni tani uni 'kume'd i'ce'dka su/ mo ka wak buni kun tana uni iya/ ma malik mo. ¹⁷ Hili atee yil jin din ma Isma/iil annihe/ mo, a'di 'kona yili iss 'kwanimpa ipesu/ ath ikwara mo dhali a'di ciki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di nyakkunu is gam me'd ki 'kwani ma bas piti mo be. ¹⁸ Uni 'peni Pa Hawiila ntagi Pan Shur mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pa Masir mo 'kupki bway jin cuthi 'twa/ 'kupki bway Pa Ashshuur mo be. A'di ca'bki'da po/ aris 'kwanim piti mo be.

¹⁹ Gway gi iya/ ma Is/hak uni kun ta emen piti mo a'di jin ta ya/ ma Ibrahiim mo: Ibrahiim jin ta'da baba ma Is/hak mo. ²⁰ Is/hak a'di i'kokina yili issu/ mo ka dhan piti me'd jin bu'thkina a'di aRipka ki ash mo a'di yim jin ta 'bwa/ ma Batu/ iil mo jin ta Wathi/ Araam gi Pam Paddaan/araam jin ta 'bwah ma Laabaan Wathi/ Araam mo be. ²¹ Dhala Is/hak 'thoki'da Arungimis gom ash mo, dhala Ripka jin ta ash a'di yim bwaaki'd mo be. ²² Dhali uci su/ gwansan uni gurunyi is e bwa ma yim mo, dhali ayim ki o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani, ata si'da/ idika/ ki e mo? Gom gwo gi wakan mo tani ayim yaki'd mo dhali 'thek gwo yan e Tapa Arungimis mo. ²³ Dhali Tapa ki owa yim gwo mo ki:

Kal 'koni su/ e bwa ma dho'th pini mo,

dhali 'kwani su/ gwan kun mina /e dho'th mo tani
 uni mini k_wa/ bwa mo
 dhali jan tal 'de/ a'di imidi 'bitha'bi'th mo
 mmobola kamu/ e mo,
 dhali a'di jin ca'd a'di imidi mii ara kam to mo be.

²⁴ Ka tee ma yim jin mina a'di dho'th thimkunu mo tani, hili mo mo ma, ushi uci su/ 'kon e bwa ma yim mo be. ²⁵ A'di jin pu'dki'di t_wa/a/ mo tani a'di tagi 'per mo, dhali aris bungwar is piti wana e ki burrine/ muri is mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki a'di gway ka Iisu mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd mo tani akam pu'dki'd mo, dhali me'd piti bu'thki 'pena t_inkila/ ma Iisu mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di yuk_kkunu gway ka Yakuub mo. Is/hak 'kona yil issi kwara mo me'd jin dho'thkin ma yim uni mo be.

²⁷ Me'd jin cakina uci su/ mo tani Iisu ta wathi/ jin kora e ki kor e mompar mo, a'di ta wathi/ ma shonj gana/ mo ka Yakuub ta wathi/ jin bu'th is piti ka mathan'kur dhali ca'b e gu'b burrine/ mo be. ²⁸ Is/hak enki'da Iisu mo haali/ a'di 'kaki shum piti kun parkina a'di mo. Hila Ripka enki'da Yakuub mo be.

²⁹ Ka cima kamu/ me'd jin miikin ma Yakuub a'tash mo tani Iisu pu'dki'di pa mo 'peni bwaasho mo dhali a'di mut_ta/ te/ is kagahara mo. ³⁰ Dhali Iisu ki owa Yakuub gwo mo ki: Dhalki aha/ nyoka 'tash pini yan jin cesa /e e ki 'per 'per mo haali/ aha/ mut_ta/ te/ is mo (gom gwo gi wakan mo tani a'di iyuk_kkunu a'di gway ka Aduum mo). ³¹ Yakuub oki gwo mo ki: /E mini yolaa/ mo ma bwanyaran dho'th ganam pini yan mo. ³² Iisu tho_kki gwo mo ki: Aha/ mura wu 'te/ mo be. Mo ma bwanyara/

yan midi miiya ta gom aha/ mo? ³³ Yakuub ki o gwo mo ki: /E mini thul gwo me'da po/ ntwa/a/ gom aha/ mo, dhali wakan a'di thulki gwo me'da po/ gom a'di dhali yol mo ma bwanyaran dho'th pitin gana/ ka Yakuub mo be. ³⁴ Yan'ko'da Yakuub ki cika Iisu maan guraasa dhala 'tasha pasuliya jin cesu/ mo dhali a'di shwaki a'di mo dhali a'di piki to mo dhali cu mis mo dhali ya e bway piti mo. Iisu a'di ishi/ki mo ma bwanyaram pitin gana/ i e mo be.

26

¹ Dhali shwane/ te/ pu'dki'd mo e bampa/ mo mmowaki ten dhamo/ mo me'd jin din ma Ibrahiim mo. Dhala Is/hak a'di yaki'd mo e Pany Jaraar mo eya Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo. ² Dhali Tapa piki a'di i is mo, dhali o a'di gwo mo ki: Dhalku/ ki ya ka lungu'b bway Pa Masir mo. Hili ca'bi /e eya 'cesh jin miga/ tor /e mo. ³ Tayi aca/ eya 'cesh yan mo dhali aha/ mina di nyakki /e mo dhali 'bor /e mii mo, dhali gom / e mo dhali gom emen pini mo tani aha/ mina ci aris bampa/ gwan ki /e mo dhali aha/ mina thim gwom pem jin oka/ is mo mmothul gwo me'da po/ goma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo be ki: ⁴ Aha/ mina mar emen pini is mo me'da cul gi momis mo dhali aha/ mina ci emen pini aris bampa/ yani 'baar mo. Dhali gom gway gi emen pini mo tani aris kal gi mony'cesh mini 'bor is buni mii ki uni mo be. ⁵ Haala Ibrahiim haki gwo gi 'twam pem e mo dhali dhu gwo kun kanka/ a'di mo dhali gwonkan pem mo dhali gwonkan pem kun

cinu ki 'twa/ mo dhali gwoŋkan pem jin cinu mo be.

⁶ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak a'di ca'bki'd mo e Pany Jaraar mo be. ⁷ Ki 'kwaniŋ gwaḥ gi mo yan dotki a'di gwo mo gom ash mo tani, a'di ki thoḥ gwo mo ki: Ayim a'di ita 'bwah pem mo, haali/ a'di ko/ki is mo mmo/o ki a'di ta ashim piti mo isi ciki/'kwani gi mo yan imini 'taki 'kosh a'di jwa mo gom gway ma Ripka mo, haala yim dina jarom piti ki she/ mo mmohil mo be. ⁸ Ki a'di diki'd e mun ki rash rash mo tani Abimaalik jin ta'da malik gi 'Kwani Pilisthiin mo tani a'di hilki mo ki e shu'd gu'b mo dhali para Is/hak e mo mmolo'bkina a'di aRipka jin ta ash mo. ⁹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik yuḥki'da Is/hak mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, ayim ta ashin mo ba/, kata jan ona /e gwo oki ayim ta 'bwahan mo? Is/hak ki thoḥ a'di gwo mo ki: Haali/ aha/ kulumkina gwo ibwa mo oki aha/ mina wu mo gom gwo ma yim mo be. ¹⁰ Abimaalik ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'dan jin miikina /e wakan apo/ aman mo, wathiŋ kamun 'de/ wariba/ midi 'taki ya mo isha 'bom pini mo dhali /e mini 'taki guyu/ mo jin thamu mii apo/ aman mo be. ¹¹ Gom gwo gi wakan mo tani Abimaalik ki ruma aris 'kwani 'baar ki gwo mo mmo/o ki: A'di yin jin midi ta wathi/ yan is ki cwa mo walla ashim piti mo tani a'di minu 'kosh jwa mo be.

¹² Dhala Is/hak siki to mo e bampa/ yan mo dhali a'di 'cithki to mo ki yila 'de/ yan mo ki iss 'kwan-impa imudhe'd mo. Haali/ Tapa a'di 'borki a'di mii mo be. ¹³ Dhali wathi/ warki'd ki wathimpa mo dhali gama ris to ki nyanye/ kun markunu

is mo ntagi a'di ta wathi/ jin eka/ 'pen ki ek mo.
¹⁴ A'di taki'd ga ma'diny ka'bal kun jinu mo dhali bip mo dhali aris cinjina/ tana ris mo kun 'kokin e gu'b piti mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani 'Kwani Pilisthiin uni taki dhapan apo/ a'di mo be.
¹⁵ (Dhali shwane/ 'Kwani Pilisthiin uni 'dapkina aris jis yi'de/ 'twa/ ka dihar mo uni kun cwanykin ma ris cinjina/ gi com ka tee ma babam piti ka Ibrahiim mo.) ¹⁶ Dhali Abimaalik ki owa Is/hak gwo mo ki: Yaku/ /e mo 'peni aman mo haali/ /e ta wathi/ jin ca'bki dem dem mmobol am e mo.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani Is/hak yaki'd mo 'peni mattaan mo dhali nyan gu'b burrinyem piti e embul wosh ma Jaraar mo dhali ca'bi mun mo be.
¹⁸ Dhala Is/hak cwanyki jis yi'de/ dok/ e mo e mo jin 'thissa/ cwanykunu uni ka tee ma Ibrahiim jin ta com mo haali/ 'Kwani Pilisthiin 'thissa/ 'dapki uni 'twa/ ka dihar mo 'ko'di jwa ma Ibrahiim mo dhali a'di yerki uni gway mo me'd jin yerkina com uni gway mo be. ¹⁹ Hili ki cinjina/ ma Is/hak cwanyki jis yi'de/ mo e embul wosh mo tani uni gamki jis yi'de/ kun kasha yi'de/ e ki kash mo.
²⁰ Dhali imanhil ka'bal gi Pany Jaraar uni walkin ki imanhil ka'bal ma Is/hak mo mmo/o gwo mo ki: Yi'de/ ta jim bam mo be. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki jis yi'de/ yan ki gway mo ka Isig haali/ uni askin gom a'di mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni cwanyki jis yi'de/ kamu/ mo dhali uni si'da/ walkina po/ caan mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki yuk jis yi'de/ yan ka Sithnah mo.
²² Dhali a'di so'kki'd mo 'peni mun mo dhali cwany jis yi'de/ kamu/ mo dhali apo/ caan mo tani uni 'koki wal mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani

a'di ki yuk jis yi'de/ yan gway ka Rahubut mmo/o gwo mo ki: Tapa a'di ithosonki ana embul mo mo dhali ana shwane/ mina kal mamana dho'th mo e bampa/ yan mo be.

²³ 'Peni mattaan mo tani a'di yaki'd ka gagamis mo e Pan Birsaba mo be. ²⁴ Dhali Tapa piki a'di i is mon'thiny mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Arungimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo, dhalku/ is ki ko/ mo haali/ aha/ mina nyak di ki /e mo dhali 'bor /e mii mo dhali mar emen pini is mo gom gway gi cinjinam pem ka Ibrahiim mo be. ²⁵ Gom gwo gi wakan mo tani a'di nyan'ki'da gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo e mun mo dhali yuk gway gi Tapa mo dhali thum gu'b burrinyem piti i mun mo. Dhali e mun mo tani cinjina/ ma Is/hak uni cwanyki jis yi'de/ ka ris mo.

²⁶ Dhali yan'ko'd Abimaalik yaki'di a'di 'peni Pany Jaraar mo nyakka Ahussaat jin ta'da amanlogom a'di ki gwo mo dhala pikul jin ta'da 'kan'kup gom 'kwani ma meem piti mo. ²⁷ Is/hak ki o uni gwo mo ki: Atinta iiyina umi aha/ mo? 'Kona um ki misha ki um shi/i aha/ i e mo dhali ur aha/ mo 'peni um mowa? ²⁸ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman misha eya tenten gana/ ki Tapa di'd nyakki /e mo, a'di i/ona aman gwo jin waki cise/ mo ki: Dhalki mo jin minu mii thul gwo me'da po/ midi mii di mo e bwaman am dhali /e mo, dhali dhalki ana gama gwo jin gamu me'd mo nyakki /e mo. ²⁹ Ki /e mini diki mii to shiyi'da kamu/ apo/ aman mo, me'd jin 'kona aman ki ta /e is ki cwa mo dhali aman si'da/ 'konaki mii ton kamu/ mo hili jasi tom 'boro'd mo dhali hashki /e mo ki mon'ku'th is mo. /E shwane/ 'borkina Tapa mii mo be. ³⁰ Gom gwo gi wakan

mo tani a'di miiki uni tonte/ jin shwanu ka tul'kup
 mo dhali uni shwaki to mo dhali uni piki to mo be.
³¹ Dhali mon'thamo/ mo tani uni cuki mis mo ki
 jahanne/ mo dhali thul gwo me'da po/ ka rem'kup
 mo, dhala Is/hak dhuki uni 'pen mo e bway buni
 mo dhali uni iikin mo 'peni a'di ki mon'ku'th is mo
 be. ³² Dhali 'pena cim 'de/ yan mo tani cin'kina/
 ma Is/hak pu'dkin mo dhali tor a'di gwo gom jis
 yi'de/ kun cwanykina uni mo dhali o gwo mo ki:
 Aman gamkina yi'de/ mo be. ³³ A'di yukki jis yi'de/
 yan gway mo ka Shibah mo. Gom 'pemen gwo gi
 wakan mo tani a'di iyukkunu 'penkuman bampa/
 yan gway ka Birsaba ntagi shwanesan mo be.

³⁴ Me'd jin 'kona yili Iisu i issu/ mo tani a'di
 bu'thki ash mo jin yuku gway ka Yahudiit jin ta
 'bwa/ ma Biiri jin ta Wathi/ Hiththa mo dhala
 Basmah jin ta 'bwa/ ma liluun jin ta Wathi/ Hiththa
 mo. ³⁵ Dhali uni gwan mii mon'ko apowa Is/hak
 dhala Ripka mmoka/a ka/ mo.

27

¹ Ka Is/hak taki'da dhan mo dhali em piti si'da/
 dhuruma/ dhurum wakan mo a'di imolkina a'di
 mo mmopar e ki 'bore/ mo, a'di iyukkina a'di a/
 Iisu mo a'di jin ta ya/m piti jin ca'd mo dhali o a'di
 gwo mo ki: Ya/m pema, dhali a'di ki thok a'di gwo
 mo ki: Aha/ dina imahan mo. ² A'di ki o gwo mo
 ki: Hili mo mo ma, aha/ tana adhan mo dhali aha/
 dinaki misha cim jwam pem mo. ³ Hili shwane/
 buthi to gi mo/as pini mo dhala kulpem pini dhala
 bwam pini mo dhali ya ka pije/ e mombwaasho
 mo dhali par tom bwaasho mo gom aha/ mo.
⁴ Dhali thosoni shum jin 'kunya'kuny gom aha/

mo, a'di jin enka/ mo dhali kali a'di ki aha/ ki aha/ mina shwa a'di mo dhali 'bor /e mii ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

⁵ Dhala Ripka cikki gwo yan me'd jin okin ma Is/hak gwo e ya/m piti ka Iisu mo. Gom gwo gi wakan mo tani Iisu a'di yaki'd ka piye/ mo dhali par tombwaasho mo dhali 'koshi a'di mo dhali kali a'di mo. ⁶ Ripka si'da/ oki ya/m piti ka Yakuub gwo mo ki: Aha/ cikkina 'twa/ mmotora/ tor ka kan ka Iisu mo, ki: ⁷ Kalaa/ shum tombwaasho mo dhali thosoni shum jin 'kunya'kuny gom aha/ mo ki aha/ mina shwa a'di mo dhali 'bor /e mii mo mbwambor ki Tapa mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be. ⁸ Hili mo mo ma, ya/m pem, hayi gwom pem e mo me'd jin kankika/ /e mo. ⁹ Yaku/ e ma'diny ka'bal mo dhali kwanyi ushi gungulu mi isu/ mo ki aha/ mina thoson shum kun 'kunya'kuny 'peni uni mo gom cim mo a'di jin enkina a'di kagahara mo. ¹⁰ Dhali /e mini kalki a'di ki cim mo mmoshwa mo. Wakan ki a'di midi 'bor /e mii mo ntwa/a/ ki a'di diki wu mo. ¹¹ Hila Yakuub oki'da Ripka jin ta kum gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pem ka Iisu a'di ta wathi/ jin 'kan ma muri is mo, dhali aha/ 'tikila/ bungwar ki 'tikil mo. ¹² Wariba/ ababa midi tayaa/ is is ki me'd mo, dhali aha/ mina e waki aha/ miina a'di ka mak mo dhali aha/ mina kal monyjee apo/ is pem mo, yisa mom'bor mii mo. ¹³ Kum ki o a'di gwo mo ki: Monyjeem pini midi di apo/ aha/ mo ya/m pem mo, hili hayi gwom pem e mo dhali yayi mo dhali kwanyi uni gom aha/ mo. ¹⁴ Gom gwo gi wakan mo tani a'di yaki'd mo dhali buthi uni mo dhali 'doyu/ uni ki kum mo, dhali kum ki thoson shum kun 'kunya'kuny mo, me'd jin enkina com kagahara

mo be. ¹⁵ Dhala Ripka ki bu'th burrinyem 'borga/ ma Iisu jin ta ya/ ma yim jin ca'd mo uni kun 'koni gu'b nyakka yim mo a'di ki hi'thki a'di ka Yakuub mo a'di jin ta ya/m piti jin gwa'da'd mo. ¹⁶ Dhala yim ki hi'thki a'di ayi'c mi e 'bame'd piti mo dhali e 'bam piti jin 'tikila/ 'tikil mo. ¹⁷ Dhali ayim ki ci shum jin 'kunya'kuny mo dhali maan̄kuthu'd mo a'di jin thosonkin ma yim mo e me'd gi ya/m piti ka Yakuub mo.

¹⁸ Wakan a'di yaki'd bway gu'b gi com mo, dhali o a'di gwo mo ki: Ababam pema, dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. Ki /e aja a'dun mo? ya/m pem. ¹⁹ Yakuub oki com gwo mo ki: Aha/ tana Iisu jin ta'da bwanyaram pini mo. Aha/ miikina me'd jin kankina /e aha/ gwo mo dhali shwane/ ca'bi /e ki mis mo dhali 'kayi shum tombwaashom pem mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo. ²⁰ Hila Is/hak oki ya/m piti gwo mo ki: Mii wakata ganne/ gamkina /e a'di ki jahanne/ kan mo? ya/m pem. A'di ki thok gwo mo ki: Haali/ Tapa Arumgimis pini a'di ciki aha/ a'di ki 'ta'b kan mo be. ²¹ Yan'ko'd Is/hak ki owa Yakuub gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo ki aha/ mina ta /e is is ki me'd mo ya/m pem mo ki aha/ mina mish /e mo wakki/ /e tana Iisu ka jin gana/ jin ta ya/m pem mo, walla aja a'dan mo? ²² Wakan aYakuub a'di yaki'd mo mmo'disha Is/hak is mo a'di jin ta com mo, a'di taki a'di is is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: 'Twa/ a'di ita jim ma Yakuub mo, hili me'd uni ita me'd ma Iisu mo be. ²³ Dhali a'di diki nyith a'di mo haali/ me'd piti 'kan ma mur nycine/ mo me'd ji ma kam piti ka Iisu mo, dhali gom gwo gi wakan mo tani a'di ki 'bor a'di mii mo be. ²⁴ A'di ki o gwo

mo ki: A/e ta ya/m pem ka jin gana/ mo jin ta'da Iisu mo? A'di ki thok gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Kali a'di ki aha/ mo ki aha/ mina 'ka shum tombwaasho gi ya/ m pem mo dhali 'bor /e mii mo. Wakan a'di kalki a'di a'di mo dhali a'di 'kaki a'di mo dhali a'di kalki a'di yimana mura'th jin ka/u ki nahnah mo dhali a'di piki a'di mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd com ka Is/hak ki o a'di gwo mo ki: Shoru/ is ki 'dishe/ mo dhali piyaa/ 'twa/ mo ya/m pem mo. ²⁷ Wakan a'di pu'dki'd ki 'dishe/ mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali a'di jikki'da shim burrinyem piti mo dhali 'bor a'di mii mo dhali o gwo mo ki:

Hili yisawa/, ashim gi ya/m pem mo
ma isi me'da shim gi wathi/ jin yayi'd 'pena pije/
mo, a'di jin 'borkina Tapa mii be.

²⁸ Dhala Arumgimis ci jape/ gi momis mo,
dhali aris tom 'boron gi mony'cesh mo,
dhali pos mo dhala mura'th ki nyanye/ mo.

²⁹ Dhalka ris 'kwani 'baar mo mii /e to ime'd mo,
dhali aris kal gi mony'cesh mina 'ko ka bamambor
mmolun /e mo.

Tayi tapa apo/ ikam pini mo
dhali dhalki iya/in gi kwan mini 'ko ka bamambor
mmolun /e mo.

Monyjee midi di apo/ aris 'kwani 'baar ka 'dete/
'dete/ kun jeeki /e mo,

dhali mom'bor mii midi di apo/ aris 'kwani 'baar
mo kun 'borki /e mii mo.

³⁰ Dhali ka Is/hak daka/ 'baarki mii i'dishesan
mmo'bora Yakuub mii mo, ka Yakuub 'tilki is mo
mmoya ka pije/ mo 'peni bwambor ma Is/hak mo
jin ta com mo tani Iisu jin ta'da kam mo tani a'di

pu'dki'd mo 'peni mompar mo be. ³¹ A'di si'da/ thosonki shum jin 'kunya'kuny mo dhali kali a'di e com mo. Dhali a'di ki o com gwo mo ki: Dhalka baba cu mis mo dhali 'ka shum tombwaasho gi ya/ m piti mo ki /e mini 'bor aha/ mii mo. ³² Ababam piti ka Is/hak oki a'di gwo mo ki: Ki /e aja a'dun mo? A'di thokki gwo mo ki: Aha/ tana ya/m pini, jin ta'da bwanyara/ jin ta'da Iisu mo be. ³³ Yan'ko'd a/Is/hak a'di dekina is ki bir bir ki 'bi'th mo, dhali o gwo mo ki: Kaja sa/yaki'd mo mmopar mo dhali 'koshi tombwaasho mo dhali kali aha/ shum mo, dhali aha/ 'kakina a'di 'baar mo ntwa/a/ ki /e diki pu'du/ mo dhali aha/ 'borkina a'di mii mo? Nye a'di minu mii 'bor mii mo. ³⁴ Ka Iisu cikki gwo 'peni com mo tani a'di 'therki dhan ko ki 'bi'th mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo, dhali o com gwo mo ki: 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. ³⁵ Hili a'di oki gwo mo ki: Akam pini a'di pu'dki'd ka mak mo, dhali a'di bu'thki mom'bor miim pini mo. ³⁶ Iisu oki gwo mo ki: A'di 'konuki yuk gway ka Yakuub ka jin gana/ 'taa? Haali/ a'di thamki aha/ thum me'di su/ mo. A'di bu'thki mo ma bwanyaram pem jin taka/ mo, dhali hili mo mo ma, shwane/ a'di bu'thki mom'bor miim pem 'peni aha/ mo. Yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: A/mom'bor miin kamu/ bunya/ dina /e ki 'tash 'twa/ mo gom aha/ mowa? ³⁷ Is/hak ki thoka Iisu gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ karkina a'di mmota tapam pini mo, dhali aris ikam piti aha/ cikina uni ki a'di mmota cinkina/ mo mmomii a'di i me'd mo dhali pos dhala mura'th kun sinu mo aha/ cikina uni ki a'di mo mmocil mo. Kata beseene/ imiga/ mii gom /e ya/m pem mo? ³⁸ Iisu

ki o com gwo mo ki: A/e taki jasi mom'bor mii 'deŋ gana/ kan niina? ababam pem mo. 'Bori aha/ mii mo ma, isi aha/ gara/ si'dayi, ayy ababam pem mo. Dhala Iisu ceki 'twam piti mo dhali ko mo be. ³⁹ Dhali yan'ko'd Is/hak jin ta'da babam piti thoŋki a'di gwo mo ki:

Hili mo mo ma, /e mini si'd mo 'peni mony'cesh jin minu si to mo haali/ a'di ita mom pini jin mina /e ca'bi cine/ mo, dhali /e si'da/ mini si'd mo 'peni jape/ gi momis e mo jin ka'dama/ ka'dam mo.

⁴⁰ Shemen gandala turgam pini mo tani a'di imina /e ndi ki e mo be.

Dhali /e mini miiya kan to mo, hili ki /e mini kwa/ is pini bwa mo tani /e kwa/ ki dhan'ka'b tom'bam piti bwa mo 'peni 'bam pini mo be.

⁴¹ Shwane/ Iisu shi/ki'da Yakuubi e mo gom mom'bor mii jin 'borkina com a'di mii mo, dhala Iisu oki gwo e is piti mo ki: Atee jin minu kowa ko goma babam pem a'di 'dishkina 'twa/ mo. Aha/ mina 'kosha kam pem ka Yakuub jwa mo ŋ'ko'd mo. ⁴² Hili gwo gi Iisu a'di torkunuwa Ripka mo a'di jin ta'da bwanyara/ ma yim mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim hashki gwo mo mmoyuka Yakuub jin ta ari ya/ ma yim jin gwa'da'd mo, dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, akam pini ka Iisu a'di malaski is piti mo dhali thoson is mo mmo'kosh /e jwa mo. ⁴³ Dhali 'peni shwanesan mo, ya/m pem hayi gwo gi 'twam pem e mo, dhali cuyi mis dhali gusi pa mo a Laabaan mo a'di jin ta'da kam pem mo e Pan Haraan mo. ⁴⁴ Dhali ca'bi /e e mun mo nyaŋki a'di ki ari mo mo ntaga nyor

ma kan yan jin 'batha'ba'th mina she/ i'thup mo.
 45 Ntaga nyor ma kan yan mina she/ i'thup mo
 dhali a'di midi this to gwan e mo kun miikina /e
 mo. Yan'ko'd aha/ mina hash gwo mo dhali susi /
 e ka nyan'ko'd 'peni mun mo. Goma tinta imiga/
 this um isu/ e mo mmontal 'de/ ka cim 'de/ kan mo.

46 Yan'ko'd aRipka ki owa Is/hak gwo mo ki:
 Aha/ 'baka/ mondiki/em pem e mo haali/ aris up
 gi 'Kwani gi Pan Hiththa mo. Wakka Yakuub midi
 mash jan 'de/ 'peni up gi Pan Hiththa me'd uni
 up gwansan kun 'kon e bampa/ yansan mo, dhali
 shim miim 'boro'da ta midi di gom mondiki/em
 pem mo?

28

1 Dhali yan'ko'd Is/hak yukki'da Yakuub mo
 dhali 'bor a'di mii mo dhali kan a'di gwo mo ki: /E
 mini dhalku/ ki mii masha 'boma kamu/ 'de/ 'peni
 'Kwani gi Pan Kanaan mo. 2 Cuyi mis mo dhali
 yayi mo e Pam Paddaan/araam e gu'b ma Batu/
 iil jin ta'da baba gi kwan mo dhali butha 'bom
 'peni mun mo jan 'de/ 'peni i'bwa/ ma Laabaan
 jin ta'da kam gi kwan mo. 3 Arumgimis jin Eka/
 Ek mo 'borki /e mii mo dhali kar /e mmodho'th
 mo dhali mar /e amar is mo ki /e mini ta dhana
 buhany 'kwani mo be. 4 Dhalki a'di ci mom'bor
 mii ma Ibrahiim ki /e mo dhali emen pini si'da/ mo
 ki /e mini bu'th bampa/ gwan kun takina /e aca/
 apo/ mo a'di jin cikin ma Arumgimis a/Ibrahiim
 mo. 5 Wakan Is/hak hashki'da Yakuub 'peni a'di
 mo dhali a'di yaki'd mo e Pam Paddaan/araam mo
 eya Laabaan jin ta ya/ ma Batu/iil mo jin ta Wathi/

Araam a'di jin ta'da kam ma Ripka mo a'di jin ta KoYakuub dhala Iisu mo.

⁶ Dhala Iisu me'd jin mishkina a'di ka Is/hak 'borki'da Yakuub mii mo dhali karki a'di 'pen mo e Pam Paddaan/araam mo mmobutha 'bom 'peni mun mo tani dhali ki a'di 'borki a'di mii mo dhali kan a'di gwo mo ki: /E mini dhalku/ ki mash jan 'de/ 'peni up 'Kwani Kanaan mo, ⁷ dhali ka Yakuub haki gwo gi com e mo dhali kum mo dhali ya mo e Pam Paddaan/araam mo. ⁸ Wakan Iisu parki mo e mo ki up gi 'Kwani gi Pan Kanaan 'koki 'bora Is/hak bwa mo a'di jin ta com mo. ⁹ Iisu a'di yaki'd mo eya Isma/iil mo dhali butha 'bom mo mmomar upa tiya kun takina a'di is mo a'di jin ta'da Mahlah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil mo jin ta ya/ ma Ibrahiim mo a'di jin ta 'bwaham ma Nabayuut mo be.

¹⁰ Yakuub dhalki Pam Birsaba 'pen mo dhali yaki'd mo 'kupki bway Pan Haraan mo. ¹¹ Dhali a'di pu'dki'd mo e monkamu/ mo dhali a'di ca'bki'd e mun mon'thiny mo haala tente/ yulki'd mo. A'di ki bu'th wosha kamu/ mo e mo yan mo mmokar 'kup piti mo dhali a'di ki ishi mo yan mo be. ¹² Dhali a'di shu'bki jan mo ki to di'd jin karkunu mo 'peni mony'cesh mo jin senu sho'k mo dhali 'kupan piti jithirki momis mo dhali hili mo mo ma, iman'doyu gwo ma Arumgimis seki momisi a'di mo dhali thulkin ki a'di mo. ¹³ Dhali hili mo mo ma, Tapa doshki'di 'kupi a'di mo dhali o gwo mo ki: Aha/ tana Tapa Arumgimis ma Ibrahiim jin ta'da babam pini mo dhali Arumgimis ma Is/hak mo. Mony'cesh yan jin isha /e apo/ mo tani aha/ mina ci a'di ki /e mo dhali emen pini mo be. ¹⁴ Dhali emen pini uni mina e waki bu'da 'cesh

mo dhali /e mini hakas mo ka bor mo ntaga bora lunḡu'b mo dhali 'kupki mom'pesho'k mo dhali 'kupka 'bana bim poros mo dhali 'kupka 'bana biny cam mo, dhali ki /e mo dhali emen pini mo tani arisa waḡ gi 'kwaniny'cesh mini 'bor is buni mii mo be. ¹⁵ Hili mo mo ma, aha/ mina di nyakki /e mo dhali kar /e mo eya ris mo gunn kun mina /e iya mo dhali susi /e ka nyan'ko'd e bampa/ yansan mo. Haali/ aha/ yisa mina dhal /e 'pen yisa ntagi aha/ mina thim gwom pem jin okika/ /e mo be. ¹⁶ Yan'ko'd aYakuub merki e mo 'peni mo/ish em piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ Tapa a'di idiki'd e mo yan mo dhali aha/ molkina a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di ko/ki is mo dhali o gwo mo ki: Mo yan ta mo jin kogu mo. Mo yan a'di ita isi gu'b ma Arumgimis gana/ mo 'tese/ be dhali yansan a'di ita 'twanḡkala goḡ gi bway momis mo be.

¹⁸ Wakan aYakuub cuki mis mo mon'thamo/ ka 'tum mo dhali bu'th wosh jin isha a'di 'ba/ mo dhali thum a'di ki mis mo mmota tinḡkiliḡ mo dhali wol a'di ayini 'kup mo. ¹⁹ A'di yukki mo caan gway mo ka Beet/iil mo, hili gway gi 'penḡkuman bampa/ yan mo tani a'di yuku itwa/a/ ka Luus mo be. ²⁰ Yan'ko'd aYakuub thulki gwo me'da apo/ mo mmo/o ki: Wakki/ Arumgimis midi di e aha/ mo dhali kar aha/ e bway pem yan jin yaka/ iya mo dhali ciyaa/ tonte/ mmoshwa mo dhali burriḡnye/ mmohithi is mo, ²¹ wakan ki aha/ mina doḡku/ bway pa e gu'b ma babam pem ki monḡku'th is mo tani yan'ko'd Tapa a'di imidi ta Arumgimis pem mo be. ²² Dhali wosh yan jin thumkika/ ki mis me'da tinḡkiliḡ mo tani a'di imidi ta gu'b ma Arumgimis mo dhali aris to 'baar mo kun mina /

e ɕi aha/ mo tani aha/ mina bu'th jan 'de/ mo 'pena 'kume'd mo gom /e mo be.

29

¹ Dhala Yakuub yaki'd mo e bway piti mo ntagi a'di pu'dki'd mo e 'kwani gi bampa/ gi mom'pesho'k mo be. ² Ki a'di hilki mo mo tani a'di parki jis yi'de/ e mo e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, adhana ma'diny ka'bal ikwara kun ishkini shemen piti mo haali/ 'peni jis yi'de/ caan mo tani ama'diny ka'bal wolkunu yi'de/ mo. Dhali wosh gi 'twaŋkal jis yi'de/ yan mo tani a'di caaca mo be. ³ Dhali ka ma'diny ka'bal tulkunu isi montal 'de/ imattaan mo tani imanhil ka'bal ki 'daŋkal wosh 'peni 'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali wolki ka'bal yi'de/ mo dhali karki wosh ka nyan'ko'd mo e mom piti mo e 'twaŋkal jis yi'de/ mo.

⁴ Yakuub ki o uni gwo mo ki: Ikam pema um iiyin 'peni mana mo? Uni ki thoƙ a'di gwo mo ki: 'Peni Pan Haraan mo be. ⁵ A'di ki o uni gwo mo ki: A/um mishina Laabaan jin ta ya/ ma Nahur mowa? Uni ki thoƙ a'di gwo mo ki: Aman mishkina a'di mo be. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: A/dhali a'di 'bora is mo 'te/ tana? Uni thoƙki a'di gwo mo ki: A'di 'bora is mo, dhali hili mo mo ma, aRahiil jin ta 'bwa/ pu'dki'd mo nyakki ka'bal mo be. ⁷ A'di ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, atente/ caaca kagahara mo, a'di diki ta atente/ jin minu tul to/e isi montal 'de/ mo, woli ka'bal yi'de/ mo ma dhali iiku/ mo mmoçi uni ashon dhii/i'd mo. ⁸ Hili uni thoƙki a'di gwo mo ki: Aman mola mii ntaga ma'diny ka'bal minu tul isi 'baar mo imontal 'de/ mo dhali wosh si'da/ minu 'daŋkalu/ mo 'peni

'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali yan'ko'd aman ki wol ka'bal yi'de/ mo be.

⁹ Ki a'di mal ma tor mmotor ki uni mo tani Rahiil pu'dki'd mo nyaŋki ka'bal gi com haala yim a'di ita'da manhil uni mo be. ¹⁰ Dhali ka Yakuub parki'da Rahiil e mo a'di jin ta 'bwa/ ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo dhali ka'bal ma Laabaan jin ta'da kam gi kum mo tani Yakuub seki mis mo dhali 'daŋkal wosh mo 'peni 'twaŋkal jis yi'de/ mo dhali wolka ma'diny ka'bal ma Laabaan yi'de/ mo a'di jin ta'da kam gi kum mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd a'di piki'da Rahiil 'twa/ mo dhali 'ther dhan ko kagahara mo be. ¹² Dhala Yakuub tor ki'da Rahiil gwo mo ki a'di ta'da bas gi com mo dhali a'di si'da/ ta ya/ ma Ripka mo, dhali ayim guski'd mo dhali tor com gwo mo be.

¹³ Ka Laabaan cikki gwom 'borga/ goma Yakuub jin ta ya/ gi 'bwaham mo tani a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali susi a'di bway gu'b piti mo. AYakuub tor ki'da Laabaan aris to gwansani 'baar mo be. ¹⁴ Dhali aLaabaan ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ /e tana simam pem mo dhali bungwar is pem mo. Dhali a'di ca'bki'd nyaŋki a'di ka appe i'de/ mo.

¹⁵ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Haali/ /e tana bas pem mo tani a'di 'boro'da jin mina /e imii aha/ atu'c ki me'd mowa? Toraa/ gwo mo gom tom pini jin mina /e gam ki ji gi mina /e ta mo tani midi ta atinta mo? ¹⁶ Dhala Laabaan a'di ita gi i'bwa/i su/ mo: gway gi 'bwa/ jin ca'd mo tani a'di iyuku ka Le/ah mo dhali gway gi 'bwa/ jin gwa'da'd mo tani a'di iyuku ka Rahiil mo be.

17 E ma Le/ah mol mo hil ki 'bore/ mo haali/ em piti 'cwarā'cwar mo, hila Rahiil a'di ta jaroŋ gana/ mo dhali enu kagahara mo be. 18 Yakuub enki'da Rahiil mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina mii /e aṭu'c ki yili pesu/ mo gom 'bwa/m pini jin ta'da Rahiil jin gwa'da'd mo be. 19 Laabaan ki o gwo mo ki: A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mo mmociki /e a'di mo, ma mo diki ci a'di 'kwanin tiya mo, ca'bi /e nyaḳki aha/ mo. 20 Wakana Yakuub miiki'da ṭu'c ki yili pesu/ goma Rahiil mo dhali uni wana mo i e ka cim midi diki ta rash rash gom mo/ en jin enkina a'di ayim mo be.

21 Yan'ko'da Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Ciyaa/ a'bom pem mo ki aha/ mina ya ayim mo haali/ mom pem 'baarki'd mo be. 22 Wakan aLaabaan tulki'da aris 'kwani gi mo caan isi montal 'de/ mo dhali shwa to jin yukuwa yuk ka tul 'kup mo. 23 Hili mom'pimpili/ mo tani a'di ki bu'th 'bwa/ ka Le/ah dhali suski a'di aYakuub mo dhali a'di yaki'da yim mo be. 24 (Laabaan ciki nyarany cinḳinam piti jin ta'da Silpah e 'bwa/m piti ka Le/ah mo mmota cinḳina/ nyara/ ma yim mo.) 25 Dhali e mon'thamo/ mo tani hili mo mo ma, aLe/ ah ayim ta a'di jin cikunu a'di mo dhala Yakuub ki owa Laabaan gwo mo ki: Dika/ ki miiki /e aṭu'c goma Rahiil mo 'taa? Atinta he'kkina /e aha/ e wakan mo. 26 Laabaan ki thok a'di gwo mo ki: A'di yisa miinu wakana e bampam bam mo mmoci jin gwa'da'd nṭwa/a/ mmodhal a'di ma bwanyara/ i'ko'd mo. 27 Thimi adhas nyaḳki jan 'de/ yan mo dhali aman mina ci /e jaŋ kamu/ si'da/ mo e mii jin mina /e dok/ e dok sho'k mmomii aha/ to ki yili pesuŋ kamu/ mo be. 28 Yakuub miiki'd kan

mo dhali a'di 'baarki'da dhas 'de/ mo. Yan'ko'da Laabaan ciki a'di 'bwa/ ka Rahiil mo mmota ash mo be. ²⁹ (Laabaan ciki cɪŋkina/ nyaram piti ka Bilhah ki 'bwa/ ka Rahiil mo mmota cɪŋkina/ nyara/ ma yim mo.) ³⁰ Wakan aYakuub yaki'd mo eya Rahiil mo si'da/ dhali a'di enki'da Rahiil mmobola Le/ah e mo, dhali a'di miiki'da Laabaan aɽu'c mo gom yili pesun kamu/ mo be.

³¹ Ki Tapa parki mo e ka Le/ah shi/kunu i e mo tani a'di ka'dki'da yim bwama dho'th piti 'twa/ mo, hila Rahiil a'di ta'da burum mo be. ³² Dhali aLe/ah a'di bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhala yim ki yuk a'di gway ka Ra/ubiin mo haala yim oki gwo mo ki: Haali/ Tapa hilki'd apo/ to kun wo'cki aha/ is she/ mo, shwane/ akathim pem midi en aha/ ka jin gana/ mo be. ³³ Ayim a'di bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Haali/ Tapa a'di icikki gwo mo ki aha/ shi/kunu i e mo, a'di si'da/ icikina a'di aha/ ya/m pem yan mo dhala yim yukki a'di gway ka Shim/uun mo. ³⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Shwanesan mo akathim pem midi gam is piti me'd ki aha/ mo haali/ aha/ dho'thkina a'di ucɪŋgwaɽhi kwara mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukunu a'di gway ka Lawi mo. ³⁵ Dhali ayim bwaaki'd dok/e mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Aha/ mina man Tapa mo ganne/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukunu a'di gway piti ka Yahuuda mo, dhali yan'ko'da yim dakki'da dho'th mo be.

30

¹ Ka Rahiil parki e mo ka yim diki dho'thka Yakuub uci mo tani ayim taki dhapan apo/ 'bwa-

ham mo dhali ayim owa Yakuub gwo mo ki: Ciyaa/ uci mo ma walla aha/ mina wu mo 'te/ ba/. ² Anyor ma Yakuub a'di 'thakunu apowa Rahiil ki 'bi'th mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Aha/ dina e embul ma Arumgimis mo a'di jin 'tashki bwama dho'th pini 'twa/ mo mmokal mamana dho'th mowa? ³ Yan'ko'da yim ki o gwo mo ki: Bilhah jin ta nyarany cinjinam pem di'd imahan mo. /E mini ya ayim mo ka yim midi ta gi uci e 'kupa'dupun pem mo dhali aha/ mina ta gi uci ka yim si'da/ moyi. ⁴ Wakan ayim ciki a'di aBilhah jin ta nyara/ cinjinam piti mo mmota ash mo dhali aYakuub a'di yaki'da yim mo. ⁵ Dhala Bilhah a'di bwaaki'd mo dhali dho'thka Yakuub ya/ mo. ⁶ Dhali yan'ko'd Rahiil ki o gwo mo ki: Arumgimis dwallki aha/ gwo mo dhali a'di si'da/ cikki aha/ 'twa/ mo dhali ciki aha/ ya/m mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki yuk a'di gway mo ka Daan mo. ⁷ Nyara/ cinjina/ ma Rahiil a'di bwaaki'd dok/e mo dhali dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon ma po/ isu/ mo. ⁸ Dhali yan'ko'd Rahiil oki gwo mo ki: Ki mon'thir jin ca'bki dem dem mo tani a'di i'thirkika/ 'bwah pem mo dhali pi gwo jipi/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani ayim ki yuk a'di gway mo ka Naptaali mo.

⁹ Ka Le/ah parki mo e mo ki a'di dakki'da dho'th mo tani ayim ki bu'th cinjina/ nyaram piti jin ta'da Silpah mo mmociki a'di ka Yakuub mo mmota ash mo be. ¹⁰ Yan'ko'd cinjina/ nyara/ ma Le/ah a'di dho'thki'da Yakuub ya/ mo be. ¹¹ Dhala Le/ah ki o gwo mo ki: Mo i e ki 'bor mo, wakan ayim ki yuk a'di gway mo ka Jaad mo. ¹² Cinjina/ nyara/ ma Le/ah a'di jin ta'da Silpah mo dho'thki'da Yakuub ya/

jin 'kon ma po/i su/ mo. ¹³ Dhala Le/ah ki o gwo mo ki: Aha/ be i' bora bwa mo, haali/ aris upi 'baar mo mini yuk aha/ gway ki ji gi 'bora bwa mo, wakan ayim yukki a'di gway mo ka Ashiir mo.

¹⁴ Ka tee jin 'cithkunu pos bunycan mo tani aRa/ ubiin a'di yaki'd mo dhali gam mamana kamu/ e bunto mo (a'di jin yuku ki 'twa/ ma Arab ka luppaah mo). Dhali a'di ki kalki uni kum ka Le/ah mo. Dhali yan'ko'da Rahiil o gwo mo ki: Ciyaa/ mo ma, aha/ 'thona /e maman cwa ma luppaah jin kalkina ya/m pini mo. ¹⁵ Hila yim ki thoka yim gwo mo ki: A/a'di ta ari mii jin gwa'dagwa'd mo mmobutha kahim pem mo 'peni aha/ mo 'taa? Dhali /e ki dok/e o gwo mo ki /e mini kal maman cwa ma luppaah jin kalkina ya/m pem 'te/ si'dawa? Rahiil ki thoka yim gwo mo ki: Ba a'di be midi ya ishi /e mon'thiny shwane/ mo gom maman cwa ma luppaah jin kalina ya/m pini mo 'te/ be. ¹⁶ Ka Yakuub pu'dki'd mo 'peni bunto mom'pimpili/ mo tani aLe/ah yaki'd ka pije/ mo mmogam a'di 'kup mo, dhali o a'di gwo mo ki: /E mini mii yayu/ aha/ shwane/ mo haali/ aha/ yolkina /e mo ki maman cwa ma luppaah jin ta jim ma ya/ m pem mo. Wakan a'di ishki'd nyakka yim mon'thiny caan mo. ¹⁷ Dhali Arumgimis cikki gwo ma Le/ah mo dhala yim bwaaki'd mo dhali dho'thka Yakuub ya/ jin 'kon ma po/ imudhe'd mo be. ¹⁸ Le/ah ki o gwo mo ki: Arumgimis ciki aha/ tom pem jin karka/ ka bara tu'c mo haali/ aha/ cikina cinkina/ nyaram pem ka kahim pem mo. Wakana yim ki yuk a'di gway ka Yassaakar mo. ¹⁹ Dhali aLe/ah a'di bwaaki'd mo dok/e dhala yim dho'thki'da Yakuub

ya/jin 'kon ma po/ipe'de/mo be. ²⁰ Dhali yan'ko'da Le/ah ki o gwo mo ki: Arumgimis a'di tashaa/ ki tom 'boro'd jin kamu/ akam mo. Shwane/ akathim pem midi tak aha/ mo haali/ aha/ dho'thkina a'di iya/ kun 'kon ma po/ipe'de/ mo. Wakan ayim ki yuk a'di gway mo ka Sabuluun mo be. ²¹ Yan'ko'da yim dho'thki 'bwa/ mo dhali yuka yim gway mo ka Diinah mo. ²² Dhali yan'ko'da Arumgimis si'da/ kaki'da Rahiil e mo dhali Arumgimis cikki'da yim gwo mo dhali ka'dka yim bwa ma dho'th piti 'twa/. ²³ Ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali o gwo mo ki: Arumgimis kalki mowak pem sho'k ka piye/ mo. ²⁴ Dhala yim ki yuk a'di gway ka Yuusup mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Arumgimis maraa/ ya/a kamu/ is mo.

²⁵ Ka Rahiil dho'thki'da Yuusup mo tani aYakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Karki aha/ 'pen mo ki aha/ mina ya mo e gu'b pem mo dhali e bampam pem mo. ²⁶ Ciyaa/ up pem mo dhali ucim pem mo uni kun miikika/ /e atu'c mo dhali dhalkaa/ bway ayana mo haali/ /e mishkina tu'c kun miikika/ /e mo be. ²⁷ Hila Laabaan o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini dhalaa/ bway mmo/o gwo gi wakan mo si'da/ tani aha/ da/arkina gwo mo ki to jin mishu ki jamas mii mo tani Tapa a'di 'borki aha/ mii gom /e mo be. ²⁸ Yeri to gway mo, uni kun gamu ki ji gi miinu to mo dhali aha/ mina ciki /e uni mo be. ²⁹ AYakuub ki o a'di gwo mo ki: /E ki is pini mishi to kun miikika/ /e atu'c mo dhali aris to/ em pini 'ko /e ki 'kom pa mo gom mo jin hilka/ uni ki 'bore/ mo be. ³⁰ Haali/ /e tan jasi ushi'ceenne/ kagush mo ntwa/a/ ki aha/ dina ki pu'du/ mo dhali

shwane/ uni markunu is ka enthus mo dhali Tapa 'borki /e mii eya ris mo gunn kun tu'kka/ mo. Hili dhali aha/ kakasja si'da/ miga/ mii thoson to gom ku gi gu'b pem mo? ³¹ A'di ki o gwo mo ki: Atinta a'di imiga/ ci /e mo? AYakuub o gwo mo ki: /E mini ci aha/ tonj kamu/ yisa. Wakki/ /e mini mii to yan gom aha/ mo aha/ mina dok/e ci ama'diny ka'bal pini ashon dhii/i'd mo dhali ta amandhu uni mo. ³² Dhalki aha/ yana e bwaman ma arisa ma'diny ka'bal pini ki tur mo shwane/ mmokwa/ 'peni arisa unycur dhali adhudhunyanj ka'bal dhali ka'bal 'thi/ ka ris mo dhali 'peni arisa dhudhunya/ min 'thi/ mo dhali arisa unycur mi mo, dhali uni gi wakan mo tani uni be ita tom pem jin gamka/ ki ji gi miinu to mo be. ³³ Dhali gom gwom pem ji wakan mo jin oka/ ki o ma tete/ mo tani /e mini thok gwo gom aha/ yilanj kamu/ i'ko'd mo ki /e mini pu'du/ mo, dhali para ris tom pem jin miga/ gam ki ji gi miinu to inyakki /e mo. Aris uni kun tana unycur dhali gun tana dhudhunya/ mi dhali ka'bal 'thi/ wakki/ gamu mo tani uni minu deŋ e oki kuki kwalu mo be. ³⁴ Laabaan ki o gwo mo ki: 'Boro'd be, dhalki a'di gi wakan mo me'd jin ona /e mo be. ³⁵ Hili 'peni acim caan mo tani a'di kwa/ki'da aris gwathi mi bwa mo uni kun tana 'beres is mo dhala dhudhunya/ mo dhali aris kuman mi kun tana unycur mo dhali kan iya/ gwo mo mmoji uni mo be. ³⁶ Dhali a'di hashki uni mmo/ii mo si'dasi'd ka cim kwara mo 'peni bwaman a'di ki is piti mo dhala Yakuub mo. Dhala Yakuub dhuki kun tiya mo uni kun tana ma'diny ka'bal ma Laabaan mo be.

³⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub kwa/ki'da biny cwan

this jin 'ta'dama'ta'dam mo dhali 'ciḥ uni mo dhali thoson uni mo dhali 'ce cwa is mo mmoṭagi kush mo mmoṭor gulu'c cwaṅkush gwan eya tente/ mo. ³⁸ A'di dhuki cwaṅkush gwan jin 'cena a'di is mbwambor ma ma'diny ka'bal mo eya al yi'de/ mo jin wolkunu uni yi'de/ ka kur mo e mo jin pu'dkin ma ma'diny ka'bal mo mmopi yi'de/ mo. Dhali me'd jin merkina uni mo mmomash mo tani uni pu'dkin mmopi yi'de/ mo be. ³⁹ Dhali ama'diny ka'bal merkin mo dhali mash mo mbwambor cwa gwan jin 'cena a'di is mo dhali wakan ama'diny dho'thki ushan kun 'beresa is ki 'beres mo dhali tana unycur mo dhali kun tana dhudhunya/ mo. ⁴⁰ Dhala Yakuub kwa/ki ka'bal bwa mo dhali kar jis/em piti 'kupki ka'bal kun 'beresa is ki 'beres mo dhali dhalki ka'bal 'thi/ e bwamana ma'diny ka'bal ma Laabaan mo dhali a'di ki dhu kum piti kun ura a'di ki she/ mo dhali diki gam uni me'd ka ma'diny kuma Laabaan mo be. ⁴¹ E bwaman ka'bal kun 'bitha is ki 'bi'th mo mmodho'th mo tani a'Yakuub ki gu cwa mo dhali dhu uni eya al yi'de/ mo mbwambori jis/e ma ma'diny ka'bal mo ki uni mini mer mo dhali mash mo e bwaman cwa su/ gwan mo. ⁴² Hili e ka'bal kun 'ka'da is ki 'ka'd mo tani a'di diki dhu cwa gwan imun mo wakan uni gwan kun ta ka'bal kun 'ka'da is mo tani uni kuma Laabaan mo dhali kun 'bitha is ki 'bi'th gwan mo tani uni ta kuma Yakuub mo be. ⁴³ Ki mii wakan mo tani wathi/ ta pa mo ijasa/? dhali a'di taki'd ka ma'diny ka'bal jin caaca mo dhali up piti si'da/ takin gi up ciṅkina/ ka ris mo kun mii uni to ime'd mo dhali 'kwaniṅ gwaḥ tana ris kun ta ciṅkinam piti mo kun mii a'di to ime'd mo dhali aris kalman

mo dhali aris thuluny mo be.

31

¹ Dhala Yakuub cikki gwo jin 'kokina iya/ ma Laabaan mmo/o mo ki: AYakuub a'di bu'thki'da ris to 'baar mo kun ta kuma babam bana mo, dhali 'peni kuma babam bana mo tani a'di igamkina a'di mii adu is mmota pa ki pa kagahara mo be.

² Dhala Yakuub si'da/ mishki mo mo ka Laabaan diki hil a'di i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin ṭwa/a/ mo.

³ Dhali yan'ko'd Tapa ki owa Yakuub gwo mo ki: Doḱi /e eya 'cesh gi ibabam pini ka nyan'ko'd mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina di e /e mo.

⁴ Gom gwo gi wakan mo tani aYakuub hashki gwo eya Rahiil dhala Le/ah e mombwaasho jin 'kona ma'diny ka'bal piti mo.

⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ misha ka babam bum diki hil aha/ i e ki 'bore/ ki hila 'the mo me'd jin ṭwa/a/ mo. Hili Arumgimis ma babam pem a'di nyakki di ki aha/ mo.

⁶ Um mishkin ki aha/ miikina ababam bum atu'c ki mom'bi'th pemi 'baar mo.

⁷ Dhali hili ababam bum a'di di'd mmohe'k aha/ e mo dhali aḱ tom pem e mo jin gamka/ ki ji gi miiga/ to mo me'di 'kume'd mo. Hili Arumgimis diki dhal a'di bway mo mmo'kosh aha/ mo.

⁸ A'di oki gwo mo ki: Waḱki/ min dhudhunya/ mini dho'th mo tani uni a'di imini ta kum pini mo kun mina /e igam ki ji gi miina /e to mo, dhali arisa ma'diny uni ka jin gana/ uni idho'thkina dhudhunya/ mi mo. Dhali yan'ko'd doḱ/e a'di ki o gwo mo ki: Waḱki/ mi kun 'beresa is ki 'beres mini 'ko mo tani uni a'di imini ta kum pini kun mina /e igam mo ki ji gi miina /e to mo, dhali arisa ma'diny

uni ka jin gana/ uni idho'thkina 'beres is mi mo. ⁹ Gom gwo gi wakan mo tani a'di ibu'thkin ma Arumgimis to/e ma babam bum mo dhali ci uni ki aha/ mo. ¹⁰ Dhali yil kun bwan ma ma'diny ka'bal dhali mi mo tani aha/ 'de'kkina em pem 'kupki mo momis mo dhali mish to ki jan mo ka ris gwasi mi ji kun pekina jappa/ apo/ ma'diny ka'bal mo tani uni tana dhudhunya/ mo dhali uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni itana diñdiñ mo. ¹¹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo gi Tapa o aha/ gwo ki jan mo ki: Yakuub, dhali aha/ ki thoḳ a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ¹² Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki em pini 'kupki mo momis mo dhali pari mo e mo, aris mi kun pena jappa/ apo/ ama'diny ka'bal mo tani uni 'beresa is ki 'beres mo dhali uni tana dhudhunya/ mo dhali uni tana diñdiñ mo haali/ aha/ mishkina ris to kun miikin ma Laabaan apo/ /e mo. ¹³ Aha/ tana Arumgimis ma Beet/iil e mo jin wolkina /e ayini 'kuwosh jin karkina /e ka tiñkiliñ mo dhali /e ki thul gwo me'da po/ gom aha/ mo. Cuyi mis shwane/ mo 'peni bampa/ yan mo dhali doḳi /e ka nyan'ko'd e bampam pini jin dhothu / e mo. ¹⁴ Yan'ko'da Rahiil dhala Le/ah thoḳki a'di gwo mo ki: A/toñ kamu/ di'd jin 'tuntulkuṅu bwa ime'd mo walla mala kamu/ dhalkunu aman e gu'b ma babam bam mowa? ¹⁵ Aman shwane/ dina a'di ki yuk ki bunycan pañ 'kwanin tiya mowa? Haali/ a'di yolki aman mo dhali a'di 'baarki'da guurush jin cikunu a'di gom aman mo. ¹⁶ Aris mal kun bu'thkin ma Arumgimis mo 'pena babam bam mo tani uni ta kum bam mo dhali kuki uḳim bam mo. Hili shwane/ aris gwo gunn kun min ma Arumgimis i o /e mo tani miyi uni mo ma.

17 Wakan aYakuub cuki mis mo dhali dhu iya/ dhali i/ash e kalman mo. 18 Dhali a'di dilki'da ris to/em piti sho'k mo, aris mal piti kun gamkina a'di adu is ki mii jin miikina a'di to mo, to/em piti kun tulkina a'di is mo e Pam Paddaan/araam mo mmo/ ii mo e bampa/ gi Panj Kanaan eya babam piti ka Is/ hak mo be. 19 Dhali ka cim caan mo tani aLaabaan a'di yaki'd mo mmo'ciḥ ka'bal piti amur mo dhala Rahiil a'di kwalki tompinycon gi gu'b gi com mo. 20 Dhala Yakuub shakalki'd mo ki e ka wu mo i'ko'da Laabaan jin ta wathi/ Araam mo mmodiki tor a'di gwo ki a'di murki'di gus mo be. 21 A'di guski'd mo nyakki aris to kun tana a'di mo dhali cu mis mo mmo'ciḥ Yi'denj Kumma/ Elpuraat mo dhali a'di cu'thki jis/em piti 'kupki bampa/ gi panj 'kuwosh e Pany Jil/aad mo.

22 Dhali yan'ko'd gwo torkunuwa Laabaan 'ko'da cim kwara mo ka Yakuub guski'd mo be. 23 A'di bu'thki 'kwani ma bas piti nyakki a'di mo dhali ur a'di isho'k ka cim pesu/ mo dhali bath a'di isho'k ki ya'th ya'th mo e bampa/ gi Pany Jil/aad mo be. 24 Hili Arungimis pu'dki'da Laabaan mo a'di jin ta wathi/ Araam ki jan mo mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: 'Cunycuri is pini ki 'bore/ mo ki /e mini diki o gwon tal 'denj kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo walla ki gwo shiyi'd mo.

25 Dhali aLaabaan gamki'da Yakuub mo. Dhala Yakuub a'di thumki gu'b burrinyem piti e bampa/ gi panj 'kuwosh mo dhali aLaabaan nyakki 'kwani ma bas piti mo tani uni ishkina yuuka/ mo e panj 'kuwosh gi Pany Jil/aad mo be. 26 Dhali aLaabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Atinta si'da/ imiikina /e mo mmokwal aha/ to mo kan mo dhali bor

i'bwa/m pem mo me'd 'kwani kun bu'thkunu ki shemen gandala turga/ e mo wakan gomata mo? ²⁷ Gomata iguskina /e ka kwal is mo dhali kwal aha/ to mo dhali ilu/ diki tor aha/ gwo mo, wakan ki aha/ mina 'taki karki /e 'pen ki bwan 'kunyu'd mo dhali ki gway jin yuku mo ka danluuka kun doru ki me'd mo dhali ka dhen dhenye/ kun 'kon ma shu/ i pesu/ mo? ²⁸ Dhali atinta dina /e ki dhalaa/ bway mo mmopi iya/m pem dhali i'bwa/m pem 'twa/ mo dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ ki 'bore/ ibway mo. Shwane/ /e mii miimpus mo. ²⁹ A'di ta mom'bi'th pem mo mmo'kosh /e jwa mo shwanetan, hili Arungimis ma babam pini a'di tor ki aha/ gwo ki jan ka en'thiny mo mmo/o gwo mo ki: 'Cunycuri is pini ki 'bore/ mo ki /e mini diki o gwon tal 'den kamu/ ka Yakuub mo walla ki gwom 'boro'd mo walla ki gwo shiyi'd mo. ³⁰ Shwane/ /e yakin mo haali/ /e 'kosha dhan tem pa kagahara gom gu'b gi cim mo, hili atinta si'da/ ikwalkina /e tompinycon pem mo? ³¹ AYakuub thokki'da Laabaan gwo mo ki: Haali/ aha/ ko/kina is mo haali/ aha/ kulumkina gwo ibwa mo oki /e mini bu'th i'bwa/ yin ki 'bi'th 'peni aha/ mo be. ³² E a'din 'de/ yin jin mina /e gam tompinycon pini nycine/ mo tani midi diki di ki e mo. E bun'kus 'kwani ma bas bana mo tani tori to e ki me'd mo uni kun ta kum pini kun bu'thka/ mo dhali kali uni mo. Dhala Yakuub yisa mishi gwo 'bana kamu/ mo ka Rahiil a'di ikwalki uni mo.

³³ Wakan aLaabaan ciki gu'b burrinye/ ma Yakuub mo dhali gu'b burrinye/ ma Le/ah mo dhali gu'b burrinye/ gi up cin'kina/ su/ gi i'bwah mo, hili a'di diki gam uni mo. Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo 'peni gu'b burrinye/ ma Le/ah mo dhali

cic jima Rahiil mo be. ³⁴ Dhali aRahiil a'di ka jin gana/ ikwalki tompinycon gi gu'b gi com mo dhali dhu uni apon kalman e bwam ma ras mo dhali ca'bi uni 'pena po/ mo. Laabaan a'di kulki'da ris gu'b burrinye/ 'baar mo dhali diki gam uni mo be. ³⁵ Dhali ayim ki o com gwo mo ki: Tapam pem midi mii dhalka nyor ki mii shwa mo haali/ aha/ mola cu ibwambori /e mo haali/ bway gi up mo tani a'di di'da po/ aha/ mo. Wakan a'di nɔpki'da nɔp ki bur bur mo hili a'di diki gam tompinycon gi gu'b piti mo.

³⁶ Dhali yan'ko'da Yakuub warki'd ki dhana nyor jin caaca mo dhali waka Laabaan mo. Yakuub oki'da Laabaan gwo mo ki: Tom pem jin thamka/ mane si'da/ ti dhali mane miinthus pem mo? jin urkina /e aha/ isho'k ki 'bar 'bar mo kan? ³⁷ Ba /e nɔpki bwam tom pem mo ki bur bur mo. Aris uni 'baar mo kun gamkina /e mo tani uni ta ku ki gu'b piniya? Dhu uni imahan mo ibwambori 'kwani ma bas pem mo dhali 'kwani ma bas pini mo ki uni mini 'cunycur to mo e bwaman ana su/ mo. ³⁸ Yil 'koni iss 'de/ kun nyakka/ ca'b ki / e mo. Aris gwasin ka'bal pini dhali kuman ka'bal uni thamka/ hil yisa dhali aha/ si'da/ dinaki 'ka jan tal 'deɲ kamu/ mo 'pena ma'diny ka'bal pini mo be. ³⁹ Uni kun dhera tonɔgwapi/ is ka gwapi/ mo tani uni 'koka/ kali /e mowa? Aha/ thiskina is 'ko'd e mo gom uni mo dhali e 'peni bwam me'd pem mo tani /e ki 'theɲ gwo mo gom uni mo wakki/ uni kwalu montee mo walla mon'thiny mo. ⁴⁰ Aha/ a'dan be montee jin 'ba'th ma tente/ mmoshilaa/ is mo dhali 'thama 'thupga/ mo mon'thiny mo dhali e ish em pem mo tani a'di guski'd mo 'peni em pem

mo be. ⁴¹ Yil 'koni issu/ jin nyaḱka di ki e e gu'b pini mo, dhali aha/ miikina /eya tu'c ki yili 'kume'd i'ce'dka doḱon mo gom i'bwa/m pini su/ gwan mo, dhali yili pe'de/ si'da/ goma ma'diny ka'bal pini mo dhali /e aḱki tom pem e me'di 'kume'd mo uni kun gamka/ ki ji gi miinu to mo. ⁴² Waḱki/ a'di midi 'taki diki ta Arumgimis ma babam pem mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali a'di jin ko/ kin ma Is/hak mo waḱki/ a'diḱ gana/ yan midi 'taki diki di ka 'ban pem mo tani /e ka jin gana/ mini 'taki hash aha/ mo me'd 'teḱ gana/ mo. Arumgimis mishki isa nyor pem jin wo'c aha/ she/ mo dhala tu'c gi me'd pem mo dhali kuḱur /e ka en'thiny mo.

⁴³ Dhali yan'ko'da Laabaan thoḱki'da Yakuub gwo mo ki: I'bwa/m gwan mo tani uni ita i'bwa/ m pem mo dhali uḱi gwan mo tani uni ita uḱim pem mo dhali ama'diny ka'bal gwan mo tani uni itana ma'diny pem mo dhali aris to kun parkina /e e mo tani uni ta kum pem mo be. Hili ata a'di imiga/ mii shwane/ mo gom i'bwa/m pem gwan mo walla gom uḱi gwansan kun dho'thkina uni mo? ⁴⁴ Yayo/ shwane/ mo dhali dhalki ana gama gwo me'd mo /e dhali aha/ mo, dhali dhalki a'di ta gwo jin minu mish tor e bwaman /e dhali aha/ mo. ⁴⁵ Wakana Yakuub bu'thki wosh mo dhali thum a'di ka tinḱilin mo be. ⁴⁶ Dhala Yakuub ki tor 'kwani ma bas piti gwo mo mmotuli wosh is mo. Dhali uni bu'thki wosh mo dhali su'k uni ka tul 'kup mo dhali uni shwaki to imatṭaan e mo ma tul 'kup wosh mo. ⁴⁷ Dhala Laabaan ki yuḱ mo caan gway ka YajarSahduuṭha mo, hila Yakuub yuḱki a'di gway ka Jal/iid mo. ⁴⁸ Dhala Laabaan ki o gwo mo ki: Wosh su'k yan mo tani a'di midi tor gwo e

bwaman /e dhali aha/ mo 'pena tee yan shwane/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di yukki mo yan gway ka Jal/iid mo be. ⁴⁹ Dhala tinjilin yan yukunu gway ka Mispah mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Tapa a'di ihilki'da hil e bwaman /e mo dhali aha/ mo ki ana mina mii pi mo ka rem'kup 'pena kamun kamu/ mo. ⁵⁰ Wakki/ /e mini tham i'bwa/ m pem to mii apo/ mo walla /e wari mini bu'th upa tiya mmopana'd i'bwa/m pem isa po/ mo tani, ba wathin kamu/ piyi'd mmonyak di ki ana mo mmomii mo, hili, kayi gwo e mo, Arumgimis a'di ita'da amantor gwo e bwaman /e dhali aha/ mo be.

⁵¹ Dhali yan'ko'da Laabaan ki owa Yakuub gwo mo ki: Pari wosh su'k gwan e mo dhala tinjilin piti mo a'di jin thumkika/ mo e bwaman /e mo dhali aha/ mo. ⁵² Wosh su'k yan a'di ita'da man/o gwo mo dhali atinjilin a'di ita'da man/o gwo mo ki aha/ mina diki pe 'kuwosh su'k yan mo e /e mo, dhali / e si'da/ mini diki pe 'kuwosh su'k yan e aha/ mo gom mo jin 'koshuwa 'kosh mo be. ⁵³ Arumgimis ma Ibrahiim dhali Arumgimis ma Nahur a'di jin ta'da Arumgimis ga babam buni mo dhalki a'di dwall gwo i bwaman ana mo. Wakana Yakuub thulki gwo me'da po/ mo ki monko/ is ma babam piti ka Is/hak mo. ⁵⁴ Dhala Yakuub a'di ciki to mo mmomiya basa 'cesh mo e 'kuwosh jin turatur mo dhali yuk 'kwani ma bas piti mo dhali shwa maankuthu'd mo, dhali ki uni shwaki maankuthu'd mo tani uni 'kokin e mun mmo'baar mon'thiny yan mo e 'kuwosh jin turatur mo be.

⁵⁵ Mon'thamo/ ka 'tum mo aLaabaan a'di cuki mis mo dhali pi idhancom 'twa/ mo dhali i'bwa/m piti mo dhali 'bor uni mii mo dhali yan'ko'd a'di ki

kwa/ is piti bwa 'peni uni mo dhali dok bway pa ka nyan'ko'd mo be.

32

¹ AYakuub a'di iyaki'd mo e bway piti mo dhali iman'doyu gwo gamki a'di 'kup mo. ² Dhali ka Yakuub mishi uni mo tani a'di oki gwo mo ki: Uni gwansan ita 'kwani ma mee ma Arumgimis mo. Wakan a'di yukki mo caan gway mo ka Mahanaayim mo.

³ Dhala Yakuub hashki'da ris 'kwani ma gum bway piti ntwa/a/ ki a'di mo eya Iisu jin ta'da kam piti mo e bampa/ ki Pa Si/iir mo jin ta bampa/ Aduum mo. ⁴ A'di ye'thki uni sho'k ki gwo mo mmo/o ki: Iiyi torki tapam pem ka Iisu gwo mo ki: Ciŋkinam pini ka Yakuub oki gwo gi wakan mo ki: Aha/ yakina yanyca/ mo e pa Laabaan mo dhali ca'b ntagi shwane/ mo. ⁵ Dhali aha/ tana ga risa morbip mo dhali aris thuluny mo dhali ama'diny ka'bal mo dhali aris ciŋkinaŋ 'kwaniŋ gwaḥ mo kun miina tu'c mo dhali aris ciŋkina/ nyara/ mo kun miina tu'c mo dhali aha/ hashkina gwo mo mmoṭor tapam pem gwo mo ki aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo.

⁶ Dhali aris 'kwani ma gum bway piti uni dokkin ka nyan'ko'da Yakuub mo mmo/o gwo mo ki: Aman pu'dkina eya kam pini ka Iisu mo dhali a'di di'd mmoyayu/ mo mmogam / e 'kup mo nyakki 'kwaniŋ gwaḥ kun 'koni iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ kun nyak iiyu/ ki a'di mo. ⁷ Dhali yan'ko'da Yakuub ko/ki is kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo dhali a'di kwa/ki 'kwani bwa mo kun 'kokin nyakki a'di mo dhali ama'diny ka'bal

mo dhala buhany bip mo dhali aris kalman mo mmo'ko ka ƙa/ isu/ mo. ⁸ A'di kulumki gwo ibwa mo wakki/ Iisu midi pu'du/ ka ƙa/ 'de/ mo dhali 'ce'da/ 'ce'd sho'k mo tani aƙaƙa kamu/ minu dhalku mo mmoye mo be.

⁹ Dhala Yakuub ki o gwo mo ki: Ayy Arungimis ma babam pem ka Ibrahiim mo dhali Arungimis ma babam pem ka Is/hak mo, ayy Tapa /e jin oki aha/ gwo mo ki: Doki ka nyan'ko'd e bampam pini mo dhali e 'kwani ma bas pini mo dhali aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo. ¹⁰ Aha/ dina ki ha me'd mo goma ris mo/en jin ƙelu sho'k mo dhali goma ris mii ma isin ganam pini mo uni kun ƙorkina /e cinƙinam pini mo haali/ ki cwa gi me'd pem 'te/ mo tani a'di i'ciƙka/ Yi'den Ƙumma/ Uurdun mo dhali shwane/ aha/ warkina ki wathi/ jin 'kon ma ƙa/i su/ mo be. ¹¹ 'Cuki aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo 'peni me'd ma kam pem mo isi 'peni me'd ma Iisu mo haali/ aha/ ƙo/kina a'di mo isi ciki/ a'di midi pu'du/ mo dhali 'kosh am 'baar mo jwa mo nyakki ita'da ki uci ilu/ mo. ¹² Hili /e oki gwo mo ki: Aha/ mina mii /e ki 'bore/ mo dhali dhu emen pini mmowa e ka si'b gi bwam ma al yi'de/ mo a'di jin minu mol den e mo goma buhany piti mo.

¹³ Wakan a'di ishki'd imattaan mon'thiny mo dhali a'di ki bu'th 'peni to kun tana a'di mo to jin cinu ki me'd mo goma kam ka Iisu mo. ¹⁴ A'di ciki a'di kuman ƙa'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwasi mi i/iss 'de/ mo dhali kuman ƙa'bali iss 'kwanimpa i'kume'd mo dhali gwasin ƙa'bali iss 'de/ mo. ¹⁵ Dhali kuman kalman kun umuwa ko i iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo nyakki ushan buni mo dhali bipi issu/ mo dhali amorbipi 'kume'd mo

dhali kuman thulunyi iss 'de/ mo dhali gwaḥan thulunyi 'kume'd mo. ¹⁶ Aris to gwansan idhukina a'di e me'd ma ris c̣in̄kinam piti mo dhali aris uni urkunu ki she/ ki she/ mo dhali a'di oki'da ris c̣in̄kinam piti gwo mo ki: Iiku/ n̄twa/a/ ki aha/ mo dhali kari buli bwaman mo mmo/ur to mo dhali uri to mo. ¹⁷ A'di ye'thki uni kun iikin n̄twa/a/ sho'k ki gwo mo ki: Ka Iisu jin ta'da kam pem midi gam um 'kup mo dhali dot um gwo mo ki um ta gu maja mo tani, dhali um iini ii mana mo? tani, dhali aris to maja gwansan kun iini bwambori um mo isan? tani, ¹⁸ dhali yan'ko'd um mini o gwo mo ki: Uni ta ku gi c̣in̄kinam pini ka Yakuub mo, uni ta to kun c̣inu ki me'd kun hashu /e tapam pem ka Iisu mo dhali a'di ki is piti yayi'di 'ko'di aman mo be. ¹⁹ A'di mii miin 'de/ yan jin nyaḳka'd mmoye'th uni kun 'kon ma po/ isu/ sho'k gi gwo mo dhali nyaḳki uni kun 'kon ma po/ ikwara mo dhali aris uni kun uru mo ki: Um mini mii o jasi gwon 'de/ mo eya Iisu mo ki um mini gam a'di 'kup mo. ²⁰ Dhali um mini o a'di gwo mo ki c̣in̄kinam pini ka Yakuub a'di di'd mmoyayu/ ki is piti i'ko'di aman mo, haali/ a'di kulumki gwo ibwa mo ki aha/ mina 'taki wan a'di is ki to jin c̣inu ki me'd mo kun iini bwambori aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina par jis/em piti e mo: wakki/ a'di wariba/ midi 'taki bu'th aha/ mo. ²¹ Wakan to kun c̣inu ki me'd iikin mo mmoshu a'di bway mbwambor mo dhali a'di ki is piti ishki'd mo mon'thiny yin e gu'b burrinyem piti mo.

²² Dhali mon'thiny 'de/ yan mo tani a'di cuki mis mo dhali bu'th i/ashi su/ mo dhali up c̣in̄kina/ nyaram piti isu/ mo 'dhali uḱim piti 'kume'd

i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di ki 'citha al yi'de/ ma Yabbuug mo. ²³ A'di suski uni mo dhali hash uni mo mmo'cith yi'de/ jin guski'd mo dhali nyakka ris to 'baar mo kun tana a'di mo. ²⁴ Dhala Yakuub a'di dhalkunu a'di 'de/ mo dhali a'di 'tirki'd uni ki wathinj kamu/ mo ntagi e kali kush mo. ²⁵ Ki wathi/ parki mo e mo ki a'di diki piya Yakuub e ki mii mo tani a'di ki ta a'di bwaman ma wum piti is ki me'd mo ntagi a'di burushki'd mo dhali awum gi Yakuub a'di irakki'd mo 'peni gocor piti mo me'd jin 'tirкина a'di nyakki a'di mo. ²⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Dhalki aha/ me'd, aha/ yana mo haali/ mo kalki kush mo. Hila Yakuub oki gwo mo ki: Aha/ mina dhal /e me'd mo yisa isi ciki/ /e mini mii 'bor aha/ mii mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Gway pini yuku kaja mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ka: Yakuub mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Gway pini minu mii 'koki dok/e yuk ka Yakuub yisa, hili ka Israyiil mo haali/ /e askina Arumgimis nycine/ mo dhali 'kwani mo dhali /e piki mii e mo be. ²⁹ Dhali yan'ko'd Yakuub ki dot a'di gwo mo ki: Tori aha/ gwo mo ma aha/ 'thona /e mo, gway pini yuku kaja mo? Hili a'di oki gwo mo ki: Gomatinta idotkina /e gway pem mo? Dhali a'di ki la dhinj mii is mo i'bor a'di mii mo be. ³⁰ Wakan aYakuub yukki mo caan gway mo ka Panu/iil mo mmo/o gwo mo ki: Haali/ Arumgimis mishkika/ jis/em piti ka karambor mo dhali hili mondiki/em pem a'di 'tashkunu 'twa/ mo. ³¹ Atente/ sulki'da po/ a'di mo me'd jin pekina a'di Pa Panu/iil mo mmoto'b ki cwa mo haala wum piti ta njwol mo. ³² Gom gwo gi wakan mo 'pena cim caan mo tani 'Kwani ma Israyiili 'baar mo tani

uni 'koki 'ka to kun miinycuru/ 'kus ki 'bi'th mo mmorak dugu'b buni 'peni awum mo haali/ a'di burushki'da Yakuub awum piti mo 'peni dugu'b mo be.

33

¹ Dhali aYakuub i'de'kki em piti ki mis mo dhali par mo e mo dhali hili mo mo ma, Iisu a'di pu'dki'd mo nya^ƙki 'kwanim piti kun 'koni iss 'kwanimpa i/iss 'de/ mo. Wakan a'di kwa/ki uci bwa mo e bwaman ma Le/ah dhala Ra^hiil mo dhali upi su/ gwan kun ta ci^ƙina/ nyara/ mo. ² Dhali dhuki upi su/ gwan kun ta ci^ƙina/ nyara/ mbwambor mo nya^ƙki uci^m buni mo dhali yan'ko'da Le/ah nya^ƙki uci ma yim mo dhala Ra^hiil mo dhala Yuusup η'ko'd gana/ mo ki tiya 'baar mo. ³ A'di ki is piti yaki'd ntwa/a/ ki uni mo dhali lu^ƙki is piti a'cesh ki go^ƙgo/ mo me'di pesu/ mo ntagi a'di 'dishki'da kam is mo be.

⁴ Hila Iisu a'di guski'd mo mmogam a'di 'kup mo dhali kar a'di mmota isa kony mo dhali bi^ti 'bam piti mo dhali pi a'di 'twa/ mo dhali uni ki ko mo imo^ƙal 'de/ mo be. ⁵ Dhali ka Iisu 'de'kki em piti ki mis mo dhali par up e mo dhali aris uci mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Kwani kuna anansan kun nya^ƙ i^yu/ ki /e mo? AYakuub ki tho^ƙ gwo mo ki: Uci kun ci^ƙin ma Arungimis ci^ƙinam pini ka 'the mo. ⁶ Dhali yan'ko'd up nyarany ci^ƙina/ uni 'dishkin mo, uni dhali uci^m buni mo dhali go^ƙ is ka 'cesh mo. ⁷ Le/ah miiki'd wakan mo dhali uci ma yim mo uni 'dishkin mo dhali go^ƙ is ka 'cesh mo dhala Yuusup η'ko'd mo dhala Ra^hiil i'dishki mo is mo dhali uni go^ƙki is ka 'cesh mo. ⁸ Iisu

dotki gwo mo ki: 'Pemen miim pini yan ta'da ta mo jin gamkika/ arisa tan 'kwaniŋ 'kup mo kan? AYakuub a'di thoƙki gwo mo ki: Mmogam mii ma 'the 'peni jis/e gi tapam pem mo be. ⁹ Hila Iisu thoƙki gwo mo ki: Aha/ tana gi to kun 'koshi jwa mo akam pem. Dhuyi uni kun tana /e mo gom is pini mo. ¹⁰ Yakuub thoƙki gwo mo ki: Yisa, aha/ 'thokina /e mo, wakki/ aha/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani /e mini mii bu'th tom pem gwan kun cinu ki me'd mo 'peni me'd pem mo haali/ ka jin gana/ mmopar jis/em pini e mo wakan mo tani a'di wana e ki mmopar jis/e ma Arumgimis e mo mmobu'thkina /e aha/ ki mii ma 'the gi wakan mo be. ¹¹ Buthi uni mo, aha/ 'thokina /e mo tom pem gwan kun cika/ ka 'ka'd me'di is mo kun kalkika/ gom /e mo haali/ Arumgimis tu/ulki aha/ ki mii ma 'the mo dhali haali/ aha/ takina gi to jin 'kosh jwa mo. A'di tirrishi a'di mo dhali a'di bu'thki uni mo be.

¹² Dhali yan'ko'd Iisu ki o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e bway bana mo dhali aha/ mina shu / e bway mo. ¹³ Hila Yakuub thoƙ a'di gwo mo ki: Tapam pem /e mishi uci ki uni gwa'dagwa'd mo dhali ama'diny ka'bal dhali dhana ŋul'kup ka'bal ta gi ushan mo kun miga/ hili e ki 'bore/ mo. Dhali wakki/ uni uru ki ur ma hala/hala/ ka cim 'de/ mo tani arisa ma'diny ka'bal uni mini wu 'baar mo be. ¹⁴ Dhalki tapam pem shuki cinƙinam piti bway nƙwa/a/ mo dhali aha/ mina suska sus ka sereƙ sereƙ mo isi me'd ŋaƙgin to/e mo uni gun 'kon abori aha/ mo dhali isi me'd ŋaƙgin jin mina uci idhu mo, ntagi aha/ mina pu'dku/ i tapam pem e Pan Si/iir mo be.

¹⁵ Wakan Iisu oki gwo mo ki: Dhalki aha/ dhalkina /e 'kwanin gwath kun nyak 'ko ki aha/ mo. Hili a'di oki gwo mo ki: Atinta a'di imina uni mii cor imun mo? Dhalki aha/ gama mii ma 'the 'peni jis/ em pini mo tapam pem mo. ¹⁶ Wakana Iisu dokki'd mo ka tee caan mo e bway piti mo e Pan Si/iir mo be. ¹⁷ Hila Yakuub a'di yaki'd mo e Pan Sukkuut mo dhali nyan gu'b gom is piti mo dhali nyan ris cinna/ goma ris to/em piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyuk kunu mo caan gway mo ka Sukkuut mo be.

¹⁸ Dhala Yakuub a'di pu'dki'd ki 'dantar mo e 'penkuman bampa/ gi Pan Shakiim mo a'di jin di'di Pan Kanaan mo e bway piti jin yayina a'di mo 'peni Pam Paddaan/ araam mo dhali a'di pe'dki gu'b burrinyem piti ibwambor 'penkuman bampa/ mo. ¹⁹ Dhali 'peni iya/ ma Hamuur mo a'di jin ta'da baba gi 'Kwani gi Pan Shakiim mo tani a'di yolki'da 'cesha kamu/ ka riyaal iss 'kwanimpa imudhe'd mo a'di jin thumkina a'di gu'b burrinyem piti mo. ²⁰ E mo yan mo tani a'di ka'bki'da gwata/ mo a'di jin miinuwa basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka El-Elohe Israyiil mo.

34

¹ Dhali aDiinah jin ta 'bwa/ ma Le/ah a'di jin dho'thkin ma yim ka Yakuub mo a'di yaki'd mo mmobuta ris up gi bampa/ yan mo be. ² Dhali ka Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur jin ta Wathi/ gi Pan Hiwwi jin ta ya/ ma malik gi bampa/ yan parki'da yim e mo tani a'di bu'thki'da yim mo dhali ish nyakka yim mo dhali kara yim is ki gwa'd mo.

³ Dhali akashiram piti dirkunu mo 'kup ka Diinah

mo a'di jin ta 'bwa/ ma Yakuub mo. A'di enki nyara/ yan mo dhali wal 'twa/ ka yim ki wala tete/ mo. ⁴ Wakan Shakiim ṭorki'da ṭor ki com jin ta'da Hamuur mo mmo/o gwo mo ki: Guyaa/ nyara/ yan mo ma mmota a'bom pem mo. ⁵ Dhali ka Yakuub cikki gwo mo ki a'di shi/ki 'bwa/m piti ka Diinah is mo tani, hili iya/ 'koyina mo mmo-hil to/em piti e bwaasho/ mo. Wakana Yakuub bu'thki monku'th is piti mo ntagi uni pu'dkin mo be. ⁶ Dhala Hamuur jin ta'da baba ma Shakiim mo tani a'di yaki'd ka piye/ mo mmoṭora ṭor ka Yakuub mo. ⁷ Dhali iya/ ma Yakuub pu'dkin mo 'peni bwaasho mo ki uni cikki gwo yan mo dhali 'kwani gwan shwan ma anyor eya du mo dhali miiya anyor kagahara mo haali/ a'di wakaski tonthus yan jin ta pus e 'Kwani ma Israyiil mo mmo/ishi 'bwa/ ma Yakuub mo haali/ tonthus gi wakan ka ba/ iminu 'koki mii mii mo be.

⁸ Hila Hamuur ṭorki'da ṭor ki uni mo dhali o gwo mo ki: Akashira/ gi ya/m pem ka Shakiim a'di 'thoṭha bwa gom 'bwa/m bum mo, aha/ 'thona um mo, mmoṣiya yim ki a'di mo mmomash mo. ⁹ Thosoni gwo gi miimash nyakki aman mo, ciyu/ i'bwa/m bum ki aman mo dhali buthi i'bwa/m bam gom is bum si'da/ mo. ¹⁰ Um mini nyak'ko ki aman mo dhali mony'cesh midi di ki kany gom um mo. 'Koyi mo dhali miiya tu'c e a'di mo dhali gami mal e a'di mo. ¹¹ Shakiim si'da/ oki gwo eya baba ma yim mo dhali e ikam ma yim mo ki: Dhalki aha/ gama mii ma 'the e jis/em bum mo dhali aris to gunn kun mina um i o aha/ mo tani aha/ mina ci uni mo be. ¹² Doti aha/ mo ma, ma to gom miimash jin taka/ ki nyanye/ mo a'di jin ta tontak dhali to

kun cinu ki me'd mo dhali aha/ mina ci uni isi me'd jin ona um aha/ mo, hili ciyaa/ nyara/ yan mmota a'bom pem mo. ¹³ Dhali iya/ ma Yakuub thokkina Shakiim gwo mo dhali com ka Hamuur gwo ka he'k e mo haali/ a'di shi/ki 'bwah buni ka Diinah is mo be. ¹⁴ Uni oki uni gwo mo ki: Aman mola to yan mii mo mmoci 'bwah bam ki wathi/jin 'konuki 'citha/ munyjal yis mo haali/ mii yan a'di imidi ta mii jin midi 'the aman is mo be. ¹⁵ Hili e mii yan mo tani aman mina gam gwo me'd nya'kki /e mo ki /e mini mii war mo mmowa ki aman mo dhali aris 'kwanin gwath pini minu mii 'citha/ munyjal yis mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd aman mina ci i'bwa/m bam ki um mo dhali aman si'da/ mina bu'th i'bwa/m bum gom is bam mo dhali aman mina 'ko nya'kki um mo dhali warki 'kwani en 'de/ mo. ¹⁷ Hili wakki/ /e diki cik gwom bam mo dhali 'citha/ munyjal yis mo tani aman mina bu'th 'bwa/ m bam mo dhali aman mina ii mo be.

¹⁸ Gwom buni 'borki'da Hamuur bwa mo dhala Shakiim jin ta ya/ ma Hamuur mo be. ¹⁹ Dhali dhuru'c wathi/ diki ta diite/ mo mmomii to yan mo haali/ a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara gom 'bwa/ma Yakuub mo. Dhali a'di si'da/ ita wathi/jin taku kagahara mmobol tiya 'baar mo e e bwaman ma wak piti ki montak mo. ²⁰ Wakana Hamuur dhali ya/ m piti ka Shakiim uni iikin ka pije/ e 'twan'kala gon gi 'penkuman bampa/ mo dhali tora tor ki 'kwani ki 'penkuman bampa/ mo dhali o gwo mo ki: ²¹ 'Kwani gwansan uni ita ikam bana mo. Dhalki uni 'kon mo e bampa/ yan mo dhali miiya tu'c apo/ a'di mo haali/ hili mo mo ma, bampa/ beeyabee mo dhali midi 'kosh jwa mo gom uni mo.

Dhalki ana butha i'bwam buni mo mmomash mo dhali dhalki ana si'da/ cina uni 'bwa/m bana mo. ²² Hili jasi e mii yan 'de/ mo tani a'di imina 'kwani igam gwo me'd mo dhali nyak 'ko ki ana mo dhali war ki 'kwani en 'de/ mo, ki aris 'kwaniḡ gwaḡh 'peni bwaman ana mo tani minu 'ciḡha/ munyjal yis mo me'd jin 'ciḡhkunu uniya munyjal yis mo be. ²³ Mina to/em buni dhali mal buni dhali aris toḡkal buni 'koki ta kum bana mowa? Dhalki ana gama jasi gwo yan me'd ki uni mo dhali uni mini nyak 'ko ki ana mo be. ²⁴ Aris 'kwani kun iikin ka pije/ 'peni 'twaḡkal ma goḡ 'penkuman bampam piti mo tani uni cikki gwo ma Hamuur mo dhali ya/m piti ka Shakiim mo dhali aris 'kwaniḡ gwaḡhi 'baar mo tani uni i'ciḡhkunu amunyjal yis mo, aris uni 'baar mo kun iikin ka pije/ 'peni 'twaḡkal ma goḡ gi 'penkuman bampam piti mo.

²⁵ Dhali ka cim 'koni kwara mo ki uni 'kon ki jama/ i is mo tani iya/ ma Yakuub su/ mo a'di jin ta'da Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam ma Diinah mo bu'thki gandala turgam buni mo dhali pu'dku/ e 'penkuman bampa/ ki e ka wu mo dhali 'kosha ris 'kwaniḡ gwaḡh gwan jwa mo 'baar mo be. ²⁶ Uni 'koshkina Hamuur dhali ya/m piti ka Shakiim jwa ki gandala turga/ mo dhali susa Diinah ka pije/ 'peni gu'b ma Shakiim mo dhali uni ki ii mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yakuub uni pu'dkin e moḡ'kosha 'kosh mo dhali kar 'penkuman bampa/ mmota abar ka bar mo haali/ 'bwah buni a'di ishi/kunu is mo be. ²⁸ Uni bu'thkina ma'diny ka'bal buni mo dhala buhany bip buni mo dhali aris thuluny buni mo dhali aris to gunn kun 'kon e 'penkuman bampa/ mo dhali kun 'kon e bwam

bunto mo. ²⁹ Aris tom buni kun tana uni pa ki pa mo dhali aris ushi u_̄cim buni mo dhali aris up buni mo dhali aris to gwan kun 'kon eya ris gu'b mo tani uni bu'thki uni mo dhali war ki tom buni jin dilina uni 'kwani mo. ³⁰ Dhali yan'ko'da Yakuub ki owa Shim/uun dhala Lawi gwo mo ki: Um k_̄alki mo jin ra_̄ku ara_̄ isa po/ aha/ mo mmokar aha/ gway pem mmoshi/a shi/ e bwaman 'kwani gi bampa/ yan mo uni kun ta 'Kwani gi Paṅ Kanaan mo dhali 'Kwani gi Pam Pirissi mo. Aha/ tana a/ushala/ mo dhali wa_̄kki/ uni mini tul isi montal 'de/ apo/ aha/ mo dhali pu'daa/ i is mo tani aha/ minu 'ce'd sho'k mo aha/ dhali nya_̄kki kuṅ gu'b pem 'baar mo. ³¹ Hili uni oki gwo mo ki: A/miim piti 'boro'da? mmomii 'bwah bam me'da 'bom ḥal mowa?

35

¹ Arumgimis oki'da Yakuub gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali yayi ka gagamis e Pam Beet/iil mo dhali ḥa'bi /e imun mo dhali ka'bi agwaṭa/ goma Arumgimis imun mo a'di jin piki /e i is mo me'd jin guskina /e mo 'pena kam pini ka Iisu mo. ² Wakan aYakuub oki gwo e kuṅ gu'b piti mo dhali aris uni 'baar mo kun nya_̄k 'ko ki a'di mo ki: Dhuya risa rum thus 'pen ka pi_̄je/ mo ma uni kun tana rum gi 'kwanim bunycani tiya mo 'peni bwam um mo dhali dhagami is bum mo dhali a_̄ki burrinyem bum e mo. ³ Dhali dhalki ana cuna mis mo dhali iina ka gagamis e Pam Beet/iil mo ki aha/ mina ka'b agwaṭa/ goma Arumgimis imun mo a'di jin tho_̄kki aha/ 'twa/ mo ka teem pem jin taka ḥis ka ḥis mo dhali a'di jin nya_̄kki di ki aha/ mo eya ris mo gunn kun yakika/ mo. ⁴ Wakan uni ḥikina Yakuub arisa

rum thus gi bunycan 'kwanin tiya mo uni kun takina uni mo dhali aris malla/ 'cem buni mo dhali aYakuub ba'kki uni mo e 'peny cwa ma caww jin 'dish Pan Shakiim is mo.

⁵ Dhali ki uni iikin ibway mo tani dhan monko/ is 'peni Arumgimis yayi'da po/ 'penkuman bampa/ kun 'kamki uni is mo. Wakan uni 'koki ur iya/ ma Yakuub isho'k mo. ⁶ Dhala Yakuub a'di ipu'dki'd mo e Pan Luus mo a'di jin ta'da Beet/iil mo a'di jin di'd e bampa/ Kanaan mo a'di dhali aris 'kwani kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁷ Dhali imun mo tani a'di ika'bkina a'di gwata/ mo mmomiiya basa 'cesh mo dhali yuk mo yan gway mo ka Iil Beet/iil mo haali/ e mo yan mo tani Arumgimis torki a'di is piti e eya tente/ mo me'd jin guskina a'di mo 'pena kam piti mo. ⁸ Dhala Dabuurah jin ta'da manhila Ripka mo a'di iwuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e 'peny cwa ma caww e mo jin di'd ka lungu'b ki Pam Beet/iil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Alluun Bakuut mo.

⁹ Arumgimis piki'da Yakuubi is dok/e mo me'd jin pu'dkina a'di mo 'peni Pam Paddaan/ araam mo dhali 'bor a'di mii mo be. ¹⁰ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Gway pini be yuku ka Yakuub mo be dhali /e yisa minu dok/e yuk gway pini ka Yakuuba mo yisa. Hili gway pini minu yuk ka Israyiil mo. Wakan a'di iyukkunu a'di gway ka Israyiil mo be. ¹¹ Dhali Arumgimis ki o a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis jin Eka/ Ek mo. Kali / e mamana dho'th mo dhali mari/e amar is mo. Kal 'kwaniny'cesh dhali arisa ta/ gi kal 'kwaniny'cesh mini piyu/ 'peni /e mo dhali imalik ka ris mini du'du/ 'peni /e mo. ¹² Mony'cesh jin cikika/ ka

Ibrahiim dhala Is/hak mo tani aha/ mina ci a'di /e mo dhali aha/ mina ci a'di ki emen pini i'ko'd mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Arumgimis borki is piti imis mo 'peni mo jin torkina a'diya tor nyakki a'di mo be. ¹⁴ Dhala Yakuub thumki'da tinjiliŋ mo e mo yan jin torkina a'diya tor nyakki a'di mo, a'di jin ta'da tinjiliŋ wosh mo dhali wolki'da tinjiliŋ tompi i'kupi a'di jin cinu ki bwa ma 'the mo dhali wola yini 'kupi a'di mo be. ¹⁵ Wakana Yakuub yukki mo yan gway ka Beet/iil mo a'di jin torkin ma Arumgimis ator ki a'di mo be.

¹⁶ Dhali yan'ko'd uni iikin mo 'pena Pam Beet/iil mo dhali uni si'dasi'd naskina/ 'peni Pan Apraatah mo, aRahiil shwan ma 'ci mo dhali ayim di'd e mo jin shwana bwan dho'th mo. ¹⁷ Dhali ka yim diki'd e mo jin shwana bwan dho'th mo tani a'bom jin karu mo mmowotha woth mo gom mondho'th up mo tani oki a'di gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ /e shwane/ murkini ta ga 'ciŋgwaṭha kamu/ mo be. ¹⁸ Dhali me'da kashira/ ma yim di'di mmokwa/ kina a'di is bwa 'pena yim mo (haali/ ayim wuki'd mo) tani a'di ayim ki yuk a'di gway ka Ben/uuni mo hili com a'di iyukki a'di gway mo ka Benyamiin mo. ¹⁹ Wakana Rahiil a'di wuki'd mo dhala yim a'di kankunu mo e bway gi Pa Apraatah mo, a'di jin ta Pam Beetlaham mo be. ²⁰ Dhala Yakuub thumki'da tinjiliŋ i'kup jis jwa ma yim mo a'di jin ta'da tinjiliŋ i'kup jis jwa ma Rahiil mo a'di jin diki'd imun ntagi shwanesan mo be. ²¹ Israyiil a'di yaki'd mo dhali thum gu'b burrinyem piti e bwampo/ gu'ba turga/ gi Pan Idir mo.

²² Ka Israyiil ca'bki'd e bampa/ yan mo tani Ra/

ubiin a'di yaki'd mo dhali isha Bilhah mo a'di jin ta'da 'bom laça/ gi com mo dhala Israyiil ciḱki gwo yan mo.

Dhali iya/ ma Yakuub uni 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo. ²³ Iya/ ma Le/ah mo tani jin t̄wa/a/ a'di jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub a'di ita'da Ra/ubiin mo dhala Shim/uun mo dhala Lawi mo dhala Yahuuda mo dhala Yassaakar mo dhala Sabuluun mo. ²⁴ Iya/ ma Rahiil uni si'da/ annihe/ mo: Yu-usup dhala Benyamiin mo be. ²⁵ Dhali iya/ ma Bilhah a'di jin ta nyarany ciḱkina/ ma Rahiil mo uni si'da/ annihe/ mo: Daan dhala Naptaali mo. ²⁶ Dhali iya/ ma Silpah uni si'da/ annihe/ mo: Jaad dhala Ashiir mo. Uni gwansan ita iya/ ma Yakuub mo kun dho'thkunu a'di me'd jin dikina a'di e Pam Paddaan/araam.

²⁷ Dhala Yakuub pu'dki'di com ka Is/hak mo e Pa Mamra mo walla e Paḅ Giryat/arba mo a'di jin ta Pa Habruun mo e mo jin yakin ma Ibrahiim dhala Is/hak iinyça/ mo be. ²⁸ Dhali atee yil ma Is/hak uni 'koni iss 'kwanimpa ipedoḅon mo be. ²⁹ Dhala Is/hak a'di ciḱi shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di wuki'd mo dhali a'di gamkunu isi montal 'de/ nyakki 'kwanim piti mo mmotana a'di dhan guma dhan gana/ mo ka teem piti mo. Dhali iya/m piti jin ta'da Iisu dhala Yakuub uni kanki a'di mo be.

36

¹ Uni gwansan ita emen ma Iisu mo (a'di jin ta Aduum mo). ² Iisu bu'thki'da ris up 'peni 'Kwanij Kanaan mo: Ada jin ta 'bwa/ ma Iiluun jin ta Wathi/ Hith̄tha mo dhala Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin

ta Wathi/ Hiwwi mo. ³ Dhala Basmah jin ta 'bwa/ ma Isma/iil dhali 'bwaham ka Nabayuut mo. ⁴ Dhala Ada dho'thki'da Iisu a/Elipaas mo dhala Basmah dho'thki'da Ra/u/iil mo. ⁵ Dhala Uhulibaamah dho'thki'da Ya/uush dhala Yalaam dhala Guurah mo. Uni gwansan ita iya/ ma Iisu mo kun dho'thkunu a'di mo me'd jin dikina a'di e Panj Kanaan mo be.

⁶ Dhali yan'ko'da Iisu bu'thki'da ris up piti mo dhali aris iya/m piti mo dhali aris i'bwa/m piti mo dhali arisa wak gi gu'b piti mo dhali to/em piti mo dhali aris tonkal piti 'baar mo dhali aris mal piti 'baar mo kun gamkina a'di adu is mo 'peni bampa/ gi Panj Kanaan mo dhali a'di yaki'd mo e bampa/ gi Panj Kanaan mo dhali a'di yaki'd mo e bampa/ gi Panj Kanaan mo 'pena kam piti ka Yakuub mo be. ⁷ Haali/ tom buni kun gamkina uni mo tani uni caaca kagahara mo gom uni mmo'ko imontal 'de/ mo haali/ mony'cesh jin tana uni aca/ apo/ mo tani midi mol uni thip mo gom to/em buni mo. ⁸ Wakana Iisu a'di ca'bki'd mo e bampa/ gi panj 'kuwosh ma Si/iir mo. Iisu a'di ita wathi/ Aduum mo.

⁹ Uni gwansan ita emen ma Iisu mo jin ta'da baba gi 'Kwani gi Pan Aduum mo e bampa/ panj 'kuwosh ma Si/iir mo be. ¹⁰ Gway gi iya/ ma Iisu uni annihe/ mo: Elipaas jin ta ya/ ma Ada mo jin ta asha Iisu mo dhala Ra/u/iil jin ta ya/ ma Basmah jin ta asha Iisu mo. ¹¹ Dhali iya/ ma Elipaas uni annihe/ mo: Temaan dhala Awmaar dhala Sapwa dhala Ja/thaam dhala Ganaas mo be. ¹² (Timnaa/ a'di ita'da 'bom laca/ goma Elipaas mo a'di jin ta ya/ ma Iisu mo. Ayim a'di idho'thki'da Amaliik ka Elipaas mo.) Uni gwansan ita iya/ ma Ada jin ta

asha Iisu mo be. ¹³ Uni gwansan ita iya/ ma Ra/u/iil mo: a'di jin yuku gway ka Nahath dhala Saarah dhala Shammah dhala Missa mo. Uni gwansan ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah mo a'di jin ta 'bwa/ ma Ana mo jin ta ya/ ma Sib/uun mo jin ta asha Iisu mo. Ayim dho'thki a'di aYa/uush mo dhala Yalaam dhala Guurah mo be.

¹⁵ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu kun tana ris tapa mo. Iya/ ma Elipaas a'di jin ta'da bwanyara/ ma Iisu mo: Temaan dhala Awmaar dhala Sapwa dhala Ganaas uni ita tapa mo. ¹⁶ Guurah dhala Ja/ thaam dhala Amaliik uni gwansan si'da/ ita tapa 'pena Elipaas e bampa/ gi Pan Aduum mo uni kun ta iya/ ma Ada mo. ¹⁷ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Ra/u/iil jin ta ya/ ma Iisu mo: Nahath dhala Saarah dhala Shammah dhala Missa mo uni gwansan ita tapa 'pena Ra/u/iil mo e bampa/ gi Pan Aduum mo. Uni gwansan ita iya/ ma Basmah mo jin ta asha Iisu mo. ¹⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Uhulibaamah jin ta asha Iisu mo uni kun ta itapa mo: Ya/uush dhala Yalaam dhala Guurah mo. Uni gwansan ita tapa 'pena Uhulibaamah jin ta 'bwa/ ma Ana a'di jin ta asha Iisu mo be. ¹⁹ Uni gwansan ita iya/ ma Iisu mo (jin ta Aduum mo) dhali itapam buni anann mo be.

²⁰ Uni gwansan si'da/ ita iya/ ma Si/iir jin ta Wathi/ gi Pan Huri mo a'di jin cila bampa/ yan mo: Luthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ²¹ Dishun dhala Iisar dhala Dishan mo uni gwansan ita itapan 'Kwani gi Pan Huri mo kun ta iya/ ma Si/iir e bampa/ Pan Aduum mo. ²² Iya/ ma Luthan mo tani ita iHuri dhala Hemam

mo, dhali 'bwah ma Luthan mo tani a'di ita'da Timnaa/ mo. ²³ Uni gwansan ita iya/ ma Shubal mo: Alwaan dhala Manaahah dhala Eebaal dhala Shapwa dhala Unam mo. ²⁴ Uni gwansan ita iya/ ma Sib/uun mo: Ayyah dhala Ana a'di jin ta'da Ana jin gamki yi'de/ jin kasha e ki kash jin 'batha'ba'th e mombwaasho mo me'd jin urkina a'di aris thuluny ma Sib/uun jin ta'da babam piti mmociya shon dhii/i'd mo. ²⁵ Uni gwansan ita uci ma Ana mo: Dishun dhala Uhulibaamah a'di ta 'bwa/ ma Ana mo. ²⁶ Uni gwansan ita iya/ ma Dishan mo: Hamdaan dhala Ashbaan dhala Yithraan mo dhala Karaan mo. ²⁷ Uni gwansan ita iya/ ma Iisar mo: Bilhaan dhala Sawaan dhala Agaan mo. ²⁸ Uni gwansan ita iya/ ma Dishun mo: Uus dhala Araan mo. ²⁹ Uni gwansan ita itapan 'kwani bampa/ Huri mo, uni kun ta itapa mo: aLuthan dhala Shubal dhala Sib/uun dhala Ana mo. ³⁰ Dishun dhala Iisar dhala Dishan uni gwansan ita itapa gi 'Kwani Huri mo isi me'da bas buni kun tana uni mo e Pan Si/iir mo.

³¹ Uni gwansan ita imalik mmoji/a ji e bampa/ Pan Aduum mo ntwa/a/ ka malik 'den kamu/ diki ji/a ji apo/ 'Kwani ma Israyiil mo be. ³² Baala/ a'di jin ta ya/ ma Ba/uur mo a'di ijiki'da ji apo/ Pa Aduum mo dhali 'penkuman bampam piti yukunu gway ka Dinhaabah mo. ³³ Baala/ a'di iwuki'd mo dhala Yubab jin ta ya/ ma Saarah 'pena Busrah mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁴ Yubab a'di iwuki'd mo dhala Husham 'peni bampa/ 'Kwani gi Pan Teraan a'di ijiki'da ji mo i embul piti mo. ³⁵ Husham a'di wuki'd mo dhala Hadaad jin ta ya/ ma Badaad a'di jin piki 'Kwani Midyaan e mo e

bampa/ 'Kwani Pam Muwab mo tani a'di ki ji/a ji i embul piti mo dhali gway 'penkuman bampam piti mo tani a'di yuku gway ka Awiit mo. ³⁶ Hadaad a'di iwuki'd mo dhala Samlah 'pena Masriigah a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁷ Samlah a'di iwuki'd mo dhala Sha/uul 'pena Rahubut 'peni 'kwani Yi'den Kumma/ ma Elpuraat mo tani a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁸ Sha/uul a'di iwuki'd mo dhala Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di ijiki'da ji i embul piti mo. ³⁹ Baalhanaan a'di jin ta ya/ ma Akbuur a'di iwuki'd mo dhala Hadaad a'di ijiki'da ji i embul piti mo dhali gway gi 'penkuman bampam piti mo tani a'di iyukunu gway ka Pa/u mo. Ash yukunu gway ka Mahithab/iil mo a'di jin ta 'bwa/ ma Mathrid mo a'di jin ta 'bwa/ ma Maadahab mo.

⁴⁰ Uni gwansan ita gway itapa uci ma lisu mo isi me'd jin tana uni awak buni mo dhali mon'kom buni jin 'kona uni mmoyer mo gway ki she/ ki she/ mo. Itapa ita iTimnaa/ mo dhala Alwaah mo dhala Yatiit mo. ⁴¹ Uhulibaamah dhala Iilah dhala Pinun mo. ⁴² Ganaas dhala Temaah dhala Mibsar. ⁴³ Majdi/iil dhala Iraam uni gwansan ita itapa 'Kwani Aduum (a'di Iisu jin ta'da baba gi 'Kwani Aduum mo) mo isi me'd mon'kom buni mo e mony'cesh jin takina uni mo be.

37

¹ Yakuub ca'bki'd mo e mony'cesh jin takina coma ca/ apo/ mo e bampa/ gi Paṅ Kanaan mo.
² Yansan a'di ita gwo jin beledhu goma waḱ ma Yakuub mo.

Yuusup a'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo me'd jin urkina a'di ama'diny ka'bal nyakki ikam mo. A'di ta'da 'ci nyakki iya/ ma Bilhah dhala Silpah mo uni kun ta up ki com mo, dhala Yuusup kalki'da ris gwon thus kun thama ikam a'di imii mmotor ababam buni mo. ³ Dhala Israyiil a'di enki'da Yuusup kagahara mmobol ucin piti tiya e mo haali/ a'di ta ya/m piti jin tana a'di ka dhan piti mo. Dhali a'di shoki a'di bur-rinyen turga/ jin tur ma bi ki tur mo. ⁴ Hili ki ikam parki mo e ka babam buni enki a'di kagahara mo mmobol ikam piti e mo tani uni shi/ki a'di i e mo dhali 'te bwa mmotora tor nyakki a'di ki monku'th is mo be.

⁵ Dhala Yuusup shu'bki jan mo dhali ki a'di torki ikam gwo mo tani uni ki thisi 'cur 'pen ishi/ki a'di i e ki nyanye/ mo. ⁶ A'di oki uni gwo mo ki: Ciki gwony jan jin shu'bka/ mo ma. ⁷ Hili mo mo ma, ana 'kokina mmodek dekken pos e bwam bunto mo dhali hili mo mo ma, dekken pos pem a'di icuki mis mo dhali dosh ka ji sho'k mo dhali hili mo mo ma, dekken pos bum uni tulki isi montal 'de/ ijim pem mo dhali gon is ka 'cesh mmolun dekken pos pem mo. ⁸ Ikam piti o a'di gwo mo ki: A/e ka jin gana/ mini ji/a ji apo/ aman mowa? Walla a/e mini ta tapa apo/ aman mowa? Wakan uni shi/ki, a'di i e ki nyanye/ mo gom gwony jan piti mo dhali gom gwom piti mo. ⁹ Dhali yan'ko'd a'di shu'bki jana kamu/ mo dhali torki a'di ikam mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ shu'bkina jana kamu/ mo dhali hili mo mo ma, atente/ dhali appe mo dhali acul kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ apo/ mo tani uni 'kokin mo mmogon is ka 'cesh mo mmolun

aha/ mo be. ¹⁰ Hili ki a'di torki 'pemen jan yan ki com mo dhali ikam piti mo tani ababam piti a'di ikucurki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Jan yan ta'da ta mo jin shu'bkina /e mo? A/aha/ dhali kwan dhali ikam pini ka jin gana/ mina iiku/ mo dhali 'ko is bam ki gongo/ ibwambori /e mowa? ¹¹ Dhali ikam piti uni taca bwa gom a'di mo hili ababam piti a'di idhuki gwo gwansan ibwa mo.

¹² Dhali ikam iikin mo mmociya ma'diny ka'bal gi com ashon dhii/i'd mo mmo'dish Pan Shakiim is mo. ¹³ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Ikam pini 'koki ura ma'diny ka'bal mo mmociya shon dhii/i'd mmo'dish Pan Shakiim is mo 'taa? Yayu/ mo, aha/ mina hash /e i uni mo. Dhali a'di thokki a'di gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo be. ¹⁴ Wakan a'di oki a'di gwo mo ki: Yayi mo shwane/ dhali par mo e mo wakki/ ikan 'kon ki 'bore/ mo dhali nyakka ma'diny ka'bal mo dhali kalaa/ gwo ka nyan'ko'd mo. Wakan a'di hashki a'di mo 'peni embul wosh ma Habruun mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pan Shakiim mo. ¹⁵ Dhali wathiŋ kamu/ gamki a'di mo mmomaŋaskina a'di mo e mombwaasho mo dhali wathi/ dotki a'di gwo mo ki: /E ŋapkina tinta mo? ¹⁶ Aha/ ŋapkina ikam pem mo. A'di oki gwo kan mo mmo/o ki: Toraa/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, mane mom buni jin cina uni ama'diny ka'bal ashon dhii/i'd mo? ¹⁷ Dhali wathi/ thokki a'di gwo mo ki: Uni iikin mo haali/ aha/ cika tor jin torkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e Pan Duŋhan mo. Wakana Yuusup bathki ikam isho'k mo dhali gam uni e Pan Duŋhan mo.

¹⁸ Uni mishki a'di 'pena dhana/ ki si'd si'd mo dhali ntwa/ a/ ki a'di pu'dki'd mo mmo'dish uni

is mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ¹⁹ Uni oki gwo ka rem'kup mo ki: Amanshu'b jana acaan a'di ipu'dki'd mo. ²⁰ Iiyu/ mo shwane/ dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali bit a'di mo e jis 'den kamu/ mo dhali yan'ko'd ana mina o gwo mo ki: A'di 'kosha tongwapi/ jin shwan ma nyor jwa mo dhali ana mina par mo e mo 'pemen jan piti yan midi wakata mo? ²¹ Hila Ra/ ubiin cikki gwo yan mo tani a'di 'cukki a'di mo 'peni me'd buni mo dhali o gwo mo ki: Dhalkina ki 'kosh mondiki/em piti mo. ²² Dhali Ra/ ubiin oki uni gwo mo ki: Dhalki a'diya bas ki po mo. Biti a'di e jis yi'de/ gwan kun 'kon e mombwaasho mo hili dhalki me'd bum ki dhu apo/ a'di mo, ki a'di midi 'taki ye a'di mo 'peni me'd buni mo mmowar a'di is mo goma babam piti mo be. ²³ Wakana Yuusup me'd jin pu'dkina a'di e ikam piti mo tani uni 'cukki a'di burrinyen turga/ 'peni is mo a'di jin ta burrinyen turga/ jin tur ma bi ki tur jin hi'thkina a'di mo. ²⁴ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali bit a'di e jis yi'de/ mo. Jis yi'de/ yan a'di idi bwa 'te/ mo, yi'den kamu/ yisa di'd nycineya.

²⁵ Dhali uni 'kokina 'cesh mo mmoshwa to mo dhali uni 'de'kki em buni 'kup ki mis mo tani uni parkina dhana nul'kup 'Kwani ma Isma/iil e mo mmopu'du/ mo 'peni Pany Jil/aad mo nyakka ris kalman buni mo mmokala 'bi'c mo dhala 'bi'c 'peni cwa jin yuku ka balsam mo dhali cwa jin yuku ka murr mo mmo/iikina uni mo mmo/ii e bway buni bway Pa Masir mo mmokal uni ka lungu'b mo. ²⁶ Dhala Yahuuda oki ikam gwo mo ki: Miim 'boro'd jana mina ana gam mo wakki/ ana mina 'kosh a'di jwa mo dhali dika bas piti e mo. ²⁷ Iiyu/

mo dhalki ana yola a'di mo e 'Kwani ma Isma/iil mo dhali dhalku/ me'd bana ki dhu apo/ a'di mo haali/ a'di ita'da kam bana mo, a'di jin ta bungwar is bana mo. Dhali ikam piti cikina hirdhe/ ki gwom piti mo. ²⁸ Dhali 'Kwani Midyaan kun ta imanyol to mo si'da/ iikin ki iimpe mo dhali dirkina Yuusup ka pije/ mo dhali 'de'k a'di ka pije/ 'peni jis yi'de/ mo dhali yolki a'di mo e 'Kwani Isma/iil mo ka guurush jin 'koni iss 'de/ mo a'di jin ta 'dolkon kush mo dhali uni suskina Yuusup bway Pa Masir mo be.

²⁹ Ka Ra/ubiin dokki'd ka nyan'ko'd e jis yi'de/ mo tani dhali para Yuusup e ki a'di diki di ijis yi'de/ mo tani a'di dherki burrinyem piti bwa mo be. ³⁰ Dhali a'di dokki'd ka nyan'ko'd e ikam piti mo dhali o gwo mo ki: Ari dhuru'c wathi/ a'di piki'd mo dhali aha/ mo mane mo jin miga/ ya mo? ³¹ Uni bu'thki burrinye/ ma Yuusup mo dhali 'kosh mi jwa mo dhali bi burrinyen turga/ yan eya bas mo. ³² Dhali uni ki hash burrinyen tura bi yan mo dhali kali a'di eya babam buni mo dhali o gwo mo ki: A'di yan gamkina aman mo. Pari a'di e mo shwane/ wakki/ a'di ta ji gi ya/m pini mo walla yisa. ³³ Dhali a'di nyithki a'di mo dhali o gwo mo ki: A'di ta burrinyen turga/ gi ya/m pem mo. A'di be 'koshkina tongwapi/ mo 'te/ be. Gwo jin minu dhan goma Yuusup piyi'd mo haali/ a'di idherkina to bwa ka gwapi/ mo. ³⁴ Dhali yan'ko'da Yakuub dherki burrinyem piti bwa mo dhali dek burrinyen shawaal e empa'd piti mo dhali ko gom ya/m piti acim ka ris ris mo. ³⁵ Aris iya/m piti dhali aris i'bwa/m piti cuki mis mo mmomas a'di mo tani hili a'di ushki'd mo ki a'di minu malas mo

dhali o gwo mo ki: Yisa. Aha/ mina ya ka lungu'b eya Haawiya mo gom ya/m pem mo. Kon gana/ jin gwona ki kony jwa mo a'di idosh 'peni o'd kan mo. Wakan com gwoki'd gom a'di mo be. ³⁶ Ki ari embul mo ari'ceenne/ mo tani 'Kwani Midyaan yolki a'di mo e Pa Masir mo eya Puthipar a'di jin ta wathi/ jin cil ma askar goma Pirawn mo a'di jin ca'd ki 'kwani ma mee kun jina ji mo be.

38

¹ A'di bu'thki embul ka cim caan mo ka Yahuuda a'di yaki'd ka lungu'b mo 'peni ikam piti mo dhali a'di tu'kki'd mo e monkamu/ mo dhali gam Wathi/ gi Pa Adullaam 'kup mo a'di jin yukkunu gway ka Hiirah mo. ² E mun mo tani aYahuuda mishki 'bwa/ gi 'Kwanin Kanaan mo jin yukkunu gway ki Shuu/ mo. A'di mashki a'di mo dhali ya gu'b ma yim mo be. ³ Dhala yim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali a'di ki yuk a'di gway ka Iir mo be. ⁴ Dok/e ayim bwaaki'd mo dhali dho'th ya/ mo dhali ayim ki yuk a'di gway ka Unan mo be. ⁵ Naskina/ dok/e ayim dho'thki ya/ mo dhali ayim ki yuk a'di gway ka Shiilah mo. Ayim diki'd e Pan Kasiib mo me'd jin dho'thkin ma yim a'di mo be. ⁶ Dhala Yahuuda si'da/ gamki'da 'bom goma Iir jin ta'da bwanyaram piti mo, dhala yim yuku ka Thamar. ⁷ Hili Iir jin ta'da bwanyara/ ma Yahuuda mo tani a'di ta thus ki thus e jis/e gi Tapa mo dhali Tapa 'koshki a'di jwa mo. ⁸ Dhali yan'ko'da Yahuuda oki'da Unan gwo mo ki: Mashi asha kam pini mo mo ma, dhali miiyi mii mo jin minu mii mii mo gom marem pini mo, dhali cis uci goma kam pini mo. ⁹ Hila Unan nyithki'd ka 'ci jin mina

a'di içis mo tani midi diki ta jim piti mo. Wakan ki a'di yaki bway gu'b e asha kam mo tani a'di wolki'da 'co/ piti eya 'cesh mo isi ciki/ ki a'di midi diki çis uçi goma kam mo. ¹⁰ Dhali mii jin miikina a'di wakan mo tani a'di diki 'bor e jis/e gi Tapa mo dhali a'di si'da/ 'koshki a'di jwa mo. ¹¹ Dhala Yahuuda oki'da T_hamar gwo mo a'di jin ta'da mar pitim 'bomi gwo mo ki: Diyi ka dhalla/ e gu'b ki cim mo ntaga Shiilah jin ta ya/m pem midi ca mo. Haali/ a'di ko/ki is mo oki a'di midi wu mo me'd ikam mo. Wakana T_hamar a'di yaki'd mo dhali ç**a**'b e gu'b gi com mo be.

¹² N'ko'd mo tani mo pu'du'd mo ki 'bwa/ ma Shuu/ jin ta asha Yahuuda a'di iwuki'd mo dhali ka Yahuuda malaskunu mo tani a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo eya manhil ka'bal piti mo a'di dhala mugum piti ka Hiirah mo jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo. ¹³ Dhali ka T_hamar **t**orkunu gwo ka mar piti a'di yaki'd mo e Pan Timnah mo mmo'ci**t**h ka'bal piti amur mo tani, ¹⁴ ayim 'cu**k**ki burrinyem ma dhallam piti 'peni is mo dhali hi'th burrinye/ jin kumu 'kup mo dhali 'tam is ma yim ki burrinye/ mo dhali ç**a**'b e shemen bway ma Eenaayim a'di jin diki'd 'kup ki bway gi Pan Timnah mo haala yim mishki mo mo ka Shiilah a'di caki'd mo dhali a'di ayim dinuki ç**i** ki a'di mmomash mo. ¹⁵ Ka Yahuuda parki'da yim e mo tani a'di kulumki'da yimi bwa mo oki a'di ta'da 'bom ç**a**l mo haali/ ayim a'di kumki jis/em piti mo. ¹⁶ A'di yaki'da yim mo e shemen bway mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo dhalki aha/ yana /e gu'bi is mo, haali/ a'di diki misha yim mo ki a'di ta'da mar piti mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Atinta a'di imina /e içi aha/ mo

ki /e mini yayu/ i aha/ mo. ¹⁷ A'di ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aha/ mina ciki /e ari mi mo 'peni bwaman ma ma'diny ka'bal mo. Dhala yim ki o a'di gwo mo ki: Mina /e diki ciyaa/ jamas mii mo ntagi /e mini hashi a'di mowa? ¹⁸ A'di thoḵki gwo mo ki: Jamas mii gi wakata imiga/ ci /e mo? Ayim thoḵki gwo mo ki: To me'd pini dhali dhenḵdhenye/ jin 'kon ma ashu ipesu/ mo dhali cwa jin di'di me'd pini mo. Wakan a'di ciki'da yim uni mo dhali ya ayim gu'bi is mo dhali ayim bwaaki'd ki a'di mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'da yim cuki mis mo dhali ya mo dhali ayim bu'thki burrinyeḵ 'kup piti mo dhali hi'th burrinyem ma dhallam piti i is mo.

²⁰ Ka Yahuuda hashki ari mi ka mugum piti jin ta Wathi/ gi Pa Adullaam mo jin mina a'di bu'th jamas to mii 'peni me'd ma 'bom mo tani a'di diki gama yim mo be. ²¹ Dhali a'di doḵki 'kwani gi mo yan mo ki: Mane a'bom ḵal yan mo a'di jin ḵa'bki'd e shemen bway gi Pa Eenaayim mo? Dhali uni thoḵki a'di gwo mo ki: A'bom ḵala kamu/ yisa di'di mahana. ²² Wakan a'di doḵki'da Yahuuda ka nyar'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki gama yim mo dhali 'kwani gi mo yan o gwo si'da/ ki a'bom ḵala kamu/ yisa di'di mahana. ²³ Yahuuda thoḵki gwo mo ki: Dhalka yim dhu to gwan gom is pitiḵ gana/ mo isi ciki/ ana mina 'kwani ipe'th mo. /E mishini ki aha/ hashkina ari mi yan mo dhali /e diki gama yim mo.

²⁴ 'Ko'da ppe kwara ḵ'ko'd mo Yahuuda ḵorkunu gwo mo ka Ḵhamar jin ta'da marem pini a'di lo'bki'di miinyḵal mo dhali shwane/ ayim a'di bwaaki'da 'ci ki miinyḵal mo. Dhala Yahuuda oki gwo mo ki: Guya ayim ka piye/ mo dhali dhalka

ayim cidhu ki o'd mo. ²⁵ Dhali me'd jin 'koyunu mmokala ayim ka pije/ mo tani ayim hashki gwo eya mar pitinj gwath mo ki: Wathi/ yan jin cilkina to gwansan mo tani a'di ta wathi/ jin bwaakika/ a'ci mo. Dhala yim oki gwo mo ki: Nyithi jamas to gwansan mo aha/ 'thona /e mo. To gwansan uni ta kuma ja mo tome'd dhala dhenjhenye/ kun 'kon ma shu ipesu/ mo dhali cwa mo. ²⁶ Dhali yan'ko'da Yahuuda nyithki uni mo dhali o gwo mo ki: Ayim a'di iboli aha/ e ki mii ma kar/e e mo haali/ aha/ dinaki ciya yim ki ya/m pem ka Shiilah mo. Dhali a'di diki ish nyakka yim dok/e mo be.

²⁷ Dhali ki mo pu'dki'd mo jin min ma yimi dho'th mo tani ushi uci 'koni su/ e bwa ma yim mo be. ²⁸ Dhali ka yim shwan ma 'ci mo tani jan tal 'de/ karki me'd ka pije/ mo dhali a'bom jin karu mmowotha woth mo gom mondho'th up mo tani a'di dekki me'd piti ka thus 'per mo mmo/o gwo mo ki: Yansan a'di ipu'dki'di twa/a/ mo be. ²⁹ Hili ki a'di dokki me'd piti bway bwa mo tani hili mo mo ma, akam piti pu'dki'd ka pije/ mo dhala yim ki o gwo mo ki: Awanyam pini jin pu'dkina /e ka pije/ ki is pini mo tani isa wa'da. Wakan a'di iyukkunu a'di gway mo ka Paaris mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd akam pu'dki'd mo ka thus 'peri me'd piti mo dhali gway piti yukkunu ka Saarah mo be.

39

¹ Dhali aYuusup a'di isuskunu ka lungu'b e Pa Masir mo dhala Puthipar jin cil ma askar goma Pirawn dhali wathi/ jin cil ma askar kun jina ji mo gom 'Kwani Masir mo a'di yolki a'di 'peni 'Kwani Isma/iil mo uni kun kalki a'di ka lungu'b 'peni mun

mo. ² Dhali Tapa nyakki di ka Yuusup mo dhali a'di warki'd ki wathi/ jin hana mii me'd mo dhali a'di diki'd e gu'b gi tapam piti jin ta Wathi/ Masir mo. ³ Dhali tapam piti mishki mo mo ki Tapa nyakki di ki a'di mo dhali ki Tapa rakki'da ris mii jin mina a'di ha me'd mmorusa/ rus mo. ⁴ Wakana Yuusup gamki mii ma 'the e jis/em piti mo dhali buk a'di 'pen ka piye/ mo dhali a'di ki kar a'di mmota amanhil to gom gu'b mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo be. ⁵ Pena cim yan jin karkina a'di a'di mo mmota amanhil to gom gu'b piti mo dhali kar a'di ki tapa apowa ris tom piti jin tana a'di mo tani Tapa 'borki 'kwani gi gu'b gi Wathi/ Masir mii mo gom gway ma Yuusup mo. Dhali mom'bor mii gi Tapa diki'da po/ aris to 'baar mo kun tana a'di mo e bwaj gu'b mo dhali e bwam bunto mo. ⁶ Wakan a'di dhalki'da ris to 'baar mo e me'd ma Yuusup mmohil mo dhali mmodhalkina a'di a'di e me'd piti mo tani a'di yisa shwana jwa mo gom tonj kamuwa, hili jasi gom tontē/ jin shwakina a'di mo.

Dhala Yuusup nala/ 'bora jaro/ ime'da/ a'di hili mo ki jis/ e jin yesayes mo. ⁷ Dhali ki ara cima kamu/ mo tani a'bom gi tapam piti, ayim 'cemi'dki'da Yuusup ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Ishi nyakki aha/ mo ma. ⁸ Hili a'di ushki'd mo dhali owa 'bom gi tapam piti gwo mo ki: Hili mo aha/ dhalkina tapam pem to ime'd mo dhali a'di dina jwa ki shwa mo goma ris to mo e gu'b mo kun dhalkina a'di aha/ e me'd pem mo. ⁹ A'di diki caaca kagahara e gu'b yan mmobol aha/ e mowa. Tonj kamu/ yisa 'tasha a'di aha/ 'twa/ mo yisa hili isi ciki/ is piniṅ gana/ mo haali/ / e ta

ashim piti mo. Aha/mina mish dhan miinthus yan mii mo wakan mana dhali mii miinthus apowa Arungimis mowa? ¹⁰ Ba dhala yim ṭorki'da ṭor ka Yuusup isa yempa/ yempa/ mo dhali a'di 'tena bwa mmocik̄ gwo ma yim mo mmo/ isha ayim mo walla mmonyak̄ ɔa'b ka yim mo. ¹¹ Hili ka cimi 'deŋ kamu/ mo me'd jin yakina a'di gu'b mo mmomiiya ṭu'c piti mo dhali 'kwanin tiya yisa 'koni bwaŋ gu'b yisa uni kun miina ṭu'c e gu'b mo tani, ¹² ayim bu'thki a'di e burrinyem piti mo mmo/o a'di gwo mo ki: Ishi nyak̄ki aha/ mo. Hili a'di dhalki burrinyem piti e me'd ma yim mo dhali gus mo dhali pu'd ka piye/ 'peni gu'b mo. ¹³ Dhali ka yim parki mo e mo ki a'di dhalki burrinyem piti e me'd ma yim mo dhali pu'd ka piye/ 'peni gu'b mo tani ¹⁴ ayim yuk̄ 'kwani gi kuŋ gu'b ma yim mo dhali o uni gwo mo ki: Hili a'di guyi Wathi/ Ibraan yan e bwam ana mo mmosor ana mo. A'di seyi bwaŋ gu'b mo dhali di ki gwo ibwa mo mmo/ish nyak̄ki aha/ mo dhali aha/ cuukina ki dhan 'twa/ jin caaca mo. ¹⁵ Dhali ki a'di cik̄ki gwo ki aha/ 'deka 'twam pem ki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti i aha/ mo dhali gus mo dhali pu'd ka piye/ 'peni gu'b mo. ¹⁶ Dhali yan'ko'da yim karki burrinyem piti e me'd ma yim mo ntagi tapam piti pu'dki'di pa mo. ¹⁷ Dhali ayim ṭorki a'di gwo jin nyak̄ka'd mo mmo/o ki: Wathi/ Ibraan yan jin ta ɔiŋkina/ a'di jin suskina /e ibwaman ana mo pu'dki'di aha/ mo mmosor aha/ mo be. ¹⁸ Hili me'd jin 'de'kkika/ 'twam pem 'kupki mis mo dhali cuu mo tani a'di dhalki burrinyem piti e aha/ mo dhali pu'd ka piye/ 'peni gu'b mo.

19 Ki tapam piti cikki gwo 'peni 'twa/ gi ash mo ki: Mii a'dan jin miikina cinjkinam pini jan aha/ mo tani anyor piti 'batha'ba'th mo. 20 Dhali tapa ma Yuusup bu'thki a'di mo dhali kar a'diya sijin mo e mo jin ta'kkunu habuus ma malik nycine/ mo dhali a'di diki'da sijin imun mo. 21 Hili Tapa a'di nyakki di ka Yuusup mo dhali tor a'di mo/en piti jin telu sho'k mo dhali ci a'di mii ma 'the i jis/e ma manhila sijin mo. 22 Dhali amanhila sijin ciki'da Yuusup gwo ime'd mo mmota amanhil 'kwani ma sijin i'baar mo uni kun 'kokina sijin mo. Dhali aris mii gunn kun miinu mo tani a'di ki mii uni mo. 23 Dhali amanhila sijin mo tani a'di cina hirdhe/ yisa ki mii gunn kun miin ma Yuusup mo mmohila hil mo haali/ Tapa nyakki di ki a'di mo dhali eya ris to gunn kun miina a'di mo tani Tapa dhuki uni mmorusa/ rus mo be.

40

1 Ka cima kamu/ 'ko'di mii yan mo tani tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik gi 'Kwani Masir mo dhali aman'cok maam piti mo tani uni thamki to mii mo gom tapa malik Masir buni mo. 2 Dhala Pirawn shwaki'da nyor gom 'kwani kun can ka askar piti su/ gwan mo, tapa jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik mo dhali aman'cok maam piti mo. 3 A'di dhuki uni eya sijin mo e gu'b gi wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji eya sijin mo jin di'di bwan'kwariny mo jin dikin ma Yuusup nycine/ mo. 4 Wathi/ jin ca'd gom 'kwani ma mee kun jina ji mo tani a'di kanki'da Yuusup gwo mo gom uni mo dhali a'di miiki uni to mo dhali uni 'kon ki

mondek is mo ki sule/ sule/ ntaga cima kamu/ mo.
⁵ Dhali mon'thinya kamu/ mo tani uni su/ shu'bki
 jan mo a'di jin ta tapa gom 'kwani kun miina tu'c
 mo dhali a'di jin ta'da man'cok maa goma malik
 'Kwani Masir mo uni kun 'kokin e bwan'kwariny
 ma sijin mo uni ita gi jan buni ki she/ ki she/ mo
 dhali 'pemen jan buni 'kon ki she/ ki she/ mo. ⁶ Ka
 Yuusup pu'dki'di uni mon'thamo/ mo tani dhali
 parki uni e ki uni tocu 'kus mo. ⁷ Wakan a'di dotki
 'kwani ma mee ma Pirawn uni kun nyak 'ko ki a'di
 e mo jin dekuwa dek mo e gu'b gi tapam piti mo ki:
 Atinta itaka um jis/em bum ka lungu'b kan ganne/
 mo? ⁸ Uni torki a'di gwo mo ki: Aman takina ki jan
 mo dhali wathi/piyi'd jin midi tor 'pemen buni mo.
 Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: Dina mo jin
 toru 'pemen jan ki ta kuma Arumgimis mowa? Tori
 uni ki aha/ mo ma aha/ 'thona um mo.

⁹ Wakan tapa jin karu mmohil 'kwani ma tu'c
 torki jan piti ka Yuusup mo dhali a'di oki a'di gwo
 mo ki: E jan pem mo tani cwalmana mura'th uni
 'kokini bwambori aha/ mo. ¹⁰ Dhali apo/ cwal-
 mana mura'th mo tani abi karkini kwara e a'di
 mo dhali me'd jin lu/kina a'di mo tani jandim piti
 ca'bki'd ki tup tup mo dhali atora mura'th iski'd mo
 jin minu 'cith mo. ¹¹ Akubbaaya ma Pirawn diki'd
 e me'd pem mo dhali aha/ bu'thkina amura'th mo
 dhali nyu/ uni e bwam ma kubbaaya ma Pirawn
 mo dhali karka/ akubbaaya e me'd ma Pirawn mo.
¹² Dhala Yuusup thokki a'di gwo mo ki: 'Pemen jan
 a'dan be: cwalman ma mura'th kun 'koni kwara
 mo tani a'di ita'da cimi kwara mo. ¹³ E bwaman
 ma cimi kwara yan mo tani aPirawn midi 'de'k
 'kup pini ki mis mo dhali wari /e is mo mmodoka

tu'c pini ka nyan'ko'd mo dhali /e mini dhuwa
 P̄irawn aḱubbaaya e me'd piti mo me'd jan dhamo/
 mo me'd jin karkunu /e mmota tapa gom 'kwani
 kun miina tu'c mo. ¹⁴ Hili /e mini mii kayaa/ e mo
 ki mii midi mii ha me'd mo gom /e mo dhali miyi
 aha/ ki mii gi bwanḱush mo, aha/ 'thona /e mo jin
 mina /e mii pika P̄irawn gwo yan i is gom aha/ mo
 dhali wakan /e mini 'cuḱaa/ ka piye/ 'peni gu'b yan
 mo. ¹⁵ Haali/ aha/ ka jin gana/ ḱwalkunu mo 'peni
 Paḱ 'Kwani Ibraan mo dhali e mahan si'da/ mo
 tani aha/ dinaki mii toḱ kamu/ mo jin mina uni kar
 aha/ e jisa 'tum yan mo.

¹⁶ Ki tapa jin ta'da man'coḱ maa mo parki 'pe-
 men jan yan e ki uni ha me'd mo tani a'di oki'da
 Yuusup gwo mo ki: Aha/ si'da/ tana gi jan mo.
 Maanḱuthu'd kun ḱalka/ ka nura/ ikwara mo tani
 uni 'koni 'kupi aha/ mo. ¹⁷ Dhali e 'kupan ma nura/
 mo tani aris maanḱuthu'd tana eya ris ka ris mo
 goma P̄irawn mo hili aris 'dii 'kokin mo mmoshwa
 uni mo 'peni bwam ma nura/ e 'kupi aha/ mo be.
¹⁸ Dhala Yuusup thoḱki a'di gwo mo ki: 'Pemen
 jan a'dan be: anura/ kun 'koni kwara mo tani a'di
 ita'da cimi kwara mo. ¹⁹ E bwaman ma cimi kwara
 yan mo tani P̄irawn midi 'de'k 'kup pini ki mis mo
 'peni /e mo dhali /e minu shir ka 'cajala/ apo/ cwa
 mo dhali aris 'dii mini 'ka shum gi bungwar is 'peni
 /e mo.

²⁰ Ka cimi kwara a'di jin ta'da cim jin dhodhuwa
 P̄irawn mo tani a'di yuḱki'da yuḱ jin yuḱu 'kwani
 mmotul 'kup mo goma ris 'kwanim piti kun miina
 tu'c mo dhali a'di 'de'kki 'kup gi wathi/ jin ta tapa
 gom 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik mo dhali
 'kup gi wathi/ jin ta'da man'coḱ maa mo e bwaman

'kwanim piti kun miina tu'c mo. ²¹ A'di warki wathi/ jin ta tapa jin karu mmohil 'kwani ma tu'c gi gu'b ma malik is mo dhali a'di karki'da kubbaaya e me'd ma Pirawn mo. ²² Hili a'di shirki tapa jin ta'da man'cok maa 'kus ka shi/ mo me'd 'pemen jan jin torkin ma Yuusup uni mo. ²³ Dhali wathi/ jin karu mmohil 'kwani kun miina tu'c e gu'b ma malik maça/ ya'di ka aYuusup e mo yisa hili a'di thiski a'di e mo be.

41

¹ 'Ko'di yili su/ gwansani 'baar mo tani Pirawn a'di shu'bki jan mo ki a'di doshki'd e shemen Yi'deñ Kumma/ Niil mo. ² Dhali hili mo mo ma, bip 'koni pesu/ kun pikin ka pije/ 'peni kumma/ yi'de/ mo kun yesa bungwar is ki yes mo dhali kun 'thika'thik mo dhali uni shwakina lupe/ mo. ³ Dhali hili mo mo ma, bip 'koni pesu/ kun 'bwatala'bwatal mo dhali kun korakor mo pikin mo 'peni Yi'deñ Kumma/ Niil mo dhali doshkin mo nyaƙki bipa tiya mo e yana gap Yi'deñ Kumma/ Niil mo be. ⁴ Dhali uni gwansan kun 'bwatala is ki 'bwatal dhali kun korakor mo tani uni 'kaki uni gwansan kun yesa bungwar is ki yes mo dhali kun 'thika'thik mo. Dhala Pirawn a'di merki e mo be. ⁵ Dhali a'di 'ce'dkina e mo dhali shu'bki jan jin 'kon ma po/i su/ mo dok/e dhali hili mo mo ma, awusham pos 'koni pesu/ mo kun dwama e ki dwam mo dhali kun 'bora'bor mo uni cakin mo e cwalman 'de/ nyaƙki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo. ⁶ Dhali hili mo mo ma, η'ko'd unim pesu/ gwan waski 'kup mo, uniη korga/ dhali kun 'ce'dkina 'ce'd ki 'tham gi mom'pesho'k mo. ⁷ Dhali pos

kun tawash ma wusha/ ki tawash mo tani uni a'di iloski pos kun 'koni pesu/ kun dwam ma wusha/ e ki dwam mo dhali kun bocora e ki bojor mo. Dhala Pirawn merki e mo dhali hili mo mo ma a'di ita jan mo be. ⁸ Wakan mon'thamo/ mo tani shi/in piti to'ckunu 'kus mo dhali a'di hashki gwo mo dhali yuka/ yuk goma ris njaarɪŋ 'Kwani Masir mo kun tori gwo ki 'twaŋ gwocon mo dhali aris 'kwanin yukga/ mo, dhala Pirawn tori uni jan piti mo. Hili jan 'deŋ kamu/ yisa di'da a'di jin mishi 'pemen jan ka Pirawn tor mo.

⁹ Dhali yan'ko'd tapa jin karu mo mmohil 'kwani gi gu'b ma malik oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ kakina miim pem jin thamkika/ e shwane/ mo. ¹⁰ Ka Pirawn shwaki'da nyor apo/ 'kwanim piti kun dhuna a'di atu'c mo dhali kar aha/ dhala man'cok maa e mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo e gu'b gi a'di jin ji'da ji mo tani, ¹¹ aman su/ shu'bkina jan ka cim 'de/ mo mon'thiny yin mo a'di dhali aha/ aman ka 'deŋe/ 'deŋe/ takina ki jan mo kun 'kona 'pemen buni ki she/ ki she/ mo. ¹² Dhuru'c wathi/ Ibraan yan diki'd nyakki aman imun mo a'di jin ta'da manmii wathi/ jin ca'da tu'c mo gom a'di jin ji'da ji mo. Dhali ki aman a'di torikina a'di gwo mo tani a'di tori 'pemen jan bam mo. A'di theke'thki 'pemen jan tor ki 'bore/ e 'kwani su/ gwan isi me'd jan buni mo be. ¹³ Dhali me'd jin torikina a'di a'di ki aman mo tani wakan a'di pu'dki'd ki 'pemen gana/ mo dhali aha/ warkunu is mo mmodoka maktab pem mo dhali aman'cok maa a'di ishirkunu ka 'cajala/ mo.

¹⁴ Dhala Pirawn a'di hashki gwo mo dhali yuka Yuusup mo dhali uni suski a'di ki 'ta'b mo 'peni jisa

'tum mo dhali ki a'di 'thiki'da mur 'kup mo dhali ak burrinyem piti e mo tani a'di pu'dki'di bwambor ma Pirawn mo be. ¹⁵ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ takina gi jan mo dhali wathiŋ kamu/ yisa di'da jin mishi 'pemen piti tor mo dhali aha/ cikkina gwo mo gom /e mo ki me'd jin cikkina /e gwo gom jan mo tani /e mishki 'pemen buni tor mo be. ¹⁶ Yuusup thokki'da Pirawn gwo mo ki: A'di yisa ta aha/ mo. Arungimis midi ciya Pirawn gwon thok jin ha me'd ki haŋ gana/ mo. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma e jan pem jin shu'bka/ mo tani aha/ doshkina apowa gap Yi'deŋ Kumma/ Niil mo. ¹⁸ Dhali bip 'koni pesu/ kun 'thika'thik mo dhali kun yesa bungwar is ki yes mo pikin ka pije/ 'peni kumma/ yi'de/ mo dhali uni shwakina lupe/ mo. ¹⁹ Dhali bip 'koni pesu/ kun bathi uni isho'k mo kun hatha'ko'd ki ha'th mo dhali kun 'bwatala is ki 'bwatal mo dhali uni korakor mo uni kun wakan yisa mishkika/ me'd 'deŋ kamu/ e bampa/ Masir mo. ²⁰ Dhali unin korga/ dhali uni bip kun 'bwatala is ki 'bwatal mo tani uni 'kaki bip pesu/ gwan kun 'thika'thik kun 'koni twa/a/ mo. ²¹ Dhali me'd jin 'kakina uni uni mo tani wathiŋ kamu/ yisa midi 'taki mish mo mowa mo jin 'kakina uni uni mo haali/ uni i'kokin ki 'bwatal kan naskina/ 'pena muŋ'kup mo dhali yan'ko'd aha/ merkina e mo. ²² Aha/ si'da/ mishkina e jan pem mo awusham pos kun 'koni pesu/ mo uni kun cakin mo eya cwalman 'de/ nyakki uni ma 'de/ 'dete/ gwan mo kun dwama e ki dwam mo dhali kun 'bora'bor mo. ²³ Dhali awusham pos kun 'koni pesu/ uni ku'thkin mo mmokora kor mo dhali kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k

ki 'tham gi mom'pesho'k mo waski 'kupi 'ko'di uni mo. ²⁴ Dhali uni wusham pos gwan kun korakor iloskina wusham posa dwamga/ gwan kun 'koni pesu/ mo. Dhali aha/ torkina aris ŋaari/ gwan gwo mo uni kun tori gwo ki 'twaŋ gwocon mo, hili wathiŋ kamu/ yisa di'da jin midi 'taki be'daa/ gwo 'pen ka pije/ ki 'bore/ mo.

²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup thoŋki'da P̄irawn gwo mo ki: Jan ma P̄irawn mo tani a'di tal 'de/ mo be. Arumgimis be'dki'da P̄irawn gwo mo gom to jin murkina a'di i'dish 'twa/ mmomii mo be. ²⁶ Bipa 'borga/ kun 'koni pesu/ mo tani uni a'di ita yil kun mini 'ko ipesu/ kun mini 'bora'bor mo dhali awushan dwamga/ kun 'bora'bor mo tani uni si'da/ ita yili pesu/ mo, jan a'di itala 'pen 'de/ mo be. ²⁷ Dhali bip kun 'koni pesu/ kun 'bwata'ala'bwata' dhali kun korakor mo kun pu'dkini 'ko'di uni mo tani uni a'di ita yili pesu/ mo dhala wusha/ kun tawasha tawash mo tani uni kun ta 'tham gi mom'pesho'k kun 'ce'dkina 'ce'd sho'k mo tani a'di si'da/ ita yili pesu/ jin mina te/ i'kosha 'kosh mo be. ²⁸ A'di a'dan be me'd jin torkika/ /e aP̄irawn ka Arumgimis murki'da t̄ora P̄irawn to jin i'disha 'twa/ a'di mmomii mo. ²⁹ Yil imidi 'ko ipesu/ jin mina tonte/ idho'th kagahara mo e bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁰ Hili 'ko'di uni mo tani adhan te/ si'da/ midi cu mis i'kosh 'kwani ki yili pesu/ mo dhali aris to kun ishkin kagahara mo tani mina 'kwani iŋa mo be e bampa/ Masir mo. Adhan te/ midi kup bampa/ 'baar mo. ³¹ Dhali aris to kun tana 'kwani kagahara minu mol 'ban mo e bampa/ mo gom 'pemen gwon te/ mo a'di jin midi

bath_a/ bath_i 'ko'd mo haali/ t_e/ a'di midi jwakata du ki 'bi'th mo. ³² Dhali jan ma P_irawn kun shu'bkina a'di ka 'bukum 'ban mo tani uni ta kun thosonkin ma Arumgimis mo dhali Arumgimis midi t_or uni eya tente/ ki 'dishe/ san mo. ³³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani dhalka P_irawn a'di kwany wathi/ jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali wathi/ jin yukayuk mo dhali kari a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ³⁴ Dhalka P_irawn di'b mii is mo mmodhu 'kwani 'pen ka pi_je/ mo mmota imanhil tont_e/ apo/ bampa/ mo dhali bu'th 'bwanu'b tont_e/ kun 'kon ma po/i mudhe'd kun gamkina 'Kwani Masir ka tee yan kun isha tont_e/ ka entus ki yili pesu/ mo. ³⁵ Dhali dhalki uni tula ris tont_e/ is mo 'peni yila 'borga/ yan mo kun iiyin mo dhali dhuyi pos e me'd ma P_irawn a'di jin cili mom'bi'th mo gom tont_e/ goma ris 'penkuman bampa/ mo dhali dhalki uni dhu uni mo. ³⁶ Dhali tont_e/ minu 'tash 'twa/ mo apo/ bampa/ gom yili pesu/ yan mo jin mina t_e/ ibi_ta po/ bampa/ Masir mo wakan ki 'kwani kun 'koni bampa/ yan mina t_e/ diki 'ce'd sho'k mo.

³⁷ Gwo yan 'thinuwa 'cesh mo tani a'di wame'd 'boro'da P_irawn e ki 'bor mo dhali 'kwani si'da/ kun miina tu'c piti 'baar mo. ³⁸ Dhala P_irawn oki'da ris 'kwanim piti kun miina tu'c piti gwo mo ki: A/ana mina gam wathi/ jin wakansan 'peni mana mo a'di jin taki'd gi Shi/in ma Arumgimis mo? ³⁹ Wakana P_irawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Me'd jin torkin ma Arumgimis /e aris to gwansani 'baar mo tani, wathi_n kamu/ yisa di'da jin midi ku'th is ki 'cese/ 'cese/ dhali jin yukayuk wakansan me'd /e mo. ⁴⁰ /E mini ta tapa apo/ gu'b pem

mo, dhali aris 'kwanim pem uni mini nin is buni mo me'd jin mina /e i_{kan} uni gwo mo. Hili jasi gwo goma k_{ursi} ma malik mo tani aha/ imina a'di icil dhali bol /e e ki ca kagahara mo. ⁴¹ Dhala P_{irawn} oki'da Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma aha/ karkina /e mo apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴² Dhali yan'ko'da P_{irawn} bu'thki tome'd piti 'peni me'd piti mo dhali hi'thka Yuusup e me'd piti mo dhali shum a'di ki burrine/ ma malik jin na'bulana'bul mo dhali hi'thki a'di ajindhiir 'dolkon i'bam piti mo. ⁴³ Dhali a'di karki a'di mmomera arabiya jin dira shummarum piti mo a'di jin 'kon ma po/i su/ mo dhali uni k_{umki} cuuwa/ ibwambori a'di mo ki: Lu_{ṅa} lu_ṅ ki jin 'kupa'dupun mo ma. Ny_{ca}/ a'di karki a'di apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁴⁴ Dok/e P_{irawn} oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ tana P_{irawn} mo. Wathin kamu/ yisa midi mii 'de'k me'di mis walla sho'k piti e bampa/ Masiri 'baar mo ki dar gi gwoṅkan pini mo. ⁴⁵ Dhala P_{irawn} yukki'da Yuusup gway ka Sapnaat P_{aniih} dhali ciki a'diya Asnaat mmomash mo a'di jin ta 'bwa/ ma P_{uthipaara}/ mo a'di jin ta'da gasiis ma Uun mo. Wakana Yuusup raski'd ki mis e bampa/ Masiri 'baar mo.

⁴⁶ Yuusup a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo me'd jin cikina a'di e momii to ma P_{irawn} jin ta'da malik 'Kwani Masir mo be. Dhala Yuusup yaki'd ka pije/ 'peni buṅ'kus ma P_{irawn} mo dhali ya e bampa/ Pa Masiri 'baar mo. ⁴⁷ Ki embul yil pesu/ yan mo tani a'cesh dho'thki to ka entus mo. ⁴⁸ Dhali a'di tulki'da aris tonte/ is mo 'peni yil pesu/ yan jin kapa 'pen 'kwani mo e bampa/ Masir mo dhali dhu uni e themes gi 'penkuman bampa/

mo. A'di si'da/ dhu e themes gi 'penkuman bampa/ 'peni bunto kun 'kam uni is mo. ⁴⁹ Dhali aYuusup dhuki posi themes ki nyanyen gana/ ka enthus mo mmowa e ka si'b gi bwam ma gap mo ntagi a'di dak uni bar mo haali/ a'di molu bar mo be.

⁵⁰ Ntwa/a/ ki yil te/ diki pu'd naskina/ mo tani aYuusup a'di ita gi iya/ isu/ mo, uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di jin ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo. ⁵¹ Yuusup yukki gway ma 'ci ma bwanyaram piti ka Manassa mo haali/ a'di oki gwo mo ka: Arumgimis kar aha/ mmothisa ris mii kun ditadit e mo dhali aris to gi gu'b ma babam pem mo. ⁵² Dhali gway a'di jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di yukki a'di gway ka Eprayim mo: Haali/ Arumgimis karki aha/ mmokal mamana dho'th mo e bampa/ jin wo'ckina is aha/ she/ mo.

⁵³ Yili pesu/ yansan jin kapa 'pen 'kwani a'di/ piki gwo jipi/ mo e bampa/ Masir mo tani a'di 'baarki'd mo. ⁵⁴ Dhali yili pesu/ jin mina te/ i'kosh a'di itelki 'pen mo me'd gwo jin okin ma Yuusup mo. Dhan te/ a'di caaca e bampany 'ceshi 'baar mo dhali hili e bampa/ Masiri 'baar mo tani tonte/ di'd mo. ⁵⁵ Ka ris 'kwanim bampa/ Masiri 'baar mo harki to mo tani 'kwani cuukin 'twa/a Pirawn mo gom tonte/ mo dhala Pirawn toriki 'Kwani Masir gwo mo ki: Iiku/ mo aYuusup mo dhali cik gwo jin mina a'di ikan um mo mmomii mo. ⁵⁶ Wakan me'd jin peperkina te/ apo/ bampany 'ceshi 'baar mo tani aYuusup a'di ika'dki'da ris gu'b themes 'twa/ mo dhali yolki 'Kwani Masir tonte/ mo haali/ te/ shina 'kosh ki shi/ e bampa/ Masiri 'baar mo. ⁵⁷ Dok/e adhana 'cesh yini 'baar mo uni pu'dkin e Pa Masir mo eya Yuusup mo mmoyol pos mo

haali/ te/ shilki 'kwani isi 'baar mo e mony'cesh mo be.

42

¹ Ka Yakuub da/arki gwo ki pos ishki'd mo e bampa/ Masir mo tani a'di oki iya/m piti gwo mo ki: Atinta i'kona um mmohili e ka rem'kup kan mo? ² Dhali a'di oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ cikkina gwo mo ki pos ishki'd mo e bampa/ Masir mo. Iiku/ ka lungu'b mo dhali yoli pos 'peni mun gom ana mo ki ana mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo be. ³ Wakan ikam ma Yuusup kun 'koni 'kume'd uni iikin ka lungu'b mo mmoyoli pos 'peni bampa/ Masir mo be. ⁴ Hila Yakuub diki hasha Benyamiin mo a'di jin ta'da kam ma Yuusup mo nyakki ikam mo haali/ a'di ko/ki is mo oki tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ mo be. ⁵ Wakan iya/ ma Israyiil pu'dkin mo mmoyol to mo nyakki 'kwani kun pu'dkin mo gom gwon te/ 'peni bampa/ Kanaan mo be.

⁶ Dhali aYuusup a'di itaki'da mudhiir mo apo/ pa 'baar mo. A'di iyolki to goma ris 'kwanim bampa/ 'baar mo. Dhali ikam ma Yuusup uni pu'dkin mo dhali goŋ is buni ka 'cesh mo ibwambori a'di mo ki jis/em buni kun 'dokina uni ka lungu'ba 'cesh mo. ⁷ AYuusup mishki ikam mo dhali nyith uni mo hili a'di miiki uni ka jin thus me'd 'kwanin tiya kun 'kona e ki she/ mo dhali a'di torki'da tor nyakki uni ki 'twany 'cwar mo mmo/o ki: Um iiyin 'peni mana mo? A'di oki'd kan mo. Uni thokki a'di gwo mo ki: 'Peni Paŋ Kanaan mo mmoyol tonte/ mo be. ⁸ Wakana Yuusup nyithki ikam mo ihili uni i'koki mish a'di mo be. ⁹ Dhala Yuusup kakina gwony

jan piti e mo a'di jin shu'bkina a'di gom uni mo dhali a'di oki uni gwo mo ki: Um ta 'kwani kun parkina mee mo, um pu'dkin mo mmopar bampa/ e mo ki a'di 'ka'da is ki 'ka'd mo. ¹⁰ Uni tho_{kk}i a'di gwo mo ki: Yisa tapam bam hili mmoyol ton_{te}/ mo a'di ipu'dkina ci_ŋkinam pini mo. ¹¹ Aman 'baar mo tana iya/ gi wathin 'de/ mo. Aman tana 'kwani_ŋ ka_r/e mo, ci_ŋkinam pini gwansan 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹² A'di oki uni gwo mo ki: Yisa mo ti mmo'ka'da bampa/ yan is ki 'ka'd mo ti. A'di ti ipu'dkina um mo mmopar mo e mo. ¹³ Dhali uni tho_{kk}i gwo mo ki: Aman kun tana ci_ŋkinam pini mo aman kun tana ikam kun 'kon jasi i'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta iya/ gi wathin 'de/ mo e bampa/ Kanaan mo dhali hili mo mo ma, ara gwa'dga_ŋ gana/ ka tee yan mo tani a'di idiyi'di nyakka babam bam mo dhali ja_ŋ kamu/ yisa di'd dok/eya. ¹⁴ Hila Yuusup tho_{kk}i uni gwo mo ki: Me'd gwo jin okika/ um mo tani aha/ ona um ki um ta 'kwani kun parana mee ka ji_ŋ gana/ mo. ¹⁵ Gom mii yansan mo tani um minu pal mo ki mondiki/e ma Pi_rawn mo, um mini mish ii 'peni mo yan yisa ntagi um mini sus ara kam bum jin ta'da tu/u imahan mo. ¹⁶ Hashi jan 'de/ 'peni um mo dhali dhalki a'di susi'da kam bum mo ki um 'kon ka yiha/ eya sijin mo ki gwom bum minu nyo/ mo, mishki gwo_ŋ gana/ di'd e um mo walla isi'da/ ki mondiki/e ma Pi_rawn mo, um ka ji_ŋ gana/ ta 'kwani kun parkina mee mo. ¹⁷ Dhali a'di dhuki uni 'baar mo mmonta_l 'de/ eya sijin mo ka cimi kwara mo.

¹⁸ 'Ko'da cimi kwara mo tani aYuusup oki uni gwo mo ki: Miiyi mii yan mo a'di i'kona um ki e mo

haali/ aha/ ko/kina Arumgimis mo be. ¹⁹ Wakki/ um ta 'kwanin kar/e mo tani dhalka kam buma kamu/ diki'da sijn mondek is mo dhali dhalki kun tiya ki ii mo dhali kal pos gom te/ mo gom kun gu'bi 'baar mo. ²⁰ Dhali susi ara kam bum jin gwa'da'd i aha/ mo wakan ki gwom bum minu 'da'b 'pen mo dhali um mini 'koki wu mo be. Dhali uni miikin wakan mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd uni oki gwo ka rem'kup mo ki: Ka jin gana/ ana 'kona mii i'ba/ isi gwo goma kam bana mo me'd jin mishkina ana mii ma kashiram piti jin diki'd e mo ma cis mo ki a'di suski ana gwo sho'k mo dhali ana 'konaki cik gwom piti mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di bita mii ma cis apo/ ana mo be. ²² Dhali aRa/ ubiin thokki uni gwo mo ki: Dika/ ki o um gwo mo ki: Dhalku/ miinthus ki mii apo/ ari dhuru'c wathi/ mowa? Hili um 'koki cik gwo mo. Wakan shwane/ mo jin ri/u ari/ gom abas piti mo tani a'di ipu'dki'd mo be. ²³ Uni yisa mishi gwo 'bana ka Yuusup cikki gwom buni mo haala manluk 'twa/ a'di idiki'd e bwaman uni mo be. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di tu'kki 'ban 'peni uni mo dhali ko mo be. Dhali a'di dokki'di uni ka nyan'ko'd mo dhali torki'da tor ki uni mo. Dhali a'di bu'thki'da Shim/ uun 'peni uni mo dhali dek a'di mo ibwambori jis/ em buni mo be. ²⁵ Dhala Yuusup kanki gwo mo mmo'tu'da wolgwapim buni ki pos mo dhali ro'dki uniya guurush buni e 'twamana wolgwapim buni ka 'de/ 'de/ mo dhali thosonki uni ton/ kun mina uni mii ishwa e bway iim buni mo. Yan a'di imiikunu gom uni mo be.

²⁶ Dhali yan'ko'd uni su'kki thuluny buni to apo/ mo dhali shipiti ii mo be. ²⁷ Dhali ki jan 'de/ 'peni

uni ka'dki'da wolgwapi/ 'twa/ mo mmo'taki ci thuluny piti to mmoshwa e mo jin ishkina uni mo tani a'di mishki'da guurush e 'twaman ma wolgwapim piti mo be. ²⁸ Dhali a'di oki ikam gwo mo ki: Aguurush pem dokkunu aha/ i is ka nyan'ko'd mo. A'di a'dihe/ e 'twaman ma wolgwapim pem mo. Gom mii yan mo tani adum buni ushki uni me'di e mo dhali uni tu'kkin ka rem'kup mo mmode ki bir bir mo mmo/o gwo mo ki: Atinta a'dan mo? a'di jin miikin ma Arungimis ana mo.

²⁹ Ki uni pu'dkina Yakuub jin ta'da babam buni e bampa/ Kanaan mo tani uni torki a'di aris to kun miikin ki uni mo mmo/o gwo mo ki: ³⁰ Wathi/ jin ta tapa apo/ bampa/ yan mo tani a'di torki'da tor ki aman ki 'twany 'cwar mo dhali bu'th aman mo, o ki aman tana 'kwani kun parkina mee mo apo/ bampa/ mo. ³¹ Hili aman thokkina a'di gwo mo ki: Aman tana 'kwanij kar/e mo dhali aman yisa tana 'kwani kun parkina mee mo. ³² Aman tana ikam kun 'kon jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo, iya/ ma babam bam mo, jan 'den kamu/ yisa diyi'da dhali ara tu/u shwane/ yan a'di idiyi'd nyakka babam bam e bampa/ Kanaan mo. ³³ Dhali yan'ko'd wathi/ jin ta tapa gom bampa/ yan mo oki aman gwo mo ki: Gom kan mo tani aha/ mina mish um ki um ta 'kwanij kar/e mo. Dhalka kam buma kamun 'de/ nyakki aha/ mo dhali kali pos mo gom te/ gom kun gu'b bumi 'baar mo dhali iiku/ mo e bway bum mo. ³⁴ Susi ara kam bum jin gwa'da'd e aha/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina mish um ki um 'koki ta 'kwani kun parkina mee mo hili um ta 'kwanij kar/enj gana/ mo dhali aha/ mina 'cukki

uma kam bum mo dhali um mini yol to e bampa/yan mo be.

³⁵ Me'd jin wolkina uni arisa wolgwapim buni to mo 'peni bwaman mo tani hili mo mo ma, arisa guurush buni kun dekkunu is mo tani gamkunu e bwaman ma wolgwapim buni ki she/ ki she/ mo dhali uni dhala babam buni uni parkina guurush buni e mo kun dekkina uni mo, uni merkina ijamasa/. ³⁶ Dhala Yakuub jin ta'da babam buni oki uni gwo mo ki: Um bu'thki uci 'peni aha/ mo dhala Yuusup yisa di'da dhali aShim/uun si'da/ a'di piki'd mo adhali um shwane/ mini susa Benyamiina? Aris mii gwansan uni pu'dkina po/ aha/ mo. ³⁷ Dhali yan'ko'da Ra/ubiin oki'da babam piti gwo mo ki: 'Koshi iya/m pem su/ gwan jwa mo wakki/ aha/ dinaki doki a'di pa i /e ka nyan'ko'd mo. Kari a'di e me'd pem mo ma dhali aha/ mina doki a'di pa ka nyan'ko'd mo e /e mo be. ³⁸ Hili a'di thokki gwo mo ki: Ya/m pem midi mol ya ka lungu'b nyakki um mo haali/ akam a'di iwuki'd mo dhali a'di idiki'd jasi 'de/ mo. Wakki/ tonthusa kamu/ midi 'taki bit a'di apo/ e bway iim bum yan jin mura umi kar mo tani um mini raka wuum pem yan jin 'kayaa/ mmodit bwa ntaga Haawiya mo be.

43

¹ Shwane/ te/ shilki 'kwani is ki she/ e bampa/ mo be. ² Dhali ki uni shwaki pos mo a'di jin kalkina uni 'peni Pa Masir mo tani ababam buni oki uni gwo mo ki: Iiku/ mo dok/e mmoyoli ari tonte/ gom ana mo. ³ Hila Yahuuda oki a'di gwo mo ki: Wathi/ rumki aman ki gwo ki 'bi'th mo mmo/o gwo mo ki:

Um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak̄ yayu/ ki um mo. ⁴ Wak̄ki/ /e mini hasha kam bam nyak̄ki aman mo tani aman mina ii ka lunḡu'b mo dhali yolu /e tonte/ mo. ⁵ Hili wak̄ki/ /e mini diki hash a'di mo tani aman yisa mina ii ka lunḡu'b mo haali/ wathi/ oki aman gwo mo ki: um mini mol jis/em pem par e mo isi ciki/ akam bum midi nyak̄ yayu/ ki um mo. ⁶ Israyiil oki gwo mo ki: Katinta jan miina um aha/ ka jin thus kan mo mmoṭor wathi/ gwo mo o ki um tan ga kama kamu/ mo? ⁷ Uni thoḡki gwo mo ki: Wathi/ be idot̄ki aman gwo ka kar/e mo gom is bam mo dhala bas bam mo mmo/o gwo mo ki: A/ababam bum di'd ki e naskina/ mowa? A/um tan ga kam buma kamu/ mowa? A'di jin ṭorkina aman a'di mo tani uni a'di ita gwon dot̄ kun thoḡkkunu mo. A/ ba aman misha to kun mina a'di i'taki mii owa? Mmo/o ki susa kam bum ka lunḡu'b mo. ⁸ Dhali aYahuuda oki'da Israyiil jin ta'da babam piti gwo mo ki: Hashi dhuru'c wathi/ nyak̄ki aha/ mo dhali aman mina cu mis dhali ii mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo, aman imoṅtal 'de/ inyak̄ki /e mo dhali ushi ucinḡ gwa'dgam bam si'da/ mo. ⁹ Aha/ mina ya ta a'di jin 'tashu 'twa/ mo gom a'di mo. 'Peni me'd pem mo tani /e mini 'theḡ gwo gom a'di. Wak̄ki/ aha/ dinaki susu/ a'di pa ka nyan'ko'di /e mo dhali kar a'di ibwambori /e mo tani dhalki mo jin diluwa dil miga/ kal e 'ba/ pem ki sule/ sule/ mo. ¹⁰ Haali/ wak̄ki/ aman mina 'taki 'koki ta adiite/ kan mo tani aman anann be mina 'taki pu'du/ ka nyan'ko'd me'di su/ mo be.

¹¹ Dhali yan'ko'd ababam buni ka Israyiil oki uni gwo mo ki: Wak̄ki/ a'di midi mii wakan mo

tani ba miiyi a'di yan mo. Buthi maman cwa kun mina umi kwany mo 'peni bampa/ mo dhali dhuyi uni e bwan̄ kucan̄ mo dhali kalki uni ka lun̄gu'b gom wathi/ mo mmota to jin mina um tak̄ a'di mo ara 'bi'c cwa ma balsam dhali ara yina dham dhala 'bi'c en'thi/ dhala murr dhali emen cwa jin wana maman ki shu'be/ mo dhali emen cwan̄ kamu/ si'da/ mo. ¹² K̄ali aguurush ka 'buk̄um 'ban mo nyak̄ki um mo. K̄alka guurush gwan ka nyan̄'ko'd kun dok̄kunu umi is mo e aris 'twaman ma wolgwapim bum mo, wariba/ a'di ta mii jin thamunu miiyi mo. ¹³ Susa kam bum si'da/ mo dhali cuyi mis mo dhali iiku/ i wathi/ dok̄/e mo. ¹⁴ Ba dhalka Arungimis jin Eka/ Ek̄ c̄i um mii jin miinu mo ibwambori wathi/ mo ki a'di midi hasha kam bum akamu/ ka nyan̄'ko'd nyak̄ka Benyamiin mo. Wak̄ki/ aha/ minu bu'th uci i'baar mo tani aha/ dara ki mowoth̄ mo be. ¹⁵ Wakan̄ 'kwani kalki tontak̄ mo dhali un̄i kalkina aguurush ka 'buk̄um 'ban nyak̄ki uni mo dhala Benyamiin mo dhali uni cuki mis mo dhali ii ka lun̄gu'b bway bampa/ Masir mo dhali uni doshkini bwambor ma Yuusup mo be.

¹⁶ Ka Yuusup parki'da Benyamiin e mo tani a'di oki'da manhil to e gu'b piti gwo mo ki: Susi 'kwani gu'b mo dhali 'cithi/ to/e 'kus mo dhali thosoni to ki jahanne/ mo haali/ 'kwani mini nyak̄ to shwa ki aha/ montee mo. ¹⁷ Wathi/ miiki'd me'd jin k̄ankin ma Yuusup a'di gwo mo dhali suski 'kwani e gu'b ma Yuusup mo. ¹⁸ Dhali 'kwani uni k̄o/ki is mo haali/ uni suskunu bway gu'b ma Yuusup mo dhali uni oki gwo mo ki: A'di ta mii ma guurush wariba/ kun dhukunu e 'twamana wolgwapim

bana mo ka cim gi t_{wa}/a/ yin mo a'di isuskunu ana gu'b mo 'tese/ wakan ki a'di midi ṅap embula 'borga/ apo/ ana mo dhali biṭa po/ ana dhali dhu ana ki c_iṅkina/ kun yolu mo dhali bu'th thuluny bana mo be. ¹⁹ Wakan uni iiki gu'b gi wathi/ jin ta'da manhil to ma Yuusup mo dhali tora tor nyakki a'di e shan'tamo/ gi gu'b mo. ²⁰ Dhali oki gwo mo ki: Ayy tapam bam, aman pu'dkina ka luṅgu'b ka cim jin t_{wa}/a/ mo mmoyol tonṭe/ mo. ²¹ Dhali ki aman pu'dkina e mo jin ishu mo tani aman ka'dkina wolgwapim bam 'twa/ mo dhali imun mo tani aman 'kwani gamkina aguurush ka 'deṭe/ 'deṭe/ e 'twaman ma wolgwapim bam mo, aguurush bam uni idiṭadiṭ mo, wakan aman kaḷina uni dok/e nyakki aman mo. ²² Dhali aman si'da/ kaḷina aguurusha kamu/ ka luṅgu'b e me'd bam mo mmoyol tonṭe/ mo. Aman yisa misha wathi/ jin dhuki aman aguurush e 'twamana wolgwapim bam mo. ²³ A'di thokki uni gwo mo ki: Shiyi is bum ki gwo jin rokomkunu mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo, Arungimis bum dhali Arungimis ma babam bum a'di be i'taki mii idhuki umi tom bum kun ish kumma/ e 'twamana wolgwapim bum mo gom um mo. Aha/ bu'thkina aguurush bum mo. Dhali yan'ko'd a'di suski'da Shim/uun ka pije/ e uni mo. ²⁴ Dhali wathi/ suski 'kwani bway gu'b ma Yuusup mo dhali ci uni yi'de/ mo dhali ki uni lamki sho'k buni mo dhali ki a'di ciki thuluny buni to mmoshwa mo si'da/ tani ²⁵ uni thosonki tontak buni is mo goma Yuusup midi yayu/ pa mo montee mo haali/ uni cikki gwo ki uni mini 'taki shwa tonṭe/ imun mo.

²⁶ Ka Yuusup pu'dki pa mo tani uni kaḷki a'di to

bway gu'b mo kun ta tontak kun takina uni mo
 dhali uni gonki is ka 'cesh mo e a'di mo ntaga 'cesh
 gana/ mo. ²⁷ Dhali a'di 'thekki gwondot mo gom
 mon'kom buni dhali o gwo mo ki: A/ababam bum
 di'd ki 'bore/ mo 'te/ tana? wathin dhan jin torkina
 um aha/ gwo mowa? A/a'di di'd ki 'bore/ mowa?
²⁸ Uni thokki a'di gwo mo ki: Cin'kinam pini jin ta'da
 babam bam mo tani a'di idi'd ki 'bore/ mo, a'di di'd
 ki e naskina/ mo be. ²⁹ Dhali a'di i'de'kki em piti
 ki mis mo dhali misha kam piti ka Benyamiin mo
 jin ta ya/ gi kum mo dhali o gwo mo ki: A/ara kam
 bum jin gwa'da'd a'dana a'di jin torkina um aha/
 mowa? Arumgimis midi mii mii ma 'the gom /e
 ya/m pem. ³⁰ Dhali yan'ko'da Yuusup di'bki mii
 is mo ki jahanne/ haali/ adum piti gworki'd mo
 goma kam piti mo dhali a'di napki mo mo mmoko
 nycine/ mo. Dhali a'di yaki gu'b ish piti mo dhali
 ko imun mo. ³¹ Dhali yan'ko'd a'di lamki jis/em piti
 mo dhali yayu/ ka pije/ mo dhali butha du mo dhali
 o gwo mo ki: Dhalki tonte/ a'di ipashu mo. ³² Uni
 ciki a'di tonte/ ki is piti a'di 'de/ mo dhali uni 'cena
 cem buni mo dhali 'Kwani Masir kun nyakki tonte/
 shwa ki a'di uni 'cena cem buni mo haali/ 'Kwani
 Masir mini mol tonte/ shwa nyakki 'Kwani Ibraan
 mo haali/ a'di midi ta miin nyogga/ gom 'Kwani
 Masir mo. ³³ Dhali uni dhukunu 'pena 'cesh mo
 ibwambori a'di mo, a'di jin ta'da bwanyara/ me'di
 isi gwo ma bwanyara/ jin tana a'di ka kar/ e mo
 dhali ara gwa'dga/ me'd isi dhuru'c piti jin tana
 a'di mo. Dhali 'kwani hilkin e ka rem 'kup mo
 dhali mer kagahara mo be. ³⁴ To kun 'tuntulu/ bwa
 ime'd 'pena tharabeesa ma Yuusup mo tani a'di
 kalkunu uni mo hili aBenyamiin a'di 'tuntulkunu

to ime'd me'di mudhe'd mo mmobol kum buni e mo. Wakan uni piki to mo dhali 'kuny bwa nyakki a'di mo be.

44

¹ Dhali yan'ko'd a'di kanki wathi/ jin ta'da manhil tom piti gwo mo ki: 'Tu'dki 'kwani awolgwapim buni ki tonṭe/ ki nyanye/ mo me'd mii jin mina uni imish a'di kal mo dhali dhuka guurush buni e 'twamana wolgwapi/ gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo. ² Dhali kari akubbaayam pem a'di jin ta'da kubbaayan 'dolkon kush mo e 'twamana wolgwapi/ a'di jin gwa'dagwa'd mo nyakka guurush pos piti mo. Dhali a'di miiki a'di mo me'd gwo jin kankin ma Yuusup a'di mo be. ³ Me'd jin kalkina mo kush mon'thamo/ mo tani 'kwani uni idhukunu 'pen mo nyakki thuluny buni mo be. ⁴ Ki uni iikin mo ari is 'ko'd ari'ceenne/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo tani aYuusup oki'da manhil tom piti gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali ur 'kwani gwan isho'k mo dhali ki /e mini siri'c uni apo/ ki sho'k mo tani oyi uni gwo mo ki: Atinta irakina um tom 'boro'di bway mo mmowar ki to shigga/ mo? Atinta ikwalkina uma kubbaayan 'dolkon kush pem mo? ⁵ A'di diki ta ji gi pina tapam pem to mowa dhali gom mii yan mo tani a'di inyitha a'di to kun mini mii yilankamu/ moyi? Um thamki mii mo mmomii wakan mo be.

⁶ Ki a'di siri'cki uni apo/ ki sho'k mo tani a'di tor'ki'da tor ki uni ki gwo gwansan mo be. ⁷ Uni thokki a'di gwo mo ki: Atinta i/okina tapam bam gwo gi wakan mo? Gwo midi mii si'dasi'd 'peni aman kun tana cinjinam pini mo ki uni mini 'taki

mii to gi wakan mo. ⁸ Hili mo mo ma, aguurush kun gamkina aman 'peni 'twamana wolgwapim bam uni kalkina aman /e ka nyan'ko'd mo 'peni bampa/ Kanaan mo, dhali mii jin midi 'taki ta ata 'te/ imina aman kwal 'dolkon kush walla 'dolkon gana/ 'peni gu'b gi tapam pini mo? ⁹ Dhali e bwaman cinƙinan 'de/ yin jin minu gam to nycine/ mo tani dhalki a'di iwu'd mo dhali aman si'da/ mina ta cinƙina/ jin yolu gom tapam bam mo. ¹⁰ A'di thokki uni gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo me'd gwo jin okina um mo ki: Ki a'di yin jin minu gam to nycine/ mo tani a'di imidi ta cinƙina/ jin yolu pem mo dhali um kun boƙkin mo tani mini ta 'kwani kun mini dar gi mii i'ba/ mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd aris 'kwani thulkina wolgwapim buni ka 'cesh ki jahanne/ mo dhali aris 'kwani uni ka'dkina wolgwapim buni 'twa/ mo be. ¹² Dhali a'di nƙƙi to mo mmotel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo dhali dak 'kup ki a'di jin gwa'da'd mo dhali akubbaaya a'di gamkunu e 'twaman ma wolgwapi/ ma Benyamiin mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd uni dherki burinyem buni bwa mo dhali aris 'kwani deƙki thuluny buni to apo/ ka nyan'ko'd mo mmodok bway 'penkuman bampa/ mo.

¹⁴ Ka Yahuuda dhali ikam pu'dkin e gu'b ma Yuusup mo a'di di'd naskina/ imun mo dhali uni ta'kkina ibwambori a'di a'cesh mo be. ¹⁵ Yuusup oki uni gwo mo ki: Mii gi wakatinta imiikina um mii gi wakan mo? 'Kona um ki misha wathi/ me'd aha/ mo mina nyiƙ to kun mini mii yilanƙamu/ mowa? ¹⁶ Dhala Yahuuda thokki gwo mo ki: Atinta a'di i mina amani o e tapam bam mo? Dhali aman mina o katinta mo? Walla am mina dhu is bam

athithin thith kata mo? Arumgimis a'di gamki mii jin thamu apo/ cinkinam pini mo. Hili mo ma, aman takina cinkina/ tapa kun yolu mo amani 'baari montal 'de/ dhali a'di si'da/ jin gamkunuwa kubbaaya e me'd piti mo. ¹⁷ Hili a'di si'da/ oki gwo mo ki: Mii yan midi si'dasi'd 'peni aha/ mo ki aha/ mina diki 'taki mii wakan mo. Hili jasi e me'd jin minu gama kubbaaya mo tani a'di imidi ta cinkinam pem jin yolka/ mo hili gom um mo tani iiku/ ki monku'th is eya babam bum mo.

¹⁸ Dhali yan'ko'da Yahuuda yaki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ayy tapam pem. Dhalki cinkinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, tora tor ki tapam pem e bwany'cem piti mo dhali dhalka nyor pini ki pur ki o'd apo/ aman kun tana cinkinam pini mo haali/ /e wana e ka Pirawn ki is pini mo. ¹⁹ Tapam pem dotki cinkinam piti gwo mo dhali oki: A/um tan ga babam bum mo dhali akam buma? ²⁰ Dhali aman okina gwo e tapam bam mo ki: Aman tana ka baba wathin dhan mo dhali ara kam bam jin gwa'dagwa'd mo jin ta'da 'cim piti ka dhan piti mo dhali akam piti a'di iwuki'd mo dhali a'di idhalkunu a'di 'de/ 'pena 'cij kum mo dhali ababam piti enki a'di kagahara mo. ²¹ Dhali yan'ko'd / e oki cinkinam pini gwo ki susu/ a'di ka lungu'b i /e mo ki aha/ mina 'thos a'di em pema is mo. ²² Aman okina gwo yan e tapam bam mo ki: Ari dhuru'c wathi/ midi mol dhal com 'pen mo haali/ wakki/ a'di midi dhal com 'pen mo tani ababam piti a'di imidi wu mo. ²³ Dhali yan'ko'd /e ki o cinkinam pini gwo mo ki isi ciki/ wakka kam buma gwa'dga/ diki yayu/ ka lungu'b nyakki um mo tani

um mini 'koki mish jis/em pem par e dok/e mo.
²⁴ Ki aman dokkina e pa gi cinjinam pini jin ta'da babam pem mo dhali tor gwon tapam pem mo,
²⁵ dhali ka babam bam oki aman gwo mo ki: Iiku/dok/e mo dhali yolu/ ari tonte/ mo tani, ²⁶ aman thokkina a'di gwo mo ki: Aman mola ii ka lungu'b mo. Wakki/ ara kam bam jin gwa'da'd midi nyak ya ki aman mo tani aman mina ii ka lungu'b mo. Haali/ aman mola par wathi/ jis/em piti e mo isi ciki/ ara kam bam jin gwa'da'd midi mii nyak di ki aman mo. ²⁷ Dhali yan'ko'd cinjinam pini jin ta'da babam pem ki o aman gwo mo ki: Um mishin ka 'bom pem dho'thki aha/ iya/i su/ mo. ²⁸ Jan kamu/ thiska/ e mo dhali aha/ okina gwo ki: A'di ka jin gana/ dherkina tongwapi/ bwa ka gwapi/ ki rut rut mo dhali aha/ dinaki mish a'di 'pena cim yin ki sule/ sule/ mo. ²⁹ Wakki/ um mini sus jin tal 'de/ yan si'da/ 'peni aha/ mo tani dhali tonthus ki bita po/ a'di mo tani um mini raka awuun kush pem yan isi bwan diti'd mo dhali ya mo eya Haawiya mo. ³⁰ Dhali gom gwo gi wakan mo tani ki aha/ yakina e cinjinam pini jin ta'da babam pem mo dhali ari dhuru'c wathi/ diki nyak yayu/ ki aman mo haali/ mondiki/em piti a'di dekkunu mo nyakki ji gi ari dhuru'c wathi/ mo. ³¹ Ki a'di parki mo e ki ari dhuru'c wathi/ diki nyak di ki aman mo tani a'di midi iwu mo be dhali cinjinam pini mini raka awuun kush piti isi bwan diti'd mo dhali a'di midi ya ka lungu'b eya Haawiya ki bwan diti'd mo a'di jin ta cinjinam pini jin ta'da babam bam mo. ³² Haali/ cinjinam pini a'di warki'd ka manmish mo ki isi mish gana/ gom ari dhuru'c wathi/ goma

babam pem mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki susi a'di pa i /e mo tani dhalki aha/ a'di ikala mo jin diluwa dil mo e jis/e ma babam pem ki mondiki/em pemi 'baar mo. ³³ Dhali gom gwo gi wakan mo tani dhalki cinkinam pini mo, aha/ 'thona /e mo, mmoça'bku/ mo e embul ma ari dhuru'c wathi/ mo mmota cinkina/ gi tapam pem jin yolu mo. Dhali dhalki ari dhuru'c wathi/ dok bway pa nyakki ikam piti mo. ³⁴ Haali/ aha/ mola dok bway pa ababam pem mo wakki/ ari dhuru'c wathi/ diki nyak ya ki aha/ mo haali/ aha/ ko/kina is mo mmopar tonthus gi wakan e mo mmopu'da po/ ababam pem mo be.

45

¹ Dhala Yuusup mol is piti non mo ibwambori aris 'kwani kun nyak 'ko ki a'di mo, dhali a'di 'therki ko mo ki: Raka ris 'kwani 'baar mo mmo/ ii ka piye/ 'peni aha/ mo. Gom gwo gi wakan mo tani wathin tal 'deñ kamu/ yisa di'd nyakki a'di mo me'd jin torkin ma Yuusup is piti eya tente/ e ikam piti mo. ² Dhali a'di 'therki ko kagahara mo, wakan 'Kwani Masir cikki a'di mo dhali aris 'kwani gi gu'b ma Pirawni 'baar mo cikki a'di mo. ³ Dhali aYuusup oki ikam gwo mo ki: Aha/ tana Yuusup mo. A/ababam pem di'd ki e naskina/ mowa? Hili ikam piti mol a'di gwo thok mo haali/ uni ko/ki is kagahara ibun'kus piti mo be.

⁴ Wakana Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Shori aha/ is ki 'dishe/ mo. Dhali uni shorki a'di is mo. Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana akam bum jin ta'da Yuusup a'di jin yolkina um mo e Pa Masir mo. ⁵ Dhali shwane/ dhalku/ is

bum ki dhu ka madhan'kur mo walla ka nyor e
 bwaman is bum mo haali/ um yolki aha/ imahan
 mo, haali/ Arungimis hashki aha/ ntwa/a/ ki um
 mo mmo'tash mondiki/e 'twa/ mo. ⁶ Haali/ te/
 diki'd e bampa/yansan yili su/ mo dhali yil bockini
 mudhe'd mo jin minu 'koki gorra 'cesh mo walla
 'cith to mo. ⁷ Dhali Arungimis hashki aha/ ntwa/
 a/ ki um mo mmo'tasha/ 'tash 'twa/ gom um mo
 haali/ um tana ushalla/ e mony'cesh mo dhali
 mmodhuya dhu ki e gom um mo uni ka ris kun
 minu 'ko ki e mo. ⁸ Wakan um yisa a'di ihashki
 aha/ imahan mo, hili Arungimis mo dhali a'di
 karki aha/ mmota ababa goma Pirawn mo dhali
 tapa gom kuṅ gu'b piti 'baar mo dhali ta amanji/
 a ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo. ⁹ Thosoni is ki
 jahanne/ mo dhali iiku/ ka gagamis mo eya babam
 pem mo dhali oyi a'di gwo mo ki: Gwo jin ona
 ya/m pini ka Yuusup a'dihe/ mo ki: Arungimis
 karki aha/ ki tapa 'Kwani Masiri 'baar mo. Yaya/
 ka luṅgu'bi aha/ mo. Dhalka diite/ ki miyu/ mo.
¹⁰ /E mini ca'b e bampa/ Jaasaan mo dhali /e mini
 'dishaa/ is mo /e dhali uṅim pini mo dhali uṅi
 gi uṅim pini mo dhali arisa ma'diny ka'bal pini
 mo dhali arisa ṅul'kup bip pini mo dhali aris to
 'baar mo kun takina /e mo. ¹¹ Dhali e maḥan mo
 tani aha/ mina thip /e ki to mo haali/ yil bockini
 mudhe'd naskina/ jin mina te/ pu'du/ mmo'kosha/
 'kosh mo isi ciki/ /e dhali aris kuṅ gu'b pini dhali
 aris to kun tana /e mo mini war ki moha'th'ko'd
 pini mo. ¹² Dhali shwane/ em pini midi mish mo
 mo dhali e ma kam pem ka Benyamiin mishki mo
 mo ki a'di ta 'twam pem jin ṭorki'da ṭor nyakki /
 e mo. ¹³ Um mini mii ṭora babam pem gwo mo

goma ris to ma ra/ ra/ pem e Pa Masir mo dhali aris to 'baar mo kun parkina um e mo. Thosoni is ki jahanne/ mo dhali susa babam pem ka lungu'b imahan mo. ¹⁴ Dhali yan'ko'd a'di biṭki'd m'ba/ ma kam piti ka Benyamiin mo dhali ko mo dhala Benyamiin si'da/ goki'd e 'ba/ piti mo. ¹⁵ Dhali a'di piki ikam piti 'twa/i 'baar mo dhali ko eya po/i uni mo dhali yan'ko'd mo tani ikam ṭorkina ṭor nyaḳki a'di mo be.

¹⁶ Ki gwo jin ḳalu cikkin ma Pirawn e gu'b piti mo ki ikam ma Yuusup pu'dkin mo tani a'di 'borki'da Pirawn bwa mo dhali aris ciṅkinam piti gara/ mo be. ¹⁷ Dhala Pirawn oki'da Yuusup gwo mo ki: Oyi ikam pini gwo mo ki: Miiyi mii yansan mo ma, suki to/e gwansan towa po/ mo dhali iiku/ ka nyan'ko'd e Paṅ Kanaan mo. ¹⁸ Dhali susi ababam bum mo dhali aris kuṅ gu'b bum mo dhali iiyu/ i aha/ mo dhali aha/ mina ci um mom'borga/ e bampa/ mo dhali um mini shwa to 'pena 'cesh yan jin tu/aṭu/ mo. ¹⁹ Ḳani uni gwo si'da/ mo ki: Miiyi mii yansan mo ma. Ḳala arabiya kun dira shumaram 'peni Pa Masir mo mmokala ris ushi uḱim bum mo dhali goma ris up bum mo dhali susa babam bum mo dhali iiyu/ mo. ²⁰ Dhalki gwoṅ kamu/ ki kulumi bwa gom tom bum mo haali/ mony'cesh jin mina um i'ko nycine/ mo tani a'di ta jim 'borgaṅ gana/ mo e bampa/ Masir mo a'di jin midi ta jim bum mo be.

²¹ Iya/ ma Israyiil miikin kan mo dhala Yuusup ciki uni arisa arabiya kun dira shumaram mo isi me'd gwo jin ḳankin ma Pirawn mo dhali thosonki uni tonte/ kun mina uni ishwa e bway iim buni mo. ²² Eya ris uni ka 'dete/ 'dete/ dhali eya

ris uni 'baar mo tani a'di ciki uni burrine/ ka kwa kwara mmo/ ak e mo hili aBenjamiin mo tani a'di ki ciki a'di ariyaal iss 'kwanimpa karpa'c mo 'pena guurush jin ta 'dolkon kush mo dhali burrine/ imudhe'd kun mina a'di mii ak e mo. ²³ Goma babam piti mo tani to kun hashkina a'di gom a'di mo tani uni ta thuluny i'kume'd mo kun su'kkunu tom 'boron gi Pa Masira po/ mo dhali kuman thuluny 'koni 'kume'd kun su'kkunu posa po/ mo dhali maan'kuthu'd mo dhali tonte/ si'da/ thosonkunu is mo goma babam piti mo gom ya jin mina a'di iyayu/ i bway mo. ²⁴ Dhali yan'ko'd a'di dhuki ikam piti 'pen mo, dhali ki uni kwa/ is bwa mo tani a'di oki uni gwo mo ki: Dhalka wala ki wal i bway mo. ²⁵ Wakan uni cuki mis ka pije/ 'peni bampa/ Masir mo dhali pu'd e Pañ Kanaan mo eya babam buni ka Yakuub mo be. ²⁶ Dhali uni torki a'di gwo ka Yuusup di'd ki e naskina/ mo dhali a'di iji'da ji apo/ bampa/ Masiri 'baar mo, dhala dum piti a'di 'thikina buye/ mo haali/ a'di diki gam gwom buni is mo. ²⁷ Hili ki uni torki a'di aris gwo ma Yuusup i'baar mo a'di jin okina a'di uni mo dhali a'di parki'da arisa arabiya kun dira shumaram e mo uni kun hashkin ma Yuusup mo mmokali a'di mo tani shi/in ma babam buni ka Yakuub a'di warkunu is mo be. ²⁸ Dhala Israyiil oki gwo mo ki: A'di 'koshki jwa mo. Yuusup jin ta ya/m pem a'di idiki'd ki e naskina/ mo. Aha/ mina ya mo dhali par a'di e mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki wu mo be.

46

¹ Wakana Israyiil bu'thki moyam piti mo nyakka

ris tom piti kun tana a'di mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pam Birsaba mo dhali a'di ki ci to jin 'cihu/ 'kus mmomiiya basa 'cesh goma Arungimis ma babam piti ka Is/hak mo. ² Dhali Arungimis tor'ki'da tor ka Israyiil mon'thiny ki jan mo dhali o a'di gwo mo ki: Yakuub, Yakuub. Dhali a'di oki gwo mo ki: Aha/ dina imahan mo. ³ Dhali yan'ko'd a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana Arungimis mo a'di jin ta'da Arungimis ma babam pini mo. Dhalku/ is ki ko/ mo mmoya ka lun'gu'b bway Pa Masir mo haali/ aha/ mina di imun mo dhali kar /e mmota adhan kal caaca mo. ⁴ Aha/ mina ya ka lun'gu'b nyakki /e mo e Pa Masir mo dhali aha/ si'da/ mina dok'u/ /e pa ka nyan'ko'd dok/e mo dhali me'd ma Yuusup a'di imidi mu'th em pini mo. ⁵ Dhala Yakuub cuki mis mo 'peni Pam Birsaba mo dhali aris iya/ ma Israyiil uni kalkina Yakuub jin ta'da babam buni mo nyakki ushi ucim buni mo dhali aris up buni mo eya risa arabiya kun dira shumaram mo uni kun hashkin ma Pirawn mo mmokalu/ uni mo be. ⁶ Uni si'da/ urki to/em buni mo dhali tom 'borgam buni mo uni kun gamkina uniya du is mo e Paḥ Kanaan mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Masir mo aYakuub dhali aris kum piti kun cisa a'di nyakki a'di mo be. ⁷ Iya/m piti dhali iya/ gi iya/m piti nyakki a'di mo dhali i'bwa/m piti mo dhali i'bwa/ gi iya/m piti mo, aris kum piti 'baar mo kun cisa a'di mo tani uni 'doyina a'di bway Pa Masir mo be.

⁸ Dhali aris gway gi emen ma Israyiil uni annihe/ mo uni gun pu'dkin e Pa Masir mo aYakuub dhali iya/m piti mo. Ra/ubiin jin ta'da bwanyara/ ma Yakuub mo. ⁹ Dhali gway gi iya/ ma Ra/ubiin uni

annihe/ mo: Hanuuk dhala Pallu dhala Hasruun
 dhala Karmi mo. ¹⁰ Dhali gway gi iya/ ma Shim/
 uun uni annihe/ mo: Yamu/iil dhala Yaamiin
 dhala Uuhad dhala Yaakiin dhala Suuhar dhala
 Sha/uul a'di jin ta ya/ ma 'bom 'Kwani Kanaan
 mo be. ¹¹ Dhali gway gi iya/ ma Lawi uni annihe/
 mo: Jirshuun dhala Gahaat dhala Maraari mo.
¹² Dhali gway gi iya/ ma Yahuuda uni annihe/ mo:
 Iir dhala Unan dhala Shiilah dhala Paarīs dhala
 Saarah mo (hila Iir dhala Unan uni a'di iwuyin mo
 e Paṇ Kanaan mo) dhali gway gi iya/ ma Paarīs
 mo uni annihe/ mo: Hasruun dhala Hamul mo.
¹³ Dhali gway gi iya/ ma Yassaakar uni annihe/
 mo: Tuulaa/ dhala Pawwah dhala Yuub dhala
 Shimruun mo. ¹⁴ Dhali gway gi iya/ ma Sabuluun
 uni annihe/ mo: Saarad dhala Iiluun dhala Yahal/
 iil mo. ¹⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Le/ah mo uni
 kun dho'thkina a'diya Yakuub mo e Pam Paddaan/
 araam imontaḷ 'de/ nyakki ku gi 'bwa/ ka Diinah
 mo imontaḷ 'de/ nyakki iya/m piti dhali i'bwa/m
 piti mo dhali mondeṇ buni 'koni iss 'de/ i'ce'dka
 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo.) ¹⁶ Dhali gway
 gi iya/ ma Jaad uni annihe/ mo: Sipyuun dhala
 Hajji dhala Shuuni dhala Asbuun dhala Iiri dhala
 Aruudi dhala Ar/iili mo. ¹⁷ Dhali gway gi iya/ ma
 Ashiir uni annihe/ mo: Yimnah dhala Yishwah
 dhala Yishwi dhala Bariī/ah nyakka Saarah jin ta
 'bwah buni mo. Dhali gway gi iya/ ma Bariī/ah uni
 annihe/ mo: Haabar dhala Malki/iil mo. ¹⁸ (Uni
 gwansan ita iya/ ma Silpah mo a'di jin cikin ma
 Laabaana Le/ah jin ta 'bwa/m piti mo dhali uni
 gwansan idho'thkin ma yima Yakuub mo, 'kwani
 kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pe'de/ mo.) ¹⁹ Dhali

gway gi iya/ ma Rahiil a'di jin ta asha Yakuub uni annihe/ mo: Yuusup dhala Benyamiin mo. ²⁰ Dhali goma Yuusup e bampa/ Masir mo iya/ kun dho'thkunu a'di mo tani gway buni annihe/ mo: Manassa dhala Eprayim uni kun dho'thkin ma Asnaat a'di mo a'di ta 'bwa/ ma Puthipaara/ jin ta'da gasiis ma Uun mo be. ²¹ Dhali gway gi iya/ ma Benyamiin uni annihe/ mo: Baala/ dhala Baakar dhala Ashbiil dhala Jiira dhala Namaan dhala Iihi dhala Ruush dhala Muppiim dhala Huppiim dhala Ard mo. ²² (Uni gwansan ita iya/ ma Rahiil mo kun dho'thkina a'diya Yakuub mo kun ta 'kwani kun 'koni 'kume'd i'ce'dka dojon 'baar mo.) ²³ Dhali gway gi iya/ ma Daan uni annihe/ mo: Hushim mo. ²⁴ Dhali gway gi iya/ ma Naptaali uni annihe/ mo: Yahas/iil dhala Juuni dhala Yisr dhala Shilliim mo. ²⁵ (Uni gwansan ita iya/ ma Bilhah a'di jin cikin ma Laabaana Rahiil jin ta 'bwa/ mo dhali uni gwansan kun dho'thkin ma yim ma Yakuub mo tani ta 'kwani kun 'kon jasi pesuŋ gana/ 'baar mo.) ²⁶ Aris 'kwani kun ta kuma Yakuub kun pu'dkin mo e bampa/ Masir mo tani uni ta jasi ku ki cisa a'di mo, yisa nyce/e ki ku ki aris up gi iya/ ma Yakuub mo. Hili aris uni 'baar mo imonta' de/ mo tani uni tana issi kwara i'ce'dka pe'de/ mo be. ²⁷ Dhali iya/ ma Yuusup kun dho'thkunu a'di e bampa/ Masir mo tani uni 'koni jasi su/ mo dhali aris uni 'baar mo kun 'kon e gu'b ma Yakuub mo me'd jin pu'dkina uni e bampa/ Masir mo tani uni 'koni issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo be.

²⁸ A'di hashki'da Yahuuda ntwa/a/ ki a'di mo eya Yuusup mo mmopi a'di i isi bwambor e Pan

Jaasaan mo dhali uni pu'dkin mo e mony'cesh ma Jaasaan mo. ²⁹ Dhali yan'ko'da Yuusup thosonki'da arabiyam piti jin dira shumaram is mo dhali cu mis mo dhali ya gama Israyiil 'kup mo a'di jin ta'da babam piti e Pan Jaasaan mo dhali a'di ciki is piti ki a'di mo dhali biti 'bam piti mo dhali ko e 'bam piti ki rash rash gana/ mo. ³⁰ Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Shwane/ dhalkaa/ wuna mo me'd jin mishkika/ jis/em pini mo dhali mish mo mo ki /e din ki e naskina/ mo. ³¹ Yuusup oki ikam piti gwo mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kuj gu'b gi com mo ki: Aha/ mina ya mo dhali tora Pirawn gwo mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ikam pem dhali aris 'kwani kun ta kuj gu'b ma babam pemi 'baar mo uni kun 'kokin e mony'cesh gi Pan Kanaan mo tani uni pu'dkini aha/ mo be. ³² Dhali 'kwani uni ita imanhil ka'bal mo haali/ uni ta imanhil to/e mo dhali uni kalkina ma'diny ka'bal buni ilu/ mo dhala dhana nul'kup bip buni mo dhali aris to 'baar mo kun tana uni mo be. ³³ Ka Pirawn midi yuk um mo dhali o gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? tani, ³⁴ um mini o gwo mo ki: Cinjinam pini uni ita imanhil to/ e mo 'peni dhuru'c bam kun tana aman mo ntagi shwanesan mo, aman dhali ibabam bam mo, ki um mini mish 'ko mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo haala ris 'kwani kun ta imanhil ka'bal mo tani uni ita thus ki thus e jis/e gi 'Kwani Masir mo be.

47

¹ Wakana Yuusup yaki bway gu'b mo dhali tora Pirawn gwo mo ki: Ababam pem dhali ikam pem nyakka ma'diny ka'bal buni dhala dhana nul'kup bip dhali aris to kun tagina uni mo tani

uni ipu'dkin mo 'peni Paṅ Kanaan mo dhali uni shwane/ 'kokin e Pan Jaasaan mo. ² Dhali 'peni bwaman ikam piti mo tani a'di bu'thki 'kwani imudhe'd mo dhali ṭorki uniya Pṛawn i e mo. ³ Pṛawn oki ikam piti gwo mo ki: Miin tom bum ta'da tinta mo? Dhali uni thoḱkina Pṛawn gwo mo ki: Cṛṅkinam pini uni ita imanhil ka'bal mo me'd ibabam bam mo. ⁴ Uni okina Pṛawn gwo mo ki: Aman pu'dkina mo mmo'ko ki 'ko ma ca/ e mony'cesh yan mo haali/ ashon dhii/ i'da kamu/ yisa di'd imun kun mina cṛṅkinam pini iciya ma'diny ka'bal mo haali/ te/ si'da/ a'di ishilki 'kwani is mo e Paṅ Kanaan mo. Dhali shwane/, aman 'thona / e mo, ki / e mini dhal cṛṅkinam pini bway mo mmo'ko e Pan Jaasaan mo. ⁵ Dhali yan'ko'da Pṛawn ki owa Yuusup gwo mo ki: Ababam pini dhali ikam pini uni pu'dkini / e itan mo be. ⁶ Bampa/ Masir uni 'koni bwambori / e m'baar mo. Thumi ababam pini dhali ikan moṅ'ko mo e mony'cesha 'borga/ mo dhali dhalki uni 'kon mo e Pan Jaasaan mo. Dhali wakki/ / e mishi wathi/ jin 'bora she/ 'peni bwaman uni mo tani dhuyi uni mmota imanhil to/em pem mo.

⁷ Dhali yan'ko'da Yuusup ki susa Yakuub jin ta'da babam piti mo dhali kar a'di ibwambor ma Pṛawn mo dhala Yakuub 'borki'da Pṛawn mii mo be. ⁸ Dhala Pṛawn oki'da Yakuub gwo mo ki: Atee gi yil gi mondiki/ em pini uni 'kokin ekata mo? ⁹ Dhala Yakuub thoḱki'da Pṛawn gwo mo ki: Atee gi yila ca/ pem mo tani uni 'koni iss 'kwanimpa ipe'de/ i'ce'dka 'kume'da po/ mo. Dhala tee gi yil gi mondiki/ em pem mo tani uni tana hony/e mo dhali kun pu'da tonthus apo/ aha/

mo dhali uni yisa i'thona/ 'tho/ ki me'd goma tee gi yil gi moŋ'koki/e gi ibabam pem ka atee kun iikina uni iinyca/ mo. ¹⁰ Dhala Yakuub 'borki'da P̄irawn mii mo dhali ya ka pije/ 'peni buŋ'kus ma P̄irawn mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'da Yuusup thumki'da babam piti dhali ikam moŋ'ko mo dhali c̄iki uni mo mmota jim buni e bampa/ Masir mo e mony'cesh jin 'bora'bor mo e bampa/ Ra/amsiis mo me'd gwo jin k̄ankin ma P̄irawn mo be. ¹² Dhala Yuusup thipki'da babam piti mo dhali ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun ta kuŋ gu'b gi com mo ki tonte/ mo isi ki mii jin mina uni mii ta gi a'di mo be.

¹³ Dhali tonte/ piyi'd eya ris bampa/ 'baar mo haali/ te/ a'di ishilki 'kwani is mo wakan bampa/ Masir dhali bampa/ Kanaan uni shi/ki is mo gom gwon te/ mo be. ¹⁴ Dhala Yuusup tulki'da risa guurush is mo uni kun gamkunu mo e bampa/ Masir dhali 'peni Paŋ Kanaan gom pos jin yolkina 'kwani mo. Dhala Yuusup k̄alki'da guurush e gu'b ma P̄irawn mo. ¹⁵ Dhali ka guurush 'baarki'd mo e bampa/ Masir mo dhali e bampa/ Kanaan mo tani aris 'Kwani Masir uni pu'dkina Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: C̄iyi aman tonte/ mo ma. To jin ta'da tinta imina amani wu mo ibwambori jis/em pini kan mo? Haali/ aguurush bam a'di 'baarki'd mo be. ¹⁶ Dhala Yuusup thokki uni gwo mo ki: C̄iyaa/ to/em bum mo dhali aha/ mina c̄i um tonte/ mo mmowan a'di e ki to/em bum mo wakka guurush bum 'baarki'd mo. ¹⁷ Wakan uni k̄alki to/em buni aYuusup mo dhala Yuusup c̄iki uni tonte/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana ris, shumorum mo dhali ama'diny ka'bal mo

dhala ṅul'kup bip dhali aris kuman thuluny mo dhali a'di thipki uni ki tontē/ mo mmowan a'di e ki to/em buni kun tana uni ki yil caan mo. ¹⁸ Dhali ki yil caan 'baarki'd mo tani uni pu'dkini a'di ki yil jin 'ko'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman yisa mina ba'k gwo 'peni tapam bam ka guurush bam i'baarki'd mo dhali arisa ṅul'kup to/e uni ta to gi tapam bam mo, toṅ kamu/ yisa bocki'da e jis/e gi tapam bam mo hili jasi buṅwar is bam dhali mony'cesh bam mo be. ¹⁹ To jin ta'da tinta i mina amani wu e bwambori jis/em pini mo, aman dhali mony'cesh bam mo? Yoli aman mo dhali mony'cesh bam ki tontē/ mo dhali aman nyaḱki mony'cesh bam imina ta ciṅkina/ ma P̄irawn kun yolu mo, dhali ciyi aman emena ka'bany to mo ki aman mina 'ko ki e mo dhali 'koki wu mo dhali mony'cesh si'da/ midi diki ta bwam ma'du/ mo.

²⁰ Wakana Yuusup yolki bampa/ Masiri 'baar mo goma P̄irawn mo haala ris 'Kwani Masir yolkina ris buntom buni mo haali/ te/ a'di ishilki'da shil ki she/ apo/ uni ki 'bi'th mo. Dhali mony'ceshi 'baar mo tani uni ta kuma P̄irawn gana/ mo be.

²¹ Dhali gom 'kwani mo tani a'di dhuki uni mmota ciṅkina/ kun yolu mo 'peni yokkam Pa Masir itor karash ntagi 'bana kamu/ mo. ²² Jasi mony'cesh 'kwani kun ta igasiis mo tani a'di dina a'di ki yol mo haali/ igasiis uni ita gi to kun kalkina uni ki me'd 'pena P̄irawn mo dhali 'ko ki e mo 'peni to gwansan kun kalkina uni ki me'd mo kun cikin ma P̄irawn uni mo. Gom gwo gi wakan mo tani uni 'koki yol mony'cesh buni mo be. ²³ Dhali yan'ko'da Yuusup oki 'kwani gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ 'pena tee yansan mo tani aha/ yolkina um mo

dhali mony'cesh bum goma P̄irawn mo. Shwane/ emena ka'bany annihe/ gom um mo dhali um mini si uni e mony'cesh mo. ²⁴ Dhali e bwam mondhe'd mo tani um mini c̄ika P̄irawn 'ban 'de/ 'peni uni kun 'kon ma po/i mudhe'd mo dhali 'ban kun 'kon ma po/i doṅon mo 'peni apo/ ma kamu/ mudhe'd mo tani uni imini ta jim bum mo jin midi ta emena ka'bany to gom bunto mo dhali me'd tonṭe/ gom is bum mo dhali goma ris kuṅ gu'b bum mo dhali gom tonṭe/ gom ushi uṅim bum mo. ²⁵ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: /E taki mondiki/em bam is is ki me'd mo. Dhalki gwo yan 'bor tapam bam bwa mo ki aman mina ta c̄inṅkina/ ma P̄irawn kun yolu mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di karki a'di mmota gwoṅkan jin bahu mo isi gom gwo gi bampa/ Masir mo dhali a'di 'dishki'd 'pena cim caan ntagi shwanesan mo ka P̄irawn midi bu'th 'ban 'de/ 'peni uni to kun 'kon ma po/i mudhe'd mo. Mony'cesh gi igasiis uni 'cena 'koki ta ku ma P̄irawn mo be.

²⁷ Wakana Israyiil a'di iṅa'bki'd mo e Pa Masir mo e mony'cesh gi Pan Jaasaan mo dhali uni gamki miiya du is e a'di mo, dhali dho'thki maman mo dhali mara/ amar is ki nyanye/ mo. ²⁸ Dhala Yakuub ca'bki'd e bampa/ Masir ki yili 'kume'd i'ce'dka pesu/ apo/ mo. A'di ita'da tee ma Yakuub gi wakan mo dhali yil gi mondiki/em piti 'koni iss 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka pesu/ apo/ mo.

²⁹ Dhali ki mo 'dishkina 'twa/ mo ka Israyiil midi mii wu mo tani a'di yukki ya/m piti ka Yuusup mo dhali o a'di gwo mo ki: Waḳki/ aha/ shwane/ mina gam mii ma 'the 'peni jis/em pini mo tani kari me'd pini awum pem mo dhali oyi gwo is mo mmota ga dum paṅ gana/ dhali tayi wathiṅ gana/

gom aha/ mo. Dhalku/ /e ki kanaa/ e bampa/ Masir mo. ³⁰ Dhalki aha/ yana ish nyakki ibabam pem mo. Kali aha/ ka piye/ 'peni bampa/ Masir mo dhali kani aha/ e mom buni jin kana uniya kan mo. A'di thokki gwo mo ki: Aha/ mina mii a'di me'd jin okina /e mo. ³¹ Dhali a'di oki gwo mo ki: Thuli /e gwo me'da po/ gom aha/ mo. Dhali a'di ithulki gwo me'da po/ gom a'di mo. Dhala Israyiil a'di ca'bki'd ki gongo/ ki is piti mo apo/ 'kupa cim piti mo be.

48

¹ 'Ko'di mii yan mo tani aYuusup a'di torkunu gwo mo ki: Hili mo mo ma, ababam pini a'di 'ba'thki'd mo. Wakan a'di suski iya/m piti isu/ mo iManassa dhala Eprayim mo. ² Dhali a'di torkunuwa Yakuub mo ki: Ya/m pini ka Yuusup a'di pu'dki'di /e mo, dhali yan'ko'da Yakuub iriny is piti mo mmogam mom'bi'th mo dhali ca'bki mis mo apowa ci mo. ³ Dhala Yakuub oki'da Yuusup gwo mo ki: Arungimis jin Eka/ Ek a'di piki aha/ i is mo e Pan Luus mo e bampa/ Kanaan mo dhali a'di 'borki aha/ mii mo be. ⁴ Dhali a'di o aha/ gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ mina kar /e mo mmodho'th maman kagahara mo dhali aha/ mina mar /e amar is mo dhali aha/ mina kar /e mo mmota adhana njul'kup 'kwani mo dhali aha/ mina ci bampa/ yan ki emen pini mo i'ko'di /e mo mmota mom buni jin mina uni ibu'th ki sule/ sule/ mo. ⁵ Dhali shwane/ iya/m pini isu/ gwansan uni kun dho'thkunu /e mo e bampa/ Masir mo ntwa/a/ ki aha/ dinaki pu'di /e e Pa Masir mo tani uni ta kum pem mo Eprayim dhala Manassa uni imini ta kum pem mo me'd jin tan ma Ra/ubiin dhala Shim/uun kum pem

mo. ⁶ Dhali uni kun minu çis ki /e 'ko'di uni mo tani uni a'di imini ta kum pini mo. Uni minu yuğ gway gi ikam buni mo e mal buni mo. ⁷ Haali/me'd jin pu'dkika/ mo 'peni Pam Paddaan mo tani aRahiil ki bwani diti'd pem mo tani a'di wukaa/ mo e Pan Kanaan mo e bway jin iiyina ana mo ki ñatgin si'dasi'd naskina/ mo mmo'taki ii bway Pan Apraatah mo dhali aha/ kankina ayim imun mo e bway tur gi Pan Apraatah mo (a'di jin ta Pam Beetlaham mo).

⁸ Ka Israyiil parki iya/ ma Yuusup e mo kun 'koni su/ mo tani a'di oki gwo mo ki: Ija anni'dan mo? ⁹ Yuusup oki com gwo mo ki: Uni ta iya/m pem mo uni kun çikin ma Arumgimis aha/ imahan mo. Dhali a'di oki gwo mo ki: Susi uni i aha/ mo ma, aha/ 'thona /e mo, ki aha/ mina 'bor uni mii mo. ¹⁰ Dhali e ma Israyiil a'di dhuruma/ dhurum mo goma dhan piti mo, wakan a'di imolkina a'di mmopar e ki 'bore/ mo. Wakana Yuusup suski uni mmo'dish a'di is mo dhali a'di ki pi uni 'twa/ mo dhali dhu uni mmota isa kony mo. ¹¹ Dhala Israyiil oki'da Yuusup gwo mo ki: Aha/ dara ki gwo ibwa mo me'dyin mo mmo'taki par jis/em pini e mo dhali hili mo mo ma, Arumgimis ki dhal aha/ bway mo mmopar uçim pini e mo si'da/ mo. ¹² Dhali yan'ko'da Yuusup shorki uni is mo 'peni 'kupa'dupun piti mo dhali a'di gonki is piti mo dhali kar jis/em piti ka 'cesh mo. ¹³ Dhali aYuusup bu'thki uni isu/ mo, Eprayim ki me'da bim poros piti mo 'kupki me'da biny cam ma Israyiil mo, dhala Manassa ki me'da biny cam piti mo 'kupki me'da bim poros ma Israyiil mo dhali suski uni mmo'dish a'di is mo. ¹⁴ Dhala Israyiil

he'thki me'da bim poros piti mo dhali 'thi a'di i'kup ma Eprayim a'di jin gwa'da'd mo dhali me'da biny cam piti di'di 'kup ma Manassa mo mmo/ak abi e mo haala Manassa a'di ta'da bwanyara/ mo.

¹⁵ Dhali a'di 'borki'da Yuusup mii mo dhali o gwo mo ki:

Arumgimis a'di jin iikina ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo

dhali Arumgimis jin shuki aha/ bway eya ris mondiki/em pem mo ntagi shwanesan mo,

¹⁶ aman'doyu gwo a'di jin wanki aha/'ba/ mo 'pena ris tonthus mo, 'bori uci mii mo.

Dhali e uni mo tani dhalki gway pem lu/ki'd mo dhali gway gi ibabam pem ka Ibrahiim dhala Is/hak mo.

Dhali dhalki uni can mo mmota dhana buhany 'kwani mo e bwaman mony'cesh mo.

¹⁷ Ka Yuusup parki com e mmokar me'da bim poros piti i'kupa Eprayim mo tani a'di ishi/ki a'di bwa mo, dhali a'di ki bu'th com ime'd mo dhali shor a'di me'd piti mo 'peni 'kup ma Eprayim mo mmokar a'di i 'kup ma Manassa mo be. ¹⁸ Dhala Yuusup ki o com gwo mo ki: Yisa ababam pem

haali/ a'di yansan ita'da bwanyara/ mo. Kari me'da bim poros pini i'kup piti mo. ¹⁹ Hili ababam piti a'di i/ushki'd mo dhali o gwo mo ki: Aha/ misha mo ya/m pem mo, aha/ misha mo. A'di si'da/ midi war ki 'kwani mo dhali a'di si'da/ midi caaca mo. Bahili ara kam jin gwa'dagwa'd a'di imidi caaca kagahara mo mmobol a'di e mo dhali emen piti midi ta abuhany kal 'kwaniny'cesh ka ris mo.

²⁰ Wakan a'di 'borki uni mii ka cim caan mo dhali o gwo mo ki:

Ki um mo tani Israyiil a'di imini bah mom'bor mii
 mo mmo/o gwo mo ki:
 Arumgimis midi kar /e me'da Eprayim mo dhali
 me'da Manassa mo.
 Dhali wakan a'di karki'da Eprayim ntwa/a/ ka
 Manassa mo be. ²¹ Dhali yan'ko'da Israyiil oki'da
 Yuusup gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/'dishkina
 'twa/mmowu mo, hili Arumgimis midi nyak di ki/
 e mo dhali a'di midi susi /e bway pa ka nyan'ko'd e
 mony'cesh gi ibabam pini mo. ²² Ba aha/ cikina /e
 tony caaga/mmobol ikan e mo a'di jin ta 'ban 'de/
 ka wosha turga/ mo a'di jin bu'thka/ 'peni me'd gi
 'Kwani Amuur ki gandala turgam pem mo dhali ki
 bwam pem mo be.

49

¹ Dhali yan'ko'da Yakuub yukki iya/m piti mo
 dhali o gwo mo ki: Tuli um is bumi montal 'de/ mo
 ki aha/ mina tor um to kun mini mii taka po/ um
 yilin tiya kun mini iiyu/ mo.
² Tuli is mo dhali cik gwo mo, ayy um iya/ ma
 Yakuub mo
 dhali ciki gwo ma Israyiil jin ta'da babam bum mo.
³ Ra/ubiin /e tana bwanyaram pem mo,
 'peni mo ma dem dem pem mo dhali 'peni maman
 pem kun twa/a/ gi mom'bi'th is mo
 dhala litgan pem mo e monyca mo dhala litgan e
 mom'bi'th mo.
⁴ /E jin gwakalki mii mo me'd yi'de/ mo tani /e mini
 gam mo jin mina /e idiya litgan yisa,
 haali/ /e sekim ka ci gi cim mo
 dhali shi/ a'di is mo dhali /e yakin ki mis mo eya ci
 ma nyan'a'b pem mo.

⁵ Shim/uun dhala Lawi uni kun ta ikam mo.
To gi mo/as gom mo ma bujur mo tani uni ita
gandala turgam buni mo.

⁶ Ayy akashiram pem midi diki ya 'kup ki mo ma tul
is buni mo.

Ayy shi/in pem midi diki gam dhana ṅul'kup
'kwanim buni is mo.

Goma nyor buni mo tani uni 'koshki 'kwani mo
dhali mmocana uni bwa en'dap buni mo tani uni
ki 'ciṭha morbip buni dugu'b gi 'kupa'dupun
buni mo be.

⁷ Monyjee midi di goma nyor buni mo haali/ a'di
ciṭhiraciṭhir mo,

dhali anyor buni mo tani a'di si'da/ ita ji maṭ mo.

Aha/ mina kwa/ uni bwa mo e bwaman ma Yakuub
mo

dhali cecker uni bwa mo e bwaman ma Israyiil mo.

⁸ Yahuuda, ikam pini uni imini maṅ /e mo

dhali me'd pini midi di eya aris 'ba/ gi 'kwani kun
ta 'kup ki /e mo.

Iya/ gi cim uni imini goṅ is ka 'cesh ibwambori /e
mo.

⁹ Yahuuda a'di ita adhop dhuru'c mo.

'Peni mo jin dheru to bwa ka gwapi/ mo, ayy ya/m
pem, /e yaki bway mis mo.

A'di wupki'da 'cesh mo dhali a'di ishki'd ki bara'th
me'da dhop mo

dhali me'd kumana dhop mo. Aja a'di iro'dki mii
mo mmomer a'di e mo?

¹⁰ Cwa ma malik midi diki pi mo 'peni Yahuuda ki
sule/ mo

walla cwa gi amanjinuwa ji 'peni bwaman sho'k
piti mo

ntagi a'di midi pu'dku/ e a'dim piti jin cila a'di mo,

dhali e a'di mo mo jin hanu gwo e ki 'kwani midi
mii di mo.

11 A'di dekki ari thuluny dhuru'c piti ki cwalmana
mura'th mo

dhali ari dhuru'c thuluny piti cwalmana mura'th
jin kwanykunu mo gom 'boro'd piti mo tani,
a'di wuski burrinyem piti ki yimana mura'th jin
ka/u ki nah nah mo

dhali burrinye/ ma pom piti eya basa mura'th mo.

12 Em piti midi ca'bki dhir dhir gom yimana
mura'th jin ka/u ki nah nah mo

dhali she/ piti midi tagi kush goma ko mo be.

13 Sabuluun a'di imidi ca'b e yana gap gi bwam ma
al mo,

a'di imidi war ki mo kun min ma risa kur yi'de/
ikok 'kupi nycine/ mo,

dhali bwayam piti midi ya ntagi Pan Sidun mo.

14 Yassaakar a'di imidi 'bitha'bi'th me'd thuluny
mo

mmothum 'kup ka lungu'b mo e bwaman ma
ma'diny ka'bal mo.

15 A'di parki mo jin sinu is e mo, ki a'di 'bora'bor
mo

dhali bampa/ ki a'di ta gi jin 'boru bwa mo.

Wakan a'di igonkina a'di 'kupa bim piti ka 'cesh mo
dhali kala/ kal mo

dhali a'di warki'd ki cinkina/ jin yolu mo jin miinu
ki 'bi'th goma tu'c mo.

16 Daan a'di imidi ta amandwall 'kwanim piti gwo
mo,

me'd a'din 'de/ e bwaman ma wak gi 'Kwani ma
Israyiil mo.

17 Daan a'di imina e i wa ki tasha/ jin ishki'd e shemen bway mo

a'di jin ta tashan 'thi/ jin ishki'd e bway tur jin iinu mo mmowo'c shumarum 'pena t̄in̄kilam piti mo

wakan ka manmer a'di apo/ mo tani a'di imidi bit ki tar mo be.

18 Aha/ c̄orkina mowoth̄ pini mo ayy Tapa.

19 Iman'ceya/ 'ce ki buw buw mini 'ceya Jaadi is mo,

hili a'di imidi 'ce uni ki is eya panyjapam buni mo.

20 Tont̄e/ jin min ma Ashiir ishwa mo tani uni mini t̄awusat̄awus mo

dhali a'di midi dho'th ton t̄awusga/ ma malik mo.

21 Naptaali a'di imina e wa ka yuul jin dhalkunu me'd ki 'kus mo

jin dho'thki ushana 'borga/ mo.

22 Yuusup a'di imidi ta abinycwa jin midi dho'th māman mo

abinycwa jin midi dho'th maman monyjoço/ mo.

Abinycwam piti mini so wupuni 'kup agangara/ ma goj bampa/ mo.

23 'Kwani kun mishina bwa shin kun c̄ithiraçithir mo tani iwupkina po/ a'di mo

dhali shin a'di mo dhali 'cwar a'di ki ηara'd ηara'd mmobur a'di adu mo.

24 Baṯṯho/ abwam piti t̄ikir di mo mmo'konu ki joç a'di mo,

dhali abim piti dhunu ki mo jin mishu mii mo

ki me'd gi a'din 'de/ jin Ek̄a/ Ek̄ mo a'di jin ta jima Yakuub mo

(ki gway ma Manhil K̄a'bal mo jin ta Wosh ma Israyiil mo.)

25 Ka Arungimis ma babam pini mo a'di jin midi
 woth/e mo,
 a'di jin ta'da Arungimis jin Eka/ Ek mo a'di jin
 midi 'bor /e mii mo
 ka ris mom'bor mii gi momis kun 'koni buŋ'kup
 mo,
 dhali aris mom'bor mii kun 'kon e moŋ'kulga/
 mo kun parashaparash e bwaŋ'kwariny
 mony'cesh mo
 dhali aris mom'bor mii 'pena risa bor kun cina ko
 mmopi mo
 dhali aris bwama dho'th mo.

26 Mom'bor mii ma babam pini mo
 uni ita mo ma dem dem jin 'ce'dki gwayu/ ma ris
 mom'bor mii ma ris wosha turga/ kun 'konu
 ki sule/ sule/ mo
 dhali maman gi wosha turga/ kun 'konu ki sule/
 sule/ mo.
 Dhalki uni 'kon mo e 'kupa Yuusup mo
 dhali eya mur 'ko'd em piti mo a'di jin karkunu ki
 she/ 'peni ikam piti mo.

27 Benyamiin a'di ita awuu jin pitili to ki she/ mo,
 e mon'thamo/ mo tani a'di midi la shwa 'kwani ki
 'ci'd'da/ mo
 dhali mom'pimpili/ mo a'di ki pwaŋ to bwa mo uni
 kun dilina a'di 'kwani mo.

28 Uni gwansani 'baar mo tani uni itana waŋ ma
 Israyiil kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali
 gwo jin torkin ma babam buni uni anann mo me'd
 jin 'borkina a'di uni mii mo mmo'bor uni mii
 ka 'dete/ 'dete/ mo, mom'bor mii kun ha me'd
 mo gom a'di mo. 29 Dhali yan'ko'd a'di kanki uni
 gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ minu mii

'tuma bi is imontał 'de/ nyakki 'kwanim pem mo. Kanaa/ nyakki ibabam pem mo e jurum wosh gi mombunto Ipruun mo, jin ta Wathi/ Hiththa mo. ³⁰ E jurum wosh gi mombunto ma Makpiilah jin diki'd ki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo e bampa/ gi Pañ Kanaan mo a'di jin yolkin ma Ibrahiim 'peni bwam bunto ma Ipruun jin ta 'Kwani Hiththa mo e mo jin mina a'di imii ta mo gom mo jin kanuwa kan mo. ³¹ E mo yan mo tani a'di ikankina uniya Ibrahiim nycine/ mo dhala Saarah jin ta ash mo, dhali imun si'da/ mo tani a'di kankina uniya Is/ hak dhala Ripka jin ta ash mo dhali imun si'da/ mo tani a'di ikankika/ aLe/ah mo. ³² Bwam bunto dhali jurum wosh gwansan mo tani a'di iyolkunu 'peni 'Kwani Hiththa mo. ³³ Ka Yakuub 'baarki gwo jin kankina a'di ya/m piti mo tani a'di dhuki sho'k piti eya ci mo dhali a'di ciki shi/in piti jin 'ko'd mo dhali a'di tulkunuwa abi is nyakki 'kwanim piti mo be.

50

¹ Dhali yan'ko'da Yuusup bitki'di 'ba/i com mo dhali ko eya po/i a'di mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ² Dhala Yuusup kanki'da ris cinkinam piti gwo mo ka ris uni kun tana hakiim mini lol com bwa mo a'di idina a'di ki bul mo. Wakana risa hakiim uni lulkina Israyiil bwa mo be. ³ Acimi iss 'kwanimpa su/ a'di i'thekkunu gwo mo gom a'di mo, haali/ acim tana ris wakan kun 'thekkunu gwo mo mmolol bwa mo. Dhali 'Kwani Masir uni gwokin gom a'di ka cim iss 'kwanimpa ikwara i'ce'dka 'kume'd mo.

⁴ Dhali ka tee jin gwokunu gom a'di 'baarki'd mo tani aYuusup tor ki'da tor ki kun gu'b ma Pirawni

'baar mo mmo/o gwo mo ki: Waḱki/ aha/ mina gam mii ma 'the e jis/em pini shwane/ mo tani, oyi gwo mo, aha/ 'thona /e mo, e bwany'ce ma Pīrawn mo mmo/o ki: ⁵ Ababam pem kar aha/ mmothul gwo me'da po/ mo mmo/o ki: Ki aha/ mura 'twa/ i'dish i mmomuri wu mo tani e jis wosh jwam pem jin 'kulkika/ mo e Paṅ Kanaan mo tani a'di iminu kan aha/ imun mo. Dhali shwane/ gom gwo gi wakan mo tani dhalki aha/ yana ka gagamis mo, aha/ 'thona /e mo, dhali kana babam pem mo dhali yan'ko'd aha/ ki doku/ mo. ⁶ Dhala Pīrawn thoḱki gwo mo ki: Yaku/ ka gagamis mo dhali kani cim mo me'd jin karkina a'di /e mmothul gwo me'da po/ mo. ⁷ Wakana Yuusup yaki'd ka gagamis mo mmokana babam piti mo dhali nyaḱki a'di mo tani ciṅkina/ tana ris kun bathki a'di mo 'peni ku ma Pīrawn mo dhali aris 'kwaniṅ gwanyjaka/ 'peni ku ki gu'b piti mo dhali aris 'kwaniṅ gwanyjaka/ gi bampa/ Masiri 'baar mo. ⁸ Dhali isi kan aris kuṅ gu'b ma Yuusupi 'baar mo ikam piti dhali aris kuṅ gu'b gi com mo hili jasi ushi uḱim buni a'di idhalkunu mo dhali ama'diny ka'bal buni mo dhali adhana ṅul'kup bip buni mo uni a'di idhalkunu mo e Pan Jaasaan mo. ⁹ Dhali aris 'kwani kun merkina arabiya kun dira shumarum mo tani uni inyakki ii ka gagamis nyaḱki a'di mo dhali aris 'kwani kun mer shumaruma po/ mo a'di ta dhana buhany wathimpa jin seki'd jin caaca kagahara mo be. ¹⁰ Ki uni pu'dkin mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo a'di jin diki'd e bwampo/ Yi'deṅ Kumma/ Uurdun mo tani uni kumki ko mo imun mo gom dhan bwan diṭi'd kagahara mo e kony jwa jin gwokina uni mmo/up e ki jabu'th mo dhali a'di

karki mo jin gwonu ki kony jwa gom com ka cima pesu/ mo. ¹¹ Ki 'kwani kun cila mony'cesh yan mo tani uni gun ta 'Kwaniḡ Kanaan mo parki kony jwa jin gwokunu mo e ja'dam pos gi Pan Athaad mo tani uni oki gwo mo ki: Kony jwa yansan jin gwokunu mo tani a'di ita a'di jin jwakaṡki'da du mo gom 'Kwani Masir mo. Gom gwo gi wakan mo tani a'di iyukḡkunu mo yan gway ka Aabilmisrayim mo. A'di jin diki'd e bwampo/ Yi'deḡ Kumma/ Uurdun mo be. ¹² To jin miina iya/m piti gom a'di a'dan mo me'd jin kankina a'di uni gwo mo. ¹³ Haali/ iya/m piti kalki a'di mo e mony'cesh gi Paḡ Kanaan mo dhali kan a'di mo e bwam bunto ma Makpiilah mo a'di jin di'd 'kupki mom'pesho'k gi Pa Mamra mo a'di jin yolkin ma Ibrahiim 'pena Ipruun jin ta wathi/ Hithḡha mo mmokar a'di ki mo jin minu kana kani cine/ mo. ¹⁴ 'Ko'di a'di kanki'da babam piti mo tani, aYuusup doḡki bway Pa Masir mo nyakki ikam piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo kun nyakki ii ki a'di ka gagamis mo mmokana babam piti mo be.

¹⁵ Ki ikam ma Yuusup parki mo e mo ka babam buni a'di iwuki'd mo tani uni oki gwo mo ki: Wariba/ aYuusup midi shi/ ana i e mo dhali ri/ ana mo goma ris tonthus kun miikina ana a'di apo/ me'd yin mo. ¹⁶ Gom gwo gi wakan mo tani uni hashki gwo aYuusup mo dhali o gwo mo ki: Ababam pini a'di ikanki gwo yansan ntwa/a/ ki a'di diki wu mo ki: ¹⁷ Oya Yuusup gwo mo ki: Gwami agwam mo ma, aha/ 'thona /e mo, gwondhaḡ gi ikam pini mo dhali miinthus buni mo haali/ uni miiki /e tonthusapo/ mo. Dhali shwane/ am 'thona /e ki /e mini gwama/ gwam mo gom gwondhaḡ

gi c̣in̄kina/ ma Arumgimis mo jin ta'da Arumgimis ma babam pini mo. Yuusup a'di gwoki'd mo me'd jin torkina uni aṭor ki a'di mo. ¹⁸ Dhali ikam piti pu'dkin mo dhali ṭaka 'ceshi bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, aman tana c̣in̄kinam pini mo. ¹⁹ Hila Yuusup oki uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki k̄o/ mo ma haali/ a/aha/ be dina e embul ma Arumgimis mowa? ²⁰ Haali/ me'd um mo, kagush tani um kar to apo/ aha/ ki 'pemen thus mo hili Arumgimis a'di ikarki a'di ki 'pemen jim 'boro'd mo mmowaski mii yan mo ki 'kwani ka ris ris minu dhu ki e mo, me'd jin 'kokina uni ki e shwanesan mo. ²¹ Dhalku/ is ki k̄o/ wakan mo, aha/ mina thip um mo dhali ushi uṅim bum mo. Wakan a'di rokomki uni ki gwo mo dhali malas uni mo.

²² Wakan Yuusup a'di ca'bki'd mo e bampa/ Masir a'di nyakki 'kwani gi gu'b gi com mo. Dhala Yuusup a'di ca'bki'd ki e mo ki yil iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da po/ mo. ²³ Dhala Yuusup parki uṅi ma Eprayim e mo kun 'kon ma aṭa/i kwara mo dhali uṅi ma Maakiir si'da/ mo a'di jin ta ya/ ma Manassa mo uni dho'thkunu mo e 'kupa'dupun ma Yuusup mo. ²⁴ Dhala Yuusup oki ikam piti gwo mo ki: Aha/ 'dishkina 'twa/ mmomuri wu mo hili Arumgimis a'di midi yayu/ mmobuṭi um mo dhali a'di midi susi um bway pa ka nyan'ko'd mo 'peni bampa/ yansan e mony'cesh jin thulkina a'di a/Ibrahiim gwo me'da po/ mo goma Is/hak dhala Yakuub mo be. ²⁵ Dhali yan'ko'da Yuusup bu'thki mo jin thulu gwo me'da po/ mo e iya/ ma Israyiil mo mmo/ o gwo mo ki: Arumgimis midi yayu/ mmobuṭi

um mo dhali um mini kal asimam pem mo 'peni mahan mo. ²⁶ Wakana Yuusup a'di iwuki'd mo mmo'kokina yil a'di i/iss 'kwanimpa imudhe'd i'ce'dka 'kume'da po/ mo, dhali uni lolki is piti mo dhali a'di karkunu mo e bwam ma kur jwa mo e bampa/ Masir mo be.

cxc

Gwo Ma Arumgimis Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

. If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.

. This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034